Учредитель —
Конституционный суд
Республики Татарстан

ВЕСТНИК
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2 (33)'2016

Редакционная коллегия:

Ф.Г. ХУСНУТДИНОВ
(председатель)
Р.А. САХИЕВА
Л.В. КУЗЬМИНА
А.А. ХАММАТОВА
А.Р. ШАКАРАЕВ
А.Г. НУРИЕВ

Адрес редакции:
420060, г. Казань,
ул. Пушкина, д. 66/33.
Тел.: 264-74-97

Адрес электронной почты:
KS.RT@tatar.ru

Адрес официального сайта:
www.ks.tatarstan.ru

В НОМЕРЕ:

Раздел I. Решения Конституционного суда Республики Татарстан

(на государственных языках Республики Татарстан)

Постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 70-П по делу о проверке конституционности абзаца шестого приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзаца двенадцатого пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310, в связи с жалобой гражданки М.Н. Павловой ... 4

Постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 27 декабря 2016 года № 71-П по делу о проверке конституционности отдельных положений Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100, в связи с жалобой гражданина З.М. Валиахметова 24

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 19 сентября 2016 года № 15-О по жалобе гражданки Р.Я. Гизатуллиной 50

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 19 сентября 2016 года № 16-О по жалобе гражданина Э.Г. Гатауллина ... 58

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 17-О по жалобе гражданки Г.Н. Юсиповой ... 68

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 21 октября 2016 года № 18-О по жалобе гражданки Г.Н. Юсиповой ... 76

Ответственный за выпуск:
Э.Р. ЗАГРИЕВА

Номер подготовили:
И.Ж. ЕДИХАНОВ
Г.Г. КАМАЛОВА

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 8 ноября 2016 года № 19-О по жалобе гражданки Г.Н. Юсиповой ... 82

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 14 ноября 2016 года № 20-О по жалобе гражданки А.С. Насыровой ... 92

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 25 ноября 2016 года № 22-О по ходатайству гражданки М.Н. Павловой ... 99

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 25 ноября 2016 года № 23-О по жалобе гражданки А.С. Насыровой ... 106

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 28 декабря 2016 года № 25-О по жалобе гражданки Г.Н. Юсиповой ... 114

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 28 декабря 2016 года № 26-О по жалобе гражданина Р.З. Камалова ... 123

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 28 декабря 2016 года № 27-О по жалобе гражданки И.А. Лаптевой ... 129

Раздел II. Деятельность Конституционного суда Республики Татарстан

Информация о заседании Научно-консультативного совета при Конституционном суде Республики Татарстан ... 143

Хуснутдинов Ф.Г. «“Электронное правосудие” в механизме реализации конституционного права на судебную защиту» (выступление на заседании Научно-консультативного совета при Конституционном суде Республики Татарстан 14 декабря 2016 г.) ... 151

Решения Конституционного суда Республики Татарстан «О поощрении благодарственными письмами Конституционного суда Республики Татарстан» ... 155

Подписано в печать с оригинал-макета 28.02.2017 г. Формат 70x108 1/16.
Бумага офсетная № 1.
Объем 9,75 печ. л. Тираж 170 экз.

Отпечатано в типографии
ООО «Офсет-сервис».

420012, г. Казань, ул. Щапова, д. 26.
Тел.: 260-60-75.

РАЗДЕЛ I.

РЕШЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ИМЕНЕМ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по делу о проверке конституционности абзаца шестого приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзаца двенадцатого пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310, в связи с жалобой гражданки М.Н. Павловой

21 октября
2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

руководствуясь статьей 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан, частями пятой и девятой статьи 3, частью первой и пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 68, 83, 100, 101 и 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»,

рассмотрел в открытом судебном заседании дело о проверке конституционности абзаца шестого приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзаца двенадцатого пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310.

Поводом к рассмотрению дела явилась жалоба гражданки М.Н. Павловой. Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в вопросе о том, соответствуют ли оспариваемые заявительницей нормативные положения Конституции Республики Татарстан.

Заслушав сообщение судьи-докладчика А.А. Хамматовой, объяснения представителя органа, издавшего оспариваемые нормативные правовые акты,— заместителя директора Муниципального унитарного предприятия «Дирекция муниципальных жилищных программ» Р.А. Закирова, специалиста, приглашен-

ного в судебное заседание по ходатайству представителя органа, издавшего оспариваемые нормативные правовые акты, — начальника отдела по работе с населением Муниципального унитарного предприятия «Дирекция муниципальных жилищных программ» А.С. Сивелькиной, выступления приглашенных в судебное заседание: представителя Президента Республики Татарстан — главного советника отдела правовой экспертизы Государственно-правового управления Президента Республики Татарстан И.А. Гомзика, представителя Государственного Совета Республики Татарстан — исполняющего обязанности начальника Правового управления Аппарата Государственного Совета Республики Татарстан М.Б. Сунгатуллина, представителя Кабинета Министров Республики Татарстан — Правительства Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан А.Б. Гревцова, представителя Председателя Верховного суда Республики Татарстан — судьи Верховного суда Республики Татарстан Э.С. Каминского, представителя Председателя Арбитражного суда Республики Татарстан — заместителя начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Т.Р. Гиззятова, представителя Прокурора Республики Татарстан — начальника отдела по надзору за законностью нормативных правовых актов Управления по надзору за исполнением федерального законодательства прокуратуры Республики Татарстан А.Р. Валиахметова, представителя Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан — ведущего консультанта отдела по вопросам восстановления прав граждан аппарата Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан Р.Р. Мингалиева, представителя Уполномоченного по правам ребенка в Республике Татарстан — ведущего консультанта отдела по защите прав и законных интересов детей аппарата Уполномоченного по правам ребенка в Республике Татарстан А.Н. Хамитовой, исследовав представленные документы и иные материалы, Конституционный суд Республики Татарстан

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка М.Н. Павлова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346 (далее также — Инструкция), и абзацем двенадцатым пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципально-

го образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310 (далее также — Административный регламент).

Приложением № 2 к Инструкции определен перечень документов, необходимых при передаче жилых помещений в собственность граждан, абзацем шестым которого предусмотрено требование о представлении разрешения органов опеки и попечительства, в том числе если из данного жилого помещения были выписаны несовершеннолетние члены семьи. Оспариваемым абзацем двенадцатым пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента установлено аналогичное требование о представлении заявителем указанного разрешения.

Как следует из содержания жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданка М.Н. Павлова является нанимателем жилого помещения в многоквартирном доме по договору социального найма. Заявительница неоднократно подавала в администрацию Советского района Исполнительного комитета муниципального образования города Казани заявление на приватизацию данного жилого помещения. Однако в приватизации ей было отказано, поскольку в соответствии с оспариваемыми нормами для приватизации жилого помещения необходимо представление разрешения органов опеки и попечительства, ввиду того что из этого жилого помещения была выписана несовершеннолетняя внучка заявительницы. Между тем гражданка М.Н. Павлова отмечает, что ее дочь и внучка в данном жилом помещении не проживают, сняты с регистрационного учета по указанному месту жительства в январе 2013 года и поставлены на учет по новому месту жительства. Несмотря на то, что и дочь гражданки М.Н. Павловой, и ее внучка проживают в другом жилом помещении, дочь заявительницы выразила несогласие на приватизацию жилого помещения без участия своего несовершеннолетнего ребенка.

Заявительница указывает, что в результате применения оспариваемых норм возникла ситуация, при которой она не может приватизировать жилое помещение без согласия лиц, не проживающих в нем длительное время и не имеющих в отношении него каких-либо прав. Она полагает, что для приватизации жилого помещения необходимо получение согласия только тех лиц, которые не утратили право пользования этим жилым помещением.

По мнению гражданки М.Н. Павловой, установленное оспариваемыми нормами требование о том, что для оформления заявления на приватизацию жилого помещения гражданам необходимо представить разрешение органа опеки и попечительства в отношении выписанных несовершеннолетних членов семьи, противоречит Конституции Республики Татарстан, в том числе ее статьям 28 (часть первая), 29 (часть первая), 49 и 55, согласно которым все равны перед законом и судом; любые формы ограничения прав и свобод либо установление преимуществ граждан по расовым, национальным и другим признакам запрещаются; право частной собственности охраняется законом; каждый имеет право на жилище, никто не может быть произвольно лишен жилища; органы

государственной власти и органы местного самоуправления создают условия для осуществления права на жилище.

В соответствии с частью девятой статьи 3 и частью третьей статьи 68 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан решает исключительно вопросы права и при осуществлении конституционного судопроизводства воздерживается от установления и исследования фактических обстоятельств во всех случаях, когда это входит в компетенцию других судов или иных органов государственной власти Республики Татарстан, и принимает постановления только по предмету, указанному в обращении, и лишь в отношении той части акта, конституционность которой подвергается сомнению в обращении.

Таким образом, предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по настоящему делу являются абзац шестой приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани» и абзац двенадцатый пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граждан (приватизацию) в части установления требования о том, что для оформления заявления на приватизацию жилого помещения, из которого были выписаны несовершеннолетние члены семьи, необходимо иметь разрешение органов опеки и попечительства.

2. Оспариваемые заявительницей правовые положения затрагивают сферу жилищного законодательства, которая согласно статье 72 (пункт «к» части 1) Конституции Российской Федерации находится в совместном ведении Российской Федерации и ее субъектов. Статья 76 Конституции Российской Федерации предусматривает, что по предметам совместного ведения Российской Федерации и субъектов Российской Федерации издаются федеральные законы и принимаемые в соответствии с ними законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации (часть 2); законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации не могут противоречить федеральным законам, принятым по предметам ведения Российской Федерации, а также по предметам совместного ведения Российской Федерации и ее субъектов (часть 5).

Порядок и условия приватизации муниципального имущества согласно части 3 статьи 51 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» определяются нормативными правовыми актами органов местного самоуправления в соответствии с федеральными законами. Идентичные положения закреплены частью 4 статьи 32 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан».

Процедура оформления документов, необходимых при передаче жилых помещений в собственность граждан, в системе действующего законодательства подпадает под предмет регулирования норм Федерального закона от 27 июля 2010 года № 210-ФЗ «Об организации предоставления государственных и муниципальных услуг». Статьей 12 указанного Федерального закона предусмотрено, что предоставление муниципальных услуг осуществляется в соответствии с административными регламентами, порядок разработки и утверждения которых согласно части 15 статьи 13 этого же Федерального закона устанавливается местной администрацией.

В силу положений абзаца пятого части второй статьи 40 во взаимосвязи с абзацем шестнадцатым статьи 43 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, Исполнительный комитет муниципального образования города Казани решает вопросы использования объектов муниципальной собственности, а руководитель Исполнительного комитета муниципального образования города Казани издает правовые акты — постановления и распоряжения — по вопросам местного значения, отнесенным к компетенции Исполнительного комитета.

Таким образом, принимая оспариваемые нормативные правовые акты, руководитель Исполнительного комитета муниципального образования города Казани и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани правомерно реализовали полномочия, принадлежащие им в силу федерального и республиканского законодательства, а также основанные на взаимосвязанных положениях статей 116 (часть первая) и 118 (часть первая) Конституции Республики Татарстан, согласно которым органы местного самоуправления самостоятельно в соответствии с законом и под свою ответственность управляют муниципальной собственностью.

3. Конституция Республики Татарстан, провозглашая Республику Татарстан социальным государством (статья 13), закрепляет, что семья находится под защитой государства, которое проявляет заботу о семье (статья 38, части первая и третья); каждый имеет право на жилище; органы государственной власти и органы местного самоуправления создают условия для осуществления права на жилище (статья 55). Аналогичные по смыслу гарантии установлены Конституцией Российской Федерации, в том числе ее статьями 7, 38 (часть 1), 40 (части 1 и 2). Приведенные конституционные положения корреспондируют международным правовым нормам, признающим право на жилище в качестве элемента права каждого на достойный жизненный уровень (статья 25 Всеобщей декларации прав человека от 10 декабря 1948 года, статья 11 Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 года).

Одним из способов удовлетворения потребностей граждан в жилище, исходя из преамбулы и статьи 1 Закона Российской Фе-

дерации от 4 июля 1991 года № 1541-1 «О приватизации жилищного фонда в Российской Федерации», является приватизация жилых помещений — бесплатная передача в собственность граждан Российской Федерации на добровольной основе занимаемых ими жилых помещений в государственном и муниципальном жилищном фонде. Согласно части первой статьи 2 названного Закона Российской Федерации граждане Российской Федерации, имеющие право пользования жилыми помещениями государственного или муниципального жилищного фонда на условиях социального найма, вправе приобрести их на условиях, предусмотренных указанным Законом, иными нормативными правовыми актами Российской Федерации и нормативными правовыми актами субъектов Российской Федерации, в общую собственность либо в собственность одного лица, в том числе несовершеннолетнего, с согласия всех имеющих право на приватизацию данных жилых помещений совершеннолетних лиц и несовершеннолетних в возрасте от 14 до 18 лет. Передача жилых помещений в собственность граждан на основании части первой статьи 7 этого же Закона Российской Федерации оформляется договором передачи, заключаемым органами местного самоуправления поселений с гражданином, получающим жилое помещение в собственность в порядке, установленном законодательством.

В целях реализации данных законодательных предписаний и совершенствования процесса приватизации при передаче жилых помещений в собственность граждан оспариваемыми нормативными правовыми актами определен порядок оформления договоров приватизации на территории муниципального образования города Казани. Из положений пунктов 2.1 и 2.5 Инструкции и пункта 1.3.1 Административного регламента следует, что гражданин, желающий приватизировать жилое помещение, обращается в Муниципальное унитарное предприятие «Дирекция муниципальных жилищных программ» с заявлением и необходимыми документами, перечень которых определен приложением № 2 к Инструкции и пунктом 2.5 Административного регламента. К числу таких документов отнесено и разрешение органов опеки и попечительства, если из приватизируемого жилого помещения были выписаны несовершеннолетние члены семьи. По своей правовой природе и сущности приведенное регулирование представляет собой организационно-процедурный механизм, определяющий орган, ответственный за оказание услуг по оформлению документов при приватизации жилья, а также перечень необходимых для этого документов.

В силу взаимосвязанных положений пункта 3 статьи 60 Семейного кодекса Российской Федерации и пункта 2 статьи 37 Гражданского кодекса Российской Федерации законные представители несовершеннолетнего обязаны совершать сделки, влекущие отказ от принадлежащих несовершеннолетнему прав, только с предварительного разрешения органа опеки и попечительства. Предусмотренное обжалуемыми нормами требование о представлении гражданином разрешения органов опеки и попечительства

в отношении выписанных несовершеннолетних членов семьи производно от указанных норм федерального законодательства и в контексте задач, возложенных законодателем на органы опеки и попечительства, выступает в качестве дополнительной гарантии, обеспечивающей соблюдение общего правила, устанавливающего обязательное участие органов опеки и попечительства во всех случаях, могущих повлечь нарушение прав и законных интересов несовершеннолетнего.

Тем самым данное требование установлено в рамках действующего правового регулирования, закрепляющего особый правовой статус несовершеннолетнего, по своему целевому назначению направлено на защиту несовершеннолетних от незаконного ограничения их права на участие в приватизации и приобретение ими доли в праве собственности на жилое помещение. Такой вывод согласуется с положениями пункта 1 статьи 3 Конвенции о правах ребенка (одобрена Генеральной Ассамблеей ООН 20 ноября 1989 года), в соответствии с которыми во всех действиях в отношении детей независимо от того, предпринимаются они государственными или частными учреждениями, занимающимися вопросами социального обеспечения, судами, административными или законодательными органами, первоочередное внимание уделяется наилучшему обеспечению интересов ребенка.

Вместе с тем право несовершеннолетнего на участие в приватизации жилого помещения, из которого он ранее был выписан, не носит безусловного характера и подлежит осуществлению в законодательно установленном порядке. Так, согласно части второй статьи 7 Закона Российской Федерации «О приватизации жилищного фонда в Российской Федерации» в договор передачи жилого помещения в собственность включаются несовершеннолетние, имеющие право пользования данным жилым помещением и проживающие совместно с лицами, которым это жилое помещение передается в общую с несовершеннолетними собственность, или несовершеннолетние, проживающие отдельно от указанных лиц, но не утратившие право пользования данным жилым помещением. Это означает, что право несовершеннолетних на приватизацию жилого помещения неразрывно связано с наличием у них права пользования приватизируемым жилым помещением.

С учетом изложенного применительно к оспариваемым нормативным правовым положениям, исходя из их системного толкования, разрешение органов опеки и попечительства на приватизацию жилого помещения, из которого был выписан несовершеннолетний, может быть истребовано, только если приватизация жилого помещения осуществляется без участия несовершеннолетнего, который был ранее выписан из него, но не утратил право пользования им, в том числе когда законный представитель несовершеннолетнего, выписанного из приватизируемого жилого помещения, но не утратившего право пользования этим жилым помещением, отказывается от реализации принадлежащего несовершеннолетнему права на приватизацию.

Иное применение обжалуемых норм может привести к нару-

шению принципов, предусмотренных статьей 59 Конституции Республики Татарстан, согласно которой осуществление прав и свобод человека и гражданина не должно нарушать права и свободы других лиц, а также к нарушению положений статьи 28 Конституции Республики Татарстан, закрепляющей принцип равенства граждан перед законом вне зависимости от каких-либо обстоятельств.

Конституционный Суд Российской Федерации неоднократно отмечал, что регулирование прав на жилое помещение, в том числе при переходе права собственности на жилое помещение, должно осуществляться на основе баланса прав и охраняемых законом интересов всех участников соответствующих правоотношений; в тех случаях, когда имущественные права на спорную вещь имеют другие, помимо собственника, лица, этим лицам также должна быть гарантирована государственная защита их прав; признание приоритета прав собственника жилого помещения либо проживающих в этом помещении нанимателей, как и обеспечение взаимного учета их интересов зависят от установления и исследования фактических обстоятельств конкретного спора, т.е. не исключается необходимость учета особенностей конкретных жизненных ситуаций при разрешении соответствующих гражданских дел (постановления от 21 апреля 2003 года № 6-П, от 8 июня 2010 года № 13-П; Определение от 3 ноября 2006 года № 455-О).

В случае возникновения спора о сохранении за выписанным несовершеннолетним права пользования приватизируемым жилым помещением необходимо руководствоваться положениями статей 69, 71 и 83 Жилищного кодекса Российской Федерации, в силу которых за нанимателем жилого помещения и (или) членами его семьи, включая бывших членов семьи, сохраняются все права и обязанности по договору социального найма жилого помещения только при их временном отсутствии, в случае же выезда указанных лиц в другое место жительства договор социального найма жилого помещения считается расторгнутым со дня выезда. При этом Пленум Верховного Суда Российской Федерации в своем постановлении от 2 июля 2009 года № 14 «О некоторых вопросах, возникших в судебной практике при применении Жилищного кодекса Российской Федерации» разъясняет, что, если отсутствие в жилом помещении указанных лиц не носит временного характера, то заинтересованные лица (наймодатель, наниматель, члены семьи нанимателя) вправе потребовать в судебном порядке признания их утратившими право на жилое помещение на основании части 3 статьи 83 Жилищного кодекса Российской Федерации в связи с выездом в другое место жительства и расторжения тем самым договора социального найма (пункт 32).

Таким образом, абзац шестой приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани» и абзац двенадцатый пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента в части уста-

новления требования о том, что для оформления заявления на приватизацию жилого помещения, из которого были выписаны несовершеннолетние члены семьи, необходимо иметь разрешение органов опеки и попечительства, по своему конституционно-правовому смыслу, выявленному в настоящем Постановлении, не могут расцениваться как отменяющие, ограничивающие или иным образом нарушающие конституционные права и свободы человека и гражданина и, следовательно, не противоречат статьям 28 (часть первая), 29 (часть первая), 49 и 55 Конституции Республики Татарстан.

Такой вывод в полной мере соотносится с положением преамбулы Декларации прав ребенка (принята Генеральной Ассамблеей ООН 20 ноября 1959 года) о том, что ребенок ввиду его физической и умственной незрелости нуждается в специальной охране и заботе, включая надлежащую правовую защиту, а также с нормами Конвенции о правах ребенка (одобрена Генеральной Ассамблеей ООН 20 ноября 1989 года), которые обязывают подписавшие ее государства обеспечивать детям такую защиту и заботу, которые необходимы для их благополучия (пункт 2 статьи 3), признавать право каждого ребенка на уровень жизни, необходимый для его физического, умственного, духовного, нравственного и социального развития (пункт 1 статьи 27).

4. Признание оспариваемых норм соответствующими Конституции Республики Татарстан не препятствует совершенствованию правового регулирования порядка оформления заявления граждан на приватизацию. Конкретизация сферы действия обжалуемых норм путем указания на их применение только в отношении тех выписанных из приватизируемого жилого помещения несовершеннолетних, которые не утратили право пользования им, способствовала бы ясности и недвусмысленности правового регулирования отношений передачи в собственность несовершеннолетних жилых помещений муниципального жилищного фонда города Казани.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, частями первой и второй статьи 66, статьями 67, 68, 69, 71, 73 и пунктом 1 части первой статьи 104 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

постановил:

1. Признать абзац шестой приложения № 2 к инструкции «О порядке оформления документов при передаче жилых помещений в собственность граждан (приватизации) на территории города Казани», утвержденной постановлением руководителя Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 8 ноября 2006 года № 2346, и абзац двенадцатый пункта 2.5 графы «Содержание требования к стандарту предоставления муниципальной услуги» раздела II Административного регламента предоставления муниципальной услуги по оформлению договоров на передачу жилых помещений в собственность граж-

дан (приватизацию), утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 28 июня 2012 года № 4310, в части установления требования о том, что для оформления заявления на приватизацию жилого помещения, из которого были выписаны несовершеннолетние члены семьи, необходимо иметь разрешение органов опеки и попечительства, не противоречащими Конституции Республики Татарстан.

2. Настоящее Постановление окончательно, не подлежит обжалованию, вступает в силу немедленно после его провозглашения, действует непосредственно и не требует подтверждения другими органами и должностными лицами.

3. Согласно статье 72 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» настоящее Постановление подлежит незамедлительному опубликованию в газетах «Ватаным Татарстан» и «Республика Татарстан». Постановление должно быть опубликовано также в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 70-П

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ИСЕМЕ БЕЛӘН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

гражданка М.Н. Павлова шикаятенә бәйле рәвештә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзацның һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча

2016 ел
21 октябрь
Казан шәһәре

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясына (дүртенче өлеш), «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче һәм тугызынчы өлешләренә, 39 статьясындагы беренче өлешенә һәм икенче өлешенең 1 пунктына, 68, 83, 100, 101 һәм 103 статьяларына таянып,

ачык суд утырышында Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзацның һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацының конституциячеллеген тикшерү турындагы эшне карады.

Эшне карауга гражданка М.Н. Павлованың шикаяте сәбәп булды. Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмәләрнең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә килеп туган билгесезлек эшне карауга нигез булды.

Докладчы судья А.А. Хамматова мәгълүматын, дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актларны чыгарган орган

вәкиле — «Муниципаль торак программалары дирекциясе» муниципаль унитар предприятиесе директоры урынбасары Р.А. Закиров, суд утырышына дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актларны чыгарган орган вәкиле үтенечнамәсе буенча чакырылган белгеч — «Муниципаль торак программалары дирекциясе» муниципаль унитар предприятиесенең халык белән эшләү бүлеге башлыгы А.С. Сивелькина аңлатмаларын, суд утырышына чакырылган: Татарстан Республикасы Президенты вәкиле — Татарстан Республикасы Президенты Дәүләт-хокук идарәсенең хокукый экспертиза бүлеге баш киңәшчесе И.А. Гомзик, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкиле — Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы вазыйфаларын башкаручы М.Б. Сөнгатуллин, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты — Татарстан Республикасы Хөкүмәте вәкиле — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы А.Б. Гревцов, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Югары суды судьясы Э.С. Каминский, Татарстан Республикасы Арбитраж суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Арбитраж судының суд практикасын анализлау һәм гомумиләштерү бүлеге башлыгы урынбасары Т.Р. Гыйззәтов, Татарстан Республикасы Прокуроры вәкиле — Татарстан Республикасы прокуратурасы Федераль законнар үтәлешенә күзәтчелек итү идарәсенең норматив хокукый актларның законлылыгына күзәтчелек итү бүлеге башлыгы А.Р. Вәлиәхмәтов, Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппараты гражданнар хокукларын торгызу мәсьәләләре бүлегенең әйдәүче консультанты Р.Р. Мингалиев, Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Бала хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппараты балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау бүлегенең әйдәүче консультанты А.Н. Хәмитова чыгышларын тыңлап, тапшырылган документларны һәм башка материалларны өйрәнгәннән соң, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка М.Н. Павлова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә (алга таба шулай ук — Инструкция) 2 нче кушымтадагы алтынчы абзац һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль

хезмәт күрсәтүнең административ регламентының (алга таба шулай ук — Административ регламент) II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Инструкциягә 2 нче кушымта белән торак урыннарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру барышында кирәкле документлар исемлеге билгеләнгән, аның алтынчы абзацы белән опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен, шул исәптән әлеге торак урыннан гаиләнең балигъ булмаган әгъзалары теркәүдән төшерелгән булса, тапшыру турында таләп каралган. Административ регламентның II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы дәгъвалана торган уникенче абзацы белән гариза бирүченең күрсәтелгән рөхсәтне тапшыруы турында тиңдәш таләп куелган.

Шикаять эчтәлегеннән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка М.Н. Павлова күпфатирлы йортта социаль яллау шартнамәсе буенча торак урын яллаучысы булып тора. Мөрәҗәгать итүче берничә тапкыр Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясенә әлеге торак урынны хосусыйлаштыруга гариза биргән булган. Әмма хосусыйлаштыру аңа рөхсәт ителмәгән, чөнки дәгъвалана торган нормалар нигезендә торак урынны хосусыйлаштыру өчен, әлеге торак урыннан мөрәҗәгать итүченең балигъ булмаган оныгы теркәүдән төшерелгәнгә күрә, опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен тапшыру кирәк. Шул ук вакытта гражданка М.Н. Павлова билгеләгәнчә, аның кызы һәм оныгы әлеге торак урында яшәмиләр, 2013 елның гыйнварында күрсәтелгән яшәү урыны буенча теркәүдән төшерелгәннәр һәм яңа яшәү урыны буенча теркәлгәннәр. Гражданка М.Н. Павлова кызының да, оныгының да башка торак урында яшәүләренә карамастан, мөрәҗәгать итүченең кызы торак урынны үзенең балигъ булмаган баласы катнашмыйча хосусыйлаштыруга риза булмавын белдергән.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, дәгъвалана торган нормаларны куллану нәтиҗәсендә ул торак урынны анда озак вакыт яшәмәгән һәм аңа карата нинди дә булса хокуклары булмаган затларның ризалыгыннан башка хосусыйлаштыра алмый торган хәл барлыкка килә. Ул, торак урынны хосусыйлаштыру өчен, әлеге торак урыннан файдалану хокукын югалтмаган затларның гына рөхсәтен алу кирәк дип саный.

Гражданка М.Н. Павлова фикеренчә, дәгъвалана торган нормалар белән билгеләнгән торак урынны хосусыйлаштыруга гаризаны рәсмиләштерү өчен гражданнарга теркәүдән төшерелгән балигъ булмаган гаилә әгъзалары мөнәсәбәтендә опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен тапшыру кирәклеге турындагы таләп Татарстан Республикасы Конституциясенә, аерым алганда, аның 28 (беренче өлеш), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 55

статьяларына каршы килә, алар нигезендә закон һәм суд каршында һәркем тигез; расачыл, милли һәм башка билгеләр буенча гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен чикләүнең теләсә кайсы рәвеше йә аларга өстенлекләр билгеләү тыела; хосусый милек хокукы закон белән саклана; һәркем торакка хокуклы, беркем дә торагыннан нигезсез рәвештә мәхрүм ителә алмый; дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары торакка хокукны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы тугызынчы өлеше һәм 68 статьясындагы өченче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды фәкать хокук мәсьәләләрен генә хәл итә һәм конституциячел суд эшләрен башкарганда башка судлар яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең бүтән органнары компетенциясенә кергән барлык очракларда факттагы хәлләрне ачыклаудан һәм тикшерүдән тыелып кала, бары тик мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән предмет буенча һәм мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән орган актының конституциячеллеге шик тудыручы өлешенә карата гына карарлар кабул итә.

Шулай итеп, «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзац һәм Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацы теркәүдән балигъ булмаган гаилә әгъзалары төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга гаризаны рәсмиләштерү өчен опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте булу кирәклеге турындагы таләпне билгеләү өлешендә әлеге эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булып торалар.

2. Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган хокукый нигезләмәләр торак законнары өлкәсенә кагыла, ул Россия Федерациясе Конституциясенең 72 статьясы (1 өлешнең «к» пункты) нигезендә Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагында. Россия Федерациясе Конституциясенең 76 статьясы күздә тотканча, Россия Федерациясенең һәм Россия Федерациясе субъектларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектларының шулар нигезендә кабул ителә торган законнары һәм башка норматив хокукый актлары чыгарыла (2 өлеш); Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары Россия Федерациясе карамагындагы мәсьәләләр буенча, шулай ук Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча кабул ителгән федераль законнарга каршы килә алмый (5 өлеш).

Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартла-

ры «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 51 статьясындагы 3 өлеше буенча федераль законнар нигезендә җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнә. Тиңдәш нигезләмәләр «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 32 статьясындагы 4 өлеше белән беркетелгән.

Гражданнарга торак урыннарны хосусый милек буларак тапшыру барышында кирәкле документларны рәсмиләштерү процедурасы гамәлдәге законнар системасында «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль закон нормаларының җайга салу предметына керә. Күрсәтелгән Федераль законның 12 статьясында каралганча, муниципаль хезмәтләр күрсәтү административ регламентлар нигезендә башкарыла, аларны эшләү һәм раслау тәртибе әлеге Федераль законның 13 статьясындагы 15 өлеше буенча җирле администрация тарафыннан билгеләнә.

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 40 статьясындагы икенче өлешенең бишенче абзацы белән үзара бәйләнештә 43 статьясындагы уналтынчы абзацы нигезендә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты муниципаль милек объектларын куллану мәсьәләләрен хәл итә, ә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесе Башкарма комитет вәкаләтләренә караган җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар — карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

Шулай итеп, дәгъвалана торган норматив хокукый актларны чыгарып, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесе һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты федераль һәм республика законнары нигезендә үзләренә караган, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенең җирле үзидарә органнарының, закон нигезендә һәм үзләренә җаваплылык алып, муниципаль милеккә мөстәкыйль идарә итүләрен билгели торган үзара бәйләнештәге 116 (беренче өлеш) һәм 118 (беренче өлеш) статьяларына нигезләнгән вәкаләтләрен законлы рәвештә гамәлгә ашырганнар.

3. Татарстан Республикасын социаль дәүләт буларак игълан итеп (13 статья), Татарстан Республикасы Конституциясе шуны беркетә: гаилә дәүләт яклавында, дәүләт гаилә турында кайгырта (38 статья, беренче һәм өченче өлешләр); һәркем торакка хокуклы; дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары торакка хокукны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар (55 статья). Мәгънәләре буенча тиңдәш гарантияләр Россия Федерациясе Конституциясе, шул исәптән аның 7, 38 (1 өлеш), 40 (1 һәм 2 өлешләр) статьялары белән билгеләнгән. Китерелгән конституциячел нигезләмәләр торакка хокукны һәркемнең лаеклы тормыш дәрәҗәсенә хокукы элементы буларак таный торган халыкара хокукый нормаларга тиңдәш (1948 елның 10 декабрендәге

Кеше хокуклары гомуми декларациясенең 25 статьясы, 1966 елның 16 декабрендәге Икътисади, социаль һәм мәдәни хокуклар турында халыкара пактның 11 статьясы).

Гражданнарның торакка ихтыяҗларын канәгатьләндерү ысулларының берсе булып, «Россия Федерациясендә торак фондны хосусыйлаштыру турында» 1991 елның 4 июлендәге 1541-1 номерлы Россия Федерациясе Законының преамбуласыннан һәм 1 статьясыннан чыгып, торак урыннарны хосусыйлаштыру — Россия Федерациясе гражданнарына дәүләт һәм муниципаль торак фондындагы алар яшәгән торак урыннарны ирекле нигездә хосусый милек буларак бушлай тапшыру тора. Аталган Россия Федерациясе Законының 2 статьясындагы беренче өлеше нигезендә социаль яллау шартларында дәүләт яки муниципаль торак фондының торак урыннарыннан файдалану хокукына ия булган Россия Федерациясе гражданнары аларны күрсәтелгән Закон, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары һәм Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары белән каралган шартларда уртак милеккә яки бер зат, шул исәптән балигъ булмаган зат милегенә әлеге торак урыннарны хосусыйлаштыру хокукына ия булган барлык балигъ булган затларның һәм 14 яшьтән 18 яшькә кадәрге балигъ булмаганнарның ризалыгы белән алырга хокуклы. Гражданнарга торак урыннарны хосусый милек буларак тапшыру шул ук Россия Федерациясе Законының 7 статьясындагы беренче өлеше нигезендә торак урынны законнарда каралган тәртиптә хосусый милек буларак алучы граждан белән җирлекләрнең үзидарә органнары тарафыннан төзелә торган тапшыру килешүе белән рәсмиләштерелә.

Әлеге закон күрсәтмәләрен гамәлгә ашыру һәм гражданнарга торак урыннарны хосусый милек буларак тапшыру барышында хосусыйлаштыру процессын камилләштерү максатларында дәгъвалана торган норматив хокукый актлар белән Казан шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә хосусыйлаштыру килешүләрен рәсмиләштерү тәртибе билгеләнгән. Инструкциянең 2.1 һәм 2.5 пунктларының һәм Административ регламентның 1.3.1 пунктындагы нигезләмәләреннән аңлашылганча, торак урынны хосусыйлаштырырга теләгән граждан «Муниципаль торак программалары дирекциясе» муниципаль унитар предприятиесенә гариза һәм кирәкле документлар белән мөрәҗәгать итә, аларның исемлеге Инструкциягә 2 нче кушымта һәм Административ регламентның 2.5 пункты белән билгеләнгән. Андый документлар исәбенә, хосусыйлаштырыла торган торак урыннан балигъ булмаган гаилә әгъзалары теркәүдән төшерелгән булсалар, опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте дә кертелгән. Үзенең хокукый табигате һәм асылы буенча китерелгән җайга салу торакны хосусыйлаштырганда документлар рәсмиләштерү буенча хезмәтләр күрсәтү өчен җаваплы органны һәм моның өчен кирәкле документлар исемлеген билгели торган оештыру-процедура механизмы булып тора.

Россия Федерациясе Гаилә кодексының 60 статьясындагы 3

пунктының һәм Россия Федерациясе Граждан кодексының 37 статьясындагы 2 пунктының үзара бәйләнештәге нигезләмәләре буенча балигъ булмаганның законлы вәкилләре балигъ булмаганның хокукларыннан ваз кичүенә китерә торган алыш-биреш гамәлләрен опека һәм попечительлек органыннан алдан рөхсәт алып кына башкарырга тиеш. Гражданга теркәүдән төшерелгән балигъ булмаган гаилә әгъзалары мөнәсәбәтендә опека һәм попечительлек органнарының рөхсәтен тапшыру кирәклеге турындагы дәгъвалана торган нормалар белән каралган таләп федераль законнарның күрсәтелгән нормаларыннан килеп чыга һәм закон чыгаручының опека һәм попечительлек органнарына йөкләнгән бурычлары кысаларында балигъ булмаганның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозуга китерергә мөмкин булган барлык очракларда опека һәм попечительлек органнарының мәҗбүри катнашуын билгели торган гомуми кагыйдәнең үтәлүен тәэмин итә торган өстәмә гарантия булып тора.

Шул рәвешле әлеге таләп балигъ булмаганның аерым хокукый статусын беркетә торган гамәлдәге хокукый җайга салу кысаларында куелган, үзенең максатчан билгеләнеше буенча балигъ булмаганнарны аларның хосусыйлаштыруда катнашуга һәм торак урынга милек хокукында өлеш алуга хокукларын законсыз чикләүдән яклауга юнәлгән. Мондый нәтиҗә Бала хокуклары турында конвенциянең (БМО Генераль Ассамблеясе тарафыннан 1989 елның 20 ноябрендә хупланган) 3 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләренә туры килә, алар буенча балаларга карата барлык гамәлләрнең социаль тәэмин итү мәсьәләләре белән шөгыльләнүче дәүләт яисә шәхси учреждениеләр, судлар, административ яисә закон чыгару органнары тарафыннан күрелгән булуына карамастан, бу гамәлләрдә, беренче чиратта, баланың мәнфәгатьләрен яхшы итеп тәэмин итүгә игътибар бирелә.

Шул ук вакытта балигъ булмаганның элегрәк ул теркәүдән төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруда катнашуга хокукы шартсыз характерга ия түгел һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырылырга тиеш. Шулай, «Россия Федерациясендә торак фондны хосусыйлаштыру турында» Россия Федерациясе Законының 7 статьясындагы икенче өлеше нигезендә торак урынны хосусый милек буларак тапшыру килешүенә әлеге торак урыннан файдалану хокукына ия булган һәм шул торак урын балигъ булмаганнар белән уртак милеккә тапшырыла торган затлар белән бергә яшәгән балигъ булмаганнар яисә күрсәтелгән затлардан аерым торучы, әмма әлеге торак урыннан файдалану хокукын югалтмаган балигъ булмаганнар кертелә. Бу балигъ булмаганнарның торак урынны хосусыйлаштыруга хокукы аларның хосусыйлаштырыла торган торак урыннан файдалану хокукы булуы белән аерылгысыз бәйле дигәнне аңлата.

Бәян ителгәннәрне дәгъвалана торган норматив хокукый нигезләмәләргә карата исәпкә алып, аларның системалы шәрехләнүеннән чыгып, балигъ булмаган зат теркәүдән төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте торак урынны хосусыйлаштыру элегрәк

аннан теркәүдән төшерелгән, ләкин аннан файдалану хокукын югалтмаган балигъ булмаган зат катнашуыннан тыш башкарылса гына, шул исәптән хосусыйлаштырыла торган торак урыннан теркәүдән төшерелгән, ләкин әлеге торак урыннан файдалану хокукын югалтмаган балигъ булмаган затның законлы вәкиле балигъ булмаган затның хосусыйлаштыруга хокукын гамәлгә ашырудан баш тарткан очракта таләп ителергә мөмкин.

Дәгъвалана торган нормаларның башкача кулланылуы Татарстан Республикасы Конституциясенең кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен гамәлгә ашыру башка затларның хокукларын һәм ирекләрен бозмаска тиеш дигән 59 статьясы белән каралган принципларның бозылуына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенең гражданнарның закон каршында нинди дә булса шартлардан бәйсез рәвештә тигезлеге принцибын беркетә торган 28 статьясындагы нигезләмәләрнең бозылуына китерергә мөмкин.

Россия Федерациясе Конституция Суды берничә тапкыр билгеләп үткәнчә, торак урынга хокукларны җайга салу, шул исәптән торак урынга милек хокукы күчкәндә, тиешле хокук мөнәсәбәтләрендә торучыларның барысының да хокуклары һәм закон белән саклана торган мәнфәгатьләре балансы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш; дәгъвалы әйбергә карата милек хокукына милекчедән тыш башка затлар ия булган очракларда, шул затларга аларның хокукларының дәүләт тарафыннан яклануы шулай ук гарантияләнергә тиеш; торак урын милекчесе яки әлеге торак урында яшәүче яллаучылар хокукларының өстенлеген тану, аларның һәрберсенең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү кебек, конкрет бәхәснең фактларгы хәлләрен билгеләүгә һәм тикшерүгә бәйле, ягъни тиешле граждан эшләрен хәл иткәндә конкрет тормыш шартларының үзенчәлекләрен исәпкә алу кирәклеге кире кагылмый (2003 елның 21 апрелендәге 6-П номерлы, 2010 елның 8 июнендәге 13-П номерлы карарлар; 2006 елның 3 ноябрендәге 455-О номерлы Билгеләмә).

Теркәүдән төшерелгән балигъ булмаган затның хосусыйлаштырыла торган торак урыннан файдалану хокукы саклануы-сакланмавы турында бәхәс барлыкка килгән очракта, Россия Федерациясе Торак кодексының 69, 71 һәм 83 статьяларындагы нигезләмәләренә таянырга кирәк, алар нигезендә торак урын яллаучысының һәм (яки) аның гаилә әгъзаларының, элеккеге гаилә әгъзаларын кертеп, торак урынны социаль яллау шартнамәсе буенча барлык хокуклары һәм бурычлары алар анда вакытлыча булмаганда гына саклана, күрсәтелгән затлар башка яшәү урынына күчеп киткән очракта, торак урынны социаль яллау шартнамәсе алар күчеп киткән көннән өзелгән дип санала. Шул ук вакытта Россия Федерациясе Югары Суды Пленумы үзенең «Россия Федерациясе Торак кодексын кулланганда суд практикасында туган кайбер мәсьәләләр турында» 2009 елның 2 июлендәге 14 номерлы карарында аңлатканча, күрсәтелгән затларның торак урында юклыгы вакытлыча булмаса, кызыксынган затлар (яллауга бирүче, яллаучы, яллаучының гаилә

әгъзалары) аларның Россия Федерациясе Торак кодексының 83 статьясындагы 3 өлеше нигезендә, башка яшәү урынына күчү сәбәпле, торак урынга хокукларын югалтуларын һәм шуның белән социаль яллау шартнамәсен өзүне суд аша таләп итәргә хокуклы (32 пункт).

Шулай итеп, «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзац һәм Административ регламентның II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацы теркәүдән балигъ булмаган гаилә әгъзалары төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга гаризаны рәсмиләштерү өчен опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте булу кирәклеге турындагы таләпне билгеләү өлешендә үзләренең әлеге Карарда ачыкланган конституциячел-хокукый мәгънәсе буенча кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен юкка чыгара, чикли яки башкача боза торган итеп карала алмый һәм, димәк, Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче өлеш), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына каршы килми.

Мондый нәтиҗә Бала хокуклары декларациясенең (БМО Генераль Ассамблеясе тарафыннан 1959 елның 20 ноябрендә кабул ителгән) преамбуласындагы бала, физик һәм акыл ягыннан җитлекмәгәнлектән, тиешле хокукый яклауны кертеп, махсус саклауга һәм кайгыртуга мохтаҗ дигән нигезләмәсенә, шулай ук Бала хокуклары турында конвенциянең (БМО Генераль Ассамблеясе тарафыннан 1989 елның 20 ноябрендә хупланган) аны имзалаган дәүләтләрнең балаларга аларның иминлеге өчен кирәкле яклауны һәм кайгыртуны тәэмин итәргә (3 статьяның 2 пункты), һәр баланың аның физик, акыл, рухи, әхлакый һәм социаль үсеше өчен кирәкле тормыш дәрәҗәсенә хокукын танырга тиешлеген (27 статьяның 1 пункты) билгеләгән нормаларына тулысынча туры килә.

4. Дәгъвалана торган нормаларны Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип тану гражданнарның хосусыйлаштыруга гаризаларын рәсмиләштерү тәртибен хокукый җайга салуны камилләштерүгә комачауламый. Дәгъвалана торган нормаларның гамәлдә булу өлкәсен аларның хосусыйлаштырыла торган торак урыннан файдалану хокукын югалтмаган теркәүдән төшерелгән балигъ булмаганнарга карата гына кулланылуын күрсәтү юлы белән конкретлаштыру Казан шәһәре муниципаль торак фондындагы торак урыннарны балигъ булмаганнарга хосусый милек буларак тапшыру мөнәсәбәтләрен хокукый җайга салуның ачыклыгына һәм ике төрле аңлашылмавына ярдәм итәр иде.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 66 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 67, 68, 69, 71, 73 статьяларына һәм 104 статьясындагы беренче

өлешенең 1 пунктына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

карар чыгарды:

1. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең 2006 елның 8 ноябрендәге 2346 номерлы карары белән расланган «Казан шәһәре территориясендә гражданнарга торак биналарны хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) барышында документлар рәсмиләштерү тәртибе турында» инструкциягә 2 нче кушымтадагы алтынчы абзацны һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 28 июнендәге 4310 номерлы карары белән расланган Торак биналарны гражданнарга хосусый милек буларак тапшыру (хосусыйлаштыру) килешүләрен рәсмиләштерү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламентының II бүлегендәге «Муниципаль хезмәт күрсәтү стандартына куелган таләпләр эчтәлеге» графасының 2.5 пунктындагы уникенче абзацын теркәүдән балигъ булмаган гаилә әгъзалары төшерелгән торак урынны хосусыйлаштыруга гаризаны рәсмиләштерү өчен опека һәм попечительлек органнарының рөхсәте булу кирәклеге турындагы таләпне билгеләү өлешендә Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килми дип танырга.

2. Әлеге Карар катгый, шикаятькә дучар ителә алмый, игълан ителү белән үз көченә керә, турыдан-туры гамәлдә була һәм башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан расулануны таләп итми.

3. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 72 статьясы буенча бу Карар «Ватаным Татарстан» һәм «Республика Татарстан» газеталарында кичекмәстән басылып чыгарга тиеш. Карар шулай ук «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 70-П

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ИМЕНЕМ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

27 декабря 2016 года
город Казань

по делу о проверке конституционности отдельных положений Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100, в связи с жалобой гражданина З.М. Валиахметова

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

руководствуясь статьей 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан, частями пятой и девятой статьи 3, частью первой и пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 68, 83, 100, 101 и 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»,

рассмотрел в открытом судебном заседании дело о проверке конституционности отдельных положений Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100.

Поводом к рассмотрению дела явилось обращение в форме жалобы гражданина З.М. Валиахметова. Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в вопросе о том, соответствует ли оспариваемый заявителем нормативный правовой акт Конституции Республики Татарстан.

Заслушав сообщение судьи-докладчика Л.В. Кузьминой, объяснения сторон — гражданина З.М. Валиахметова, представителя органа, издавшего оспариваемый нормативный правовой акт,— начальника юридического отдела Министерства труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан Р.Г. Минугулова, специалиста, приглашенного в судебное заседание по ходатайству представителя органа, издавшего оспариваемый нормативный правовой акт, — начальника отдела методологии социального обслуживания Министерства труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан А.А. Валеевой, выступления приглашенных в судебное заседание: представителя Президента Республики Татарстан — главного советника отдела по законопроектной работе Государственно-правового управления Президента Республики Татарстан Л.К. Валиуллиной, представителя Государственного Совета Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Государственного Совета Республики Татарстан М.Б. Сунгатуллина, представителя Кабинета Министров Республики Татарстан — Правительства Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан А.Б. Гревцова, представителя Председателя Верховного суда Республики Татарстан — судьи Верховного суда Республики Татарстан

Ш.Ш. Гафиятуллина, представителя Председателя Арбитражного суда Республики Татарстан — начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Р.Р. Шкаликова, представителя Прокурора Республики Татарстан — начальника отдела по надзору за законностью нормативных правовых актов Управления по надзору за исполнением федерального законодательства прокуратуры Республики Татарстан А.Р. Валиахметова, представителя Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан — заместителя начальника отдела по вопросам восстановления прав граждан аппарата Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан Р.И. Сайфутдиновой, исследовав представленные документы и иные материалы, Конституционный суд Республики Татарстан

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин З.М. Валиахметов с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод отдельными положениями Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100 (далее также — Порядок).

Оспариваемый Порядок регламентирует предоставление социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания поставщиками социальных услуг в Республике Татарстан гражданам Российской Федерации, иностранным гражданам и лицам без гражданства, постоянно проживающим на территории Российской Федерации, беженцам, в том числе инвалидам в центрах реабилитации инвалидов.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявитель является инвалидом I группы и согласно его индивидуальной программе реабилитации нуждается в предоставлении социокультурной реабилитации в реабилитационном центре 1—2 раза в год. Однако он отмечает, что обжалуемым Порядком установлена иная периодичность предоставления указанной социальной услуги в стационарной форме социального обслуживания в центрах реабилитации инвалидов — 1 раз в два года. На этом основании ему не предоставляют социальные услуги в соответствии с периодичностью, предусмотренной его индивидуальной программой реабилитации. Кроме того, он полагает, что взимание платы за предоставление социальных услуг в соответствии с договором, заключаемым между ним и поставщиком социальных услуг, является незаконным, поскольку их предоставление должно осуществляться бесплатно, на основании его индивидуальной программы реабилитации и только в Республиканском центре социальной реабилитации инвалидов «Идель».

Гражданин З.М. Валиахметов считает, что оспариваемое правовое регулирование нарушает его конституционные права, и

просит Конституционный суд Республики Татарстан признать отдельные положения Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100, противоречащими статьям 13, 28, 52, 54 и 58 Конституции Республики Татарстан, согласно которым Республика Татарстан — социальное государство, политика которого направлена на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь и свободное развитие человека; все равны перед законом и судом; государство гарантирует равенство прав и свобод человека и гражданина независимо от социального и имущественного положения и иных обстоятельств; каждый в Республике Татарстан имеет право на охрану здоровья, включая медицинскую помощь, которая оказывается государственными и иными учреждениями здравоохранения в установленном законом порядке; государство поощряет деятельность, способствующую укреплению здоровья граждан; каждому гарантируется социальное обеспечение по возрасту, в случае болезни, инвалидности и в иных случаях, установленных законом; государственные пенсии и социальные пособия устанавливаются законом; поощряется создание дополнительных форм социального обеспечения; перечисление в Конституции Республики Татарстан основных прав и свобод не должно толковаться как отрицание и умаление других общепризнанных прав и свобод человека и гражданина; в Республике Татарстан не должны издаваться законы, отменяющие или умаляющие права и свободы человека и гражданина.

1.1. Заявитель в своей жалобе также указывает, что оспариваемое им постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100 (далее также — постановление) и утвержденный им Порядок не были официально опубликованы для всеобщего сведения в полном объеме в газетах «Республика Татарстан» и «Ватаным Татарстан», что противоречит статье 24 (часть третья) и статье 48 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан, согласно которым любые нормативные правовые акты, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, не могут применяться, если они не опубликованы официально для всеобщего сведения; органы государственной власти, органы местного самоуправления, должностные лица обязаны обеспечить каждому возможность ознакомления с их решениями и иными материалами, затрагивающими его права, свободы и законные интересы, если иное не предусмотрено законом.

Изучив представленные материалы и заслушав выступления сторон и лиц, участвующих в деле, Конституционный суд Республики Татарстан не может согласиться с доводами гражданина З.М. Валиахметова в этой части по следующим основаниям.

В соответствии со статьей 5 Закона Республики Татарстан от 31 октября 2002 года № 21-ЗРТ «О порядке опубликования и вступления в силу законов и иных нормативных правовых актов Рес-

публики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина» (в редакции от 25 декабря 2014 года, действовавшей на момент принятия оспариваемого нормативного правового акта) днем официального опубликования нормативных правовых актов Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина считается обязательная первая публикация их полного текста с пометкой «официальное опубликование» в газетах «Республика Татарстан» и «Ватаным Татарстан», журнале «Сборник постановлений и распоряжений Кабинета Министров Республики Татарстан и нормативных актов республиканских органов исполнительной власти» или первое размещение (опубликование) на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан» (PRAVO.TATARSTAN.RU) либо на «Официальном интернет-портале правовой информации» (www.pravo.gov.ru).

Постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100 «Об утверждении Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан» было опубликовано в полном объеме 16 марта 2015 года на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан» (PRAVO.TATARSTAN.RU), который, вопреки доводам заявителя, является равнозначным источником официального опубликования наряду с газетами «Республика Татарстан» и «Ватаным Татарстан».

Таким образом, датой официального опубликования оспариваемого постановления по смыслу приведенных выше норм Закона Республики Татарстан считается 16 марта 2015 года.

Между тем Конституционный суд Республики Татарстан считает необходимым обратить внимание на то, что Законом Республики Татарстан «О порядке опубликования и вступления в силу законов и иных нормативных правовых актов Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина» определено, что нормативные правовые акты Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина вступают в силу через 10 дней после их официального опубликования, если самими актами не установлен иной, более поздний, срок вступления их в силу (статья 6). Соблюдение данного порядка обязательно, так как он является существенным процессуальным элементом, основанным на требованиях закона. На это указывает и Конституционный Суд Российской Федерации, согласно правовой позиции которого легальность нормативных правовых актов федеральных органов исполнительной власти предполагает не только наличие в них определенного, не противоречащего закону нормативного содержания (общего правила), но и соблюдение надлежащей законной формы, порядка принятия и обнародования; в действующей системе правового регулирования судебная проверка такого нормативного акта включает установление его соответствия федеральному закону по содержанию нормативных предписаний, по форме акта, а также по издавшему его субъ-

екту, порядку принятия, опубликования и введения в действие (Постановление от 31 марта 2015 года № 6-П). Указанная правовая позиция в полной мере применима и в отношении нормативных правовых актов Кабинета Министров Республики Татарстан.

Следовательно, оспариваемое постановление должно было вступить в силу не ранее 26 марта 2015 года. Тем не менее пунктом 5 данного постановления предусмотрено его вступление в силу с 1 января 2015 года. Тем самым, установив срок вступления в силу обжалуемого постановления ранее даты его официального опубликования, Кабинет Министров Республики Татарстан нарушил законодательно установленный порядок вступления в силу нормативного правового акта по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина.

Согласно статье 83 во взаимосвязи со статьей 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» пределы проверки оспариваемых норм на соответствие Конституции Республики Татарстан устанавливаются в том числе и по порядку введения их в действие.

Вместе с тем Конституционный суд Республики Татарстан принимает во внимание тот факт, что признание рассматриваемого постановления Кабинета Министров Республики Татарстан не соответствующим Конституции Республики Татарстан по порядку вступления его в силу давало бы возможность поставить под сомнение законность социальных услуг, которые были предоставлены гражданам в период с 1 января по 26 марта 2015 года. Такой результат противоречил бы целям конституционного судопроизводства, каковыми в силу статьи 109 Конституции Республики Татарстан являются защита конституционного строя Республики Татарстан, основных прав и свобод человека и гражданина, поддержание верховенства в правовой системе Республики Татарстан и непосредственного действия Конституции Республики Татарстан на всей ее территории.

На основании изложенного, а также учитывая, что на момент подачи жалобы гражданина З.М. Валиахметова постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100 «Об утверждении Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан» вступило в силу в установленном законом порядке, Конституционный суд Республики Татарстан в настоящем деле воздерживается от признания его не соответствующим Конституции Республики Татарстан по порядку вступления в силу. Тем не менее соблюдение законодательно установленного требования к порядку вступления в силу нормативных правовых актов по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина, в том числе издаваемых Кабинетом Министров Республики Татарстан, является обязательным для всех органов государственной власти Республики Татарстан, а нарушение данного требования — недопустимым.

1.2. В соответствии с частями второй и третьей статьи 68 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики

Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан принимает решение по делу, оценивая как буквальный смысл рассматриваемого акта, так и смысл, придаваемый ему официальным и иным толкованием или сложившейся правоприменительной практикой, а также исходя из его места в системе нормативных правовых актов. Конституционный суд Республики Татарстан принимает постановления только по предмету, указанному в обращении, и лишь в отношении той части акта, конституционность которой подвергается сомнению в обращении, и при принятии решения не связан основаниями и доводами, изложенными в обращении.

Норма о том, что периодичность предоставления социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в центрах реабилитации инвалидов составляет 1 раз в два года, с которой не согласен заявитель, содержится в абзаце втором пункта 5.4.2 подраздела 5.4 раздела V Порядка (далее — пункт 5.4.2). Правила предоставления социальных услуг бесплатно либо за плату или частичную плату установлены пунктами 5.2.2 и 5.2.3 подраздела 5.2 раздела V Порядка (далее — пункты 5.2.2 и 5.2.3), а предоставление социальных услуг на основании договора — пунктом 5.3.1 подраздела 5.3 раздела V Порядка (далее — пункт 5.3.1).

С учетом изложенного предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по настоящему делу являются правовые положения абзаца второго пункта 5.4.2, взаимосвязанных пунктов 5.2.2 и 5.2.3, а также пункта 5.3.1 Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100.

2. Оспариваемые заявителем правовые положения относятся к сфере социальной защиты, которая в соответствии со статьей 72 (пункт «ж» части 1) Конституции Российской Федерации находится в совместном ведении Российской Федерации и ее субъектов, в силу чего Республика Татарстан вправе осуществлять правовое регулирование данной сферы в соответствии с федеральными законами и при условии, что ее законы и иные нормативные правовые акты не могут противоречить федеральным законам (статья 76, части 2 и 5, Конституции Российской Федерации).

Федеральный закон от 28 декабря 2013 года № 442-ФЗ «Об основах социального обслуживания граждан в Российской Федерации» устанавливает полномочия федеральных органов государственной власти и полномочия органов государственной власти субъектов Российской Федерации в сфере социального обслуживания граждан (пункт 2 части 1 статьи 1). При этом согласно статье 8 указанного Федерального закона к полномочиям органов государственной власти субъектов Российской Федерации в сфере социального обслуживания относится в том числе утверждение порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг (пункт 10).

Во исполнение указанного Федерального закона был принят

Закон Республики Татарстан от 18 декабря 2014 года № 126-ЗРТ «О регулировании отдельных вопросов в сфере социального обслуживания граждан в Республике Татарстан», в соответствии с которым утверждение порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг относится к полномочиям Кабинета Министров Республики Татарстан в сфере социального обслуживания (пункт 8 статьи 4).

Таким образом, принимая обжалуемое постановление, Кабинет Министров Республики Татарстан правомерно реализовал полномочие, принадлежащее ему в силу федерального и республиканского законодательства и основанное на взаимосвязанных положениях статей 102 (пункт 4) и 103 Конституции Республики Татарстан, согласно которым Кабинет Министров Республики Татарстан участвует в проведении единой государственной политики в области социального обеспечения, а также обеспечивает исполнение на территории Республики Татарстан Конституции Российской Федерации, Конституции Республики Татарстан, федеральных законов и иных нормативных правовых актов Российской Федерации, законов и иных нормативных правовых актов Республики Татарстан, издает постановления и распоряжения и проверяет их исполнение.

3. Согласно статье 13 во взаимосвязи с частью первой статьи 54 Конституции Республики Татарстан Республика Татарстан — социальное государство, политика которого направлена на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь и свободное развитие человека, каждому гарантируется социальное обеспечение по возрасту, в случае болезни, инвалидности и в иных случаях, установленных законом. При этом Конституция Республики Татарстан провозглашает, что каждый в Республике Татарстан имеет право на охрану здоровья, включая медицинскую помощь, которая оказывается государственными и иными учреждениями здравоохранения в установленном законом порядке (статья 52, часть первая). Аналогичные по смыслу гарантии установлены Конституцией Российской Федерации, в том числе ее статьями 7, 39 (часть 1) и 41 (часть 1).

Данные конституционные нормы корреспондируют положениям статьи 15 Европейской социальной хартии (пересмотренной) от 3 мая 1996 года, которые предусматривают обязанность сторон, в частности, обеспечить инвалидам возможность эффективно осуществлять право на полную социальную интеграцию и участие в жизни общества, а также статье 28 Конвенции о правах инвалидов (принятой Генеральной Ассамблеей ООН 13 декабря 2006 года, ратифицированной Федеральным законом от 3 мая 2012 года № 46-ФЗ), которая также признает за инвалидами право на достаточный жизненный уровень и социальную защиту.

Государственную политику в области социальной защиты инвалидов в Российской Федерации, целью которой является обеспечение инвалидам равных с другими гражданами возможностей в реализации гражданских, экономических, политических и дру-

гих прав и свобод, предусмотренных Конституцией Российской Федерации, а также в соответствии с общепризнанными принципами и нормами международного права и международными договорами Российской Федерации, определяет Федеральный закон от 24 ноября 1995 года № 181-ФЗ «О социальной защите инвалидов в Российской Федерации».

В соответствии с частью первой статьи 9 указанного Федерального закона реабилитация инвалидов — это система и процесс полного или частичного восстановления способностей инвалидов к бытовой, общественной, профессиональной и иной деятельности. В силу абзаца четвертого части второй данной статьи социокультурная реабилитация относится к основным направлениям реабилитации инвалидов. По своей сути социокультурная реабилитация подразумевает создание условий инвалидам для полноценного участия в досуговых культурно-массовых мероприятиях и социокультурной деятельности.

Во исполнение части второй статьи 10 рассматриваемого Федерального закона распоряжением Правительства Российской Федерации от 30 декабря 2005 года № 2347-р утвержден федеральный перечень реабилитационных мероприятий, технических средств реабилитации и услуг, предоставляемых инвалиду, которым к числу реабилитационных мероприятий отнесены восстановительная терапия, реконструктивная хирургия, санаторно-курортное лечение, протезирование и ортезирование, предоставление слуховых аппаратов, обеспечение профессиональной ориентации инвалидов. В данный федеральный перечень реабилитационных мероприятий социокультурная реабилитация инвалидов не входит, поскольку она является услугой, оказываемой инвалидам в целях повышения их коммуникативного потенциала, и по своей правовой природе относится к социальным услугам, предоставляемым в соответствии с подпунктом «б» пункта 7 Примерного перечня социальных услуг по видам социальных услуг, утвержденного постановлением Правительства Российской Федерации от 24 ноября 2014 года № 1236. Аналогичное положение содержится в Законе Республики Татарстан от 18 декабря 2014 года № 126-ЗРТ «О регулировании отдельных вопросов в сфере социального обслуживания граждан в Республике Татарстан» (пункт 2 части 7 статьи 8).

Требования к порядку предоставления социальных услуг регламентированы Федеральным законом от 28 декабря 2013 года № 442-ФЗ «Об основах социального обслуживания граждан в Российской Федерации», в соответствии с которым данный порядок устанавливается по формам социального обслуживания (на дому, в полустационарной или стационарной формах), видам социальных услуг и включает в себя стандарт социальной услуги (пункт 2 части 2 статьи 27). В свою очередь стандарт социальной услуги включает в себя в том числе сроки (периодичность) ее предоставления (пункт 5 статьи 3, пункт 2 части 3 статьи 27).

Конкретная периодичность предоставления социальных услуг в зависимости от формы и вида социального обслуживания

федеральным законодательством не установлена. В связи с этим Кабинет Министров Республики Татарстан с учетом имеющейся потребности в предоставлении социальных услуг и уровня обеспеченности центрами реабилитации инвалидов в целом в Республике Татарстан установил в рамках своих дискреционных полномочий в оспариваемом Порядке следующую периодичность предоставления социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания: в социально-реабилитационных отделениях комплексных центров социального обслуживания населения — 2 раза в год, в центрах реабилитации инвалидов — 1 раз в два года, а при наличии свободных мест (отсутствии очередности) в центрах реабилитации инвалидов — 1 раз в год (абзац второй пункта 5.4.2).

При этом обжалуемую заявителем норму необходимо рассматривать в системном единстве с положениями других нормативных правовых актов, регулирующих предоставление социальных услуг в Республике Татарстан, поскольку действующим законодательством предусмотрена возможность предоставления социально-реабилитационных мероприятий также и в иных формах социального обслуживания. Так, согласно абзацу 2 пункта 3.4.2 подраздела 3.4 раздела III Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в полустационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1101, социальные услуги могут предоставляться гражданам также в полустационарной форме социального обслуживания в социально-реабилитационных отделениях комплексных центров социального обслуживания населения, центрах реабилитации инвалидов с периодичностью 2 раза в год.

Таким образом, оспариваемые положения, вопреки доводам заявителя, не ограничивают права граждан на получение социальных услуг по своему выбору и с различной периодичностью в зависимости от формы предоставления социального обслуживания (стационарной или полустационарной), в том числе в объемах, предусмотренных в их индивидуальной программе реабилитации.

Такое правовое регулирование согласуется с целями социального правового государства, которое в соответствии со статьей 13 Конституции Республики Татарстан призвано обеспечивать гарантии социальной защиты населения. Как неоднократно отмечал Конституционный Суд Российской Федерации, Конституция Российской Федерации не указывает на конкретные способы и объем социальной защиты, предоставляемой тем или иным категориям граждан, — разрешение этих вопросов является прерогативой законодателя, который, реализуя при осуществлении правового регулирования конституционные гарантии в социальной сфере, располагает достаточно широкой свободой усмотрения при определении мер социальной защиты, выборе критериев их дифференциации и регламентации условий предоставления (Поста-

новление от 13 апреля 2016 года № 11-П, Определение от 9 июня 2015 года № 1230-О).

Следовательно, положения абзаца второго пункта 5.4.2 Порядка, устанавливающие периодичность предоставления социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в центрах реабилитации инвалидов — 1 раз в два года, в системе действующего правового регулирования по своему содержанию и целевому назначению являются одним из элементов механизма, направленного на обеспечение мер по реализации гражданами их права на социальную защиту со стороны государства, сами по себе не могут рассматриваться как отменяющие, ограничивающие или иным образом нарушающие конституционные права граждан, в том числе гражданина З.М. Валиахметова.

4. Социальные услуги, как следует из части 1 статьи 17 Федерального закона от 28 декабря 2013 года № 442-ФЗ «Об основах социального обслуживания граждан в Российской Федерации», предоставляются гражданину на основании договора о предоставлении социальных услуг, заключаемого между поставщиком социальных услуг и гражданином или его законным представителем. Существенным условием договора о предоставлении социальных услуг является в том числе стоимость социальных услуг в случае, если они предоставляются за плату или частичную плату (часть 2 статьи 17). Идентичные по своему содержанию нормы содержатся в оспариваемом заявителем пункте 5.3.1 Порядка.

Вышеуказанным Федеральным законом определены категории граждан, которым социальные услуги предоставляются бесплатно (часть 1 статьи 31). При этом частью 3 указанной статьи установлено, что нормативными правовыми актами субъектов Российской Федерации могут быть предусмотрены иные категории граждан, которым социальные услуги предоставляются бесплатно.

Законом Республики Татарстан от 18 декабря 2014 года № 126-ЗРТ «О регулировании отдельных вопросов в сфере социального обслуживания граждан в Республике Татарстан» определено, что социальные услуги в форме социального обслуживания на дому, в полустационарной и стационарной формах социального обслуживания в центрах реабилитации инвалидов и социально-реабилитационных отделениях комплексных центров социального обслуживания населения предоставляются бесплатно, если на дату обращения среднедушевой доход получателя социальных услуг, рассчитанный в соответствии с нормативными правовыми актами Российской Федерации, ниже предельной величины или равен предельной величине среднедушевого дохода для предоставления социальных услуг бесплатно. При этом указано, что нормативными правовыми актами Кабинета Министров Республики Татарстан могут быть предусмотрены иные категории граждан, которым социальные услуги предоставляются бесплатно (части 2 и 3 статьи 11).

Кабинет Министров Республики Татарстан в оспариваемом заявителем пункте 5.2.2 Порядка установил, что социальные

услуги в стационарной форме социального обслуживания в социально-реабилитационных отделениях, центрах реабилитации инвалидов предоставляются за плату или частичную плату, за исключением категорий граждан, указанных в пункте 5.2.3 Порядка, которым социальные услуги предоставляются бесплатно, а именно: лицам, пострадавшим в результате чрезвычайных ситуаций, вооруженных межнациональных (межэтнических) конфликтов; инвалидам и участникам Великой Отечественной войны; инвалидам и ветеранам боевых действий; гражданам, признанным нуждающимися в социальном обслуживании в связи с наличием в их семье инвалида (ребенка-инвалида), нуждающегося в постоянном постороннем уходе; а также получателям социальных услуг, среднедушевой доход которых ниже или равен предельной величине среднедушевого дохода для предоставления социальных услуг бесплатно, установленной в Республике Татарстан.

Вопрос предоставления реабилитационных услуг гражданам бесплатно в зависимости от уровня их материальной обеспеченности уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по жалобе данного заявителя. Согласно правовой позиции, выраженной в постановлении от 29 октября 2014 года № 60-П, дифференциация условий предоставления государственных реабилитационных услуг в зависимости от соотношения размера пенсии и величины прожиточного минимума, установленного в республике, основана на учете такого объективного обстоятельства, как уровень (величина) материальной обеспеченности гражданина пожилого возраста или инвалида. Данное обстоятельство обуславливает предоставление более значимой социальной помощи в виде бесплатных реабилитационных услуг той категории из числа указанных граждан, которые в наибольшей степени нуждаются в материальной поддержке. Исходя из этого данная дифференциация не может рассматриваться как дискриминационная и нарушающая конституционные права граждан, в том числе и заявителя, поскольку направлена на поддержку наиболее социально незащищенных категорий граждан, а также основана на соответствующих нормах федерального законодательства.

Конституционный Суд Российской Федерации в своих решениях неоднократно указывал, что различия в условиях реализации отдельными категориями граждан того или иного права допустимы, если они объективно оправданны, обоснованны и преследуют конституционно значимые цели, а используемые для достижения этих целей правовые средства соразмерны им (постановления от 30 января 2013 года № 3-П, от 22 ноября 2013 года № 25-П, Определение от 14 января 2016 года № 135-О).

Такой подход также соответствует правоприменительной практике Комитета по правам человека, осуществляющего контроль за реализацией Международного пакта о гражданских и политических правах от 16 декабря 1966 года, согласно которой право на равенство перед законом и на равную защиту закона без

всякой дискриминации не означает, что любые различия в обращении являются дискриминационными, в связи с чем дифференциация, основанная на резонных и объективных критериях, не равнозначна запрещенной дискриминации по смыслу статьи 26 Пакта (пункт 13 решения Комитета от 9 апреля 1987 года № 182/1984).

Таким образом, оспариваемые правовые положения абзаца второго пункта 5.4.2 подраздела 5.4 раздела V, взаимосвязанных пунктов 5.2.2 и 5.2.3 подраздела 5.2 раздела V, а также пункта 5.3.1 подраздела 5.3 раздела V Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100, по своему содержанию и конституционно-правовому смыслу не отменяют, не умаляют и иным образом не нарушают конституционные права граждан, в том числе заявителя, и тем самым не противоречат Конституции Республики Татарстан, ее статьям 13, 28, 52, 54 и 58.

Проверка же законности и обоснованности обстоятельств, послуживших причиной для отказа гражданину З.М. Валиахметову в предоставлении социальных услуг в Республиканском центре социальной реабилитации инвалидов «Идель» бесплатно, предполагает установление фактических обстоятельств дела, что не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан, поскольку в силу части девятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан решает исключительно вопросы права и при осуществлении конституционного судопроизводства воздерживается от установления и исследования фактических обстоятельств во всех случаях, когда это входит в компетенцию других судов или иных органов государственной власти Республики Татарстан.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, частями первой и второй статьи 66, частями первой, второй и шестой статьи 67, статьями 68, 69, 71 и 73, пунктом 1 части первой статьи 104 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

постановил:

1. Признать правовые положения абзаца второго пункта 5.4.2 подраздела 5.4 раздела V, взаимосвязанных пунктов 5.2.2 и 5.2.3 подраздела 5.2 раздела V, а также пункта 5.3.1 подраздела 5.3 раздела V Порядка предоставления социальных услуг поставщиками социальных услуг в стационарной форме социального обслуживания в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2014 года № 1100, соответствующими Конституции Республики Татарстан.

2. Настоящее Постановление окончательно, не подлежит об-

жалованию, вступает в силу немедленно после его провозглашения, действует непосредственно и не требует подтверждения другими органами и должностными лицами.

3. Согласно статье 72 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» настоящее Постановление подлежит незамедлительному опубликованию в газетах «Ватаным Татарстан» и «Республика Татарстан». Постановление должно быть опубликовано также в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 71-П

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИСЕМЕ БЕЛӘН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

гражданин З.М. Вәлиәхмәтов шикаятенә бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең аерым нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча

2016 ел
27 декабрь
Казан шәһәре

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясына (дүртенче өлеш), «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче һәм тугызынчы өлешләренә, 39 статьясындагы беренче өлешенә һәм икенче өлешенең 1 пунктына, 68, 83, 100, 101 һәм 103 статьяларына таянып,

ачык суд утырышында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең аерым нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерү турындагы эшне карады.

Эшне карауга гражданин З.М. Вәлиәхмәтовның шикаять формасындагы мөрәҗәгате сәбәп булды. Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә килеп туган билгесезлек эшне карауга нигез булды.

Докладчы судья Л.В. Кузьмина мәгълүматын, яклар — гражданин З.М. Вәлиәхмәтов, дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актны чыгарган орган вәкиле — Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының юридик бүлеге башлыгы Р.Г. Миңнеголов, суд утырышына дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актны чыгарган орган вәкиле үтенечнамәсе буенча чакырылган белгеч — Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль хезмәт күрсәтү методологиясе бүлеге башлыгы А.А. Вәлиева аңлатмаларын, суд утырышына чакырылган: Татарстан Республикасы Президенты вәкиле — Татарстан Республикасы Президенты Дәүләт-хокук идарәсенең закон проектлары эшләү бүлеге баш киңәшчесе Л.К. Вәлиуллина, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкиле — Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы М.Б. Сөнгатуллин, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты — Татарстан Республикасы Хөкүмәте вә-

киле — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы А.Б. Гревцов, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Югары суды судьясы Ш.Ш. Гафиятуллин, Татарстан Республикасы Арбитраж суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Арбитраж судының суд практикасын анализлау һәм гомумиләштерү бүлеге башлыгы Р.Р. Шкаликов, Татарстан Республикасы Прокуроры вәкиле — Татарстан Республикасы прокуратурасы Федераль законнар үтәлешенә күзәтчелек итү идарәсенең норматив хокукый актларның законлылыгына күзәтчелек итү бүлеге башлыгы А.Р. Вәлиәхмәтов, Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппаратының гражданнар хокукларын торгызу мәсьәләләре бүлеге башлыгы урынбасары Р.И. Сәйфетдинова чыгышларын тыңлап, тапшырылган документларны һәм башка материалларны өйрәнгәннән соң, Татарстан Республикасы Конституция суды

б и л г е л ә д е :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин З.М. Вәлиәхмәтов Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) аерым нигезләмәләре белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Тәртип Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан Россия Федерациясе территориясендә даими яшәүче Россия Федерациясе гражданнарына, чит ил гражданнарына һәм гражданлыгы булмаган затларга, качакларга, шул исәптән инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә инвалидларга социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтүне регламентлаштыра.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — I төркем инвалиды һәм аның тернәкләндерүнең индивидуаль программасы нигезендә ул елга 1—2 тапкыр тернәкләндерү үзәгендә социомәдәни тернәкләндерү үтәргә мохтаҗ. Ләкин ул билгеләп үткәнчә, дәгъвалана торган Тәртип белән аталган хезмәтне социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә күрсәтүнең башка ешлыгы билгеләнгән — ике елга 1 тапкыр. Шуның нигезендә аның тернәкләндерүнең индивидуаль программасында каралган ешлык белән социаль хезмәтләр аңа күрсәтелми. Моннан тыш, аның фикеренчә, аның һәм социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүче арасында төзелә торган шартнамә нигезендә социаль хезмәтләр күрсәтү өчен түләү алу законсыз, чөнки аларны күрсәтү бушлай булыр-

га, аның тернәкләндерүнең индивидуаль программасы нигезендә һәм бары тик «Идел» инвалидларны социаль тернәкләндерү республика үзәгендә башкарылырга тиеш.

Гражданин З.М. Вәлиәхмәтов дәгъвалана торган хокукый җайга салу аның конституциячел хокукларын боза дип саный һәм Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең аерым нигезләмәләрен Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28, 52, 54 һәм 58 статьяларына каршы килә дип тануны сорый, алар нигезендә Татарстан Республикасы — сәясәте кешегә лаеклы тормыш һәм ирекле үсеш тәэмин итүче шартлар булдыруга юнәлтелгән социаль дәүләт; закон һәм суд каршында һәркем тигез; дәүләт кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең тигезлеген социаль һәм мөлкәти хәленә һәм башка шартларга бәйсез рәвештә гарантияли; Татарстан Республикасында һәркем, сәламәтлек саклауның дәүләт һәм бүтән учреждениеләре законда билгеләнгән тәртиптә күрсәтә торган медицина ярдәмен дә кертеп, сәламәтлеген саклауга хокуклы; дәүләт гражданнарның сәламәтлеген ныгытуга ярдәм итә торган эшчәнлекне хуплый; һәркемгә яше буенча, авырган, гарипләнгән һәм законда билгеләнгән башка очракларда социаль тәэминат гарантияләнә; дәүләт пенсияләре һәм социаль пособиеләр закон белән билгеләнә; социаль тәэминатның өстәмә рәвешләрен булдыру хуплана; Татарстан Республикасы Конституциясендә төп хокукларны һәм ирекләрне санап чыгу кешенең һәм гражданның гомумтанылган башка хокукларын һәм ирекләрен кире кагу һәм киметү буларак аңлатылмаска тиеш; Татарстан Республикасында кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен юкка чыгара яисә киметә торган законнар чыгарылмаска тиеш.

1.1. Мөрәҗәгать итүче үзенең шикаятендә шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы дәгъвалана торган карары (алга таба шулай ук — карар) һәм аның белән расланган Тәртип гомуми танышу өчен рәсми рәвештә тулы күләмдә «Республика Татарстан» һәм «Ватаным Татарстан» газеталарында бастырып чыгарылмаганнар дип күрсәтә, бу исә Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясына (өченче өлеш) һәм 48 статьясына (икенче өлеш) каршы килә, алар нигезендә кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы теләсә кайсы норматив хокукый акт, гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаган булса, кулланыла алмый; дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, вазыйфаи затлар, әгәр законда башкасы каралмаган булса, һәркемгә аның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы үзләренең карарлары һәм башка материаллар белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

Тапшырылган материалларны өйрәнеп, эштә катнашучы яклар һәм затларның чыгышларын тыңлагач, Татарстан Республикасы Конституция суды гражданин З.М. Вәлиәхмәтовның әлеге өлештәге дәлилләре белән түбәндәге нигезләр буенча килешә алмый.

«Кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе турында» 2002 елның 31 октябрендәге 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (дәгъвалана торган норматив хокукый актны кабул итү моментына гамәлдә булган 2014 елның 25 декабрендәге редакциясендә) 5 статьясы нигезендә кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару көне булып «Республика Татарстан» һәм «Ватаным Татарстан» газеталарында, «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары һәм күрсәтмәләре, республика башкарма хакимият органнарының норматив актлары җыентыгы» журналында «рәсми рәвештә бастырып чыгарыла» тамгасы белән тулы текстның беренче мәҗбүри публикациясе яисә «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) яки «Хокукый мәгълүматның рәсми интернет-порталы»нда (www.pravo.gov.ru) беренче тапкыр урнаштыру (бастырып чыгару) санала.

«Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары тулы күләмдә 2015 елның 16 мартында «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) бастырып чыгарылган, әлеге портал, мөрәҗәгать итүче дәлилләренә каршы, «Республика Татарстан» һәм «Ватаным Татарстан» газеталары белән беррәттән бертигез рәсми рәвештә бастырып чыгару чыганагы булып тора.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Законының югарыда китерелгән нормалары мәгънәсе буенча дәгъвалана торган карарның рәсми рәвештә басылып чыгу көне булып 2015 елның 16 марты санала.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды «Кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе турында» Татарстан Республикасы Законы белән кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары рәсми басылып чыккан көннәреннән соң 10 көн узгач үз көченә керәләр, әгәр актларның үзләрендә аларның бүтән, соңрак, үз көченә керү вакыты билгеләнгән булмаса (6 статья), дип билгеләнгәнгә игътибар итәргә тиешле дип саный. Әлеге

тәртипне үтәү мәҗбүри, чөнки ул закон таләпләренә нигезләнгән мөһим процессуаль элемент булып тора. Моңа Россия Федерациясе Конституция Суды да күрсәтә, аның хокукый позициясе буенча федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларының легальлеге аларда билгеле, законга каршы килмәгән норматив эчтәлекнең (гомуми кагыйдәнең) булуын гына таләп итмичә, тиешле законлы форманы, кабул итү һәм игълан итү тәртибен үтәүне дә күздә тота; гамәлдәге хокукый җайга салу системасында андый норматив актны суд тарафыннан тикшерү үз эченә аның норматив күрсәтмәләренең эчтәлеге, акт формасы, шулай ук аны чыгарган субъект, кабул итү, бастыру һәм гамәлгә кертү тәртибе буенча федераль законга ярашлы булу-булмавын билгеләүне кертә (2015 елның 31 мартындагы 6-П номерлы Карар). Күрсәтелгән хокукый позиция Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый актларына карата да тулысынча кулланылырга мөмкин.

Димәк, дәгъвалана торган карар 2015 елның 26 мартыннан иртәрәк үз көченә кермәскә тиеш иде. Шулай да әлеге карарның 5 пункты белән аның 2015 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керүе каралган. Шулай итеп, дәгъвалана торган карарның үз көченә керү вакытын аның рәсми рәвештә басылып чыгу көненнән иртәрәк билгеләп, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча норматив хокукый актның законда билгеләнгән үз көченә керү тәртибен бозган.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 83 статьясы белән үзара бәйләнештә 103 статьясы нигезендә дәгъвалана торган нормаларны Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килүгә тикшерү чикләре шул исәптән аларны гамәлгә кертү тәртибе буенча билгеләнә.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының карала торган карарын аның үз көченә керү тәртибе буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип тануның 2015 елның 1 гыйнварыннан 26 мартына кадәрге чорда гражданнарга күрсәтелгән социаль хезмәтләрнең законлылыгын шик астына куярга мөмкинлек бирә алу фактын да игътибарга ала. Мондый нәтиҗә конституциячел суд эшләрен башкару максатларына каршы килер иде, алар Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы буенча Татарстан Республикасының конституциячел корылышын, кешенең төп хокукларын һәм ирекләрен яклаудан, Татарстан Республикасы Конституциясенең Татарстан Республикасының хокукый системасында өстенлеген һәм аның бөтен территориясендә турыдан-туры гамәлдә булуын тәэмин итүдән гыйбарәт.

Бәян ителгәннәр нигезендә, шулай ук гражданин З.М. Вәлиәхмәтовның шикаяте бирелү моментына «Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында

социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карарының законда билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергән булуын исәпкә алып, Татарстан Республикасы Конституция суды әлеге эштә аның үз көченә керү тәртибе буенча Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килмәвен танудан тыелып кала. Шулай да кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча норматив хокукый актларның, шул исәптән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан чыгарыла торганнарның үз көченә керү тәртибенә куелган закон таләбен үтәү Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең барлык органнары өчен мәҗбүри, ә әлеге таләпне бозу — рөхсәт ителми.

1.2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 68 статьясындагы икенче һәм өченче өлешләре нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды, карала торган актның мәгънәсен сүзгә-сүз, рәсми рәвештә һәм башкача шәрехләп яки хокук куллану практикасындагы мәгънәсен дә бәяләп, шулай ук норматив хокукый актлар системасындагы урынын исәпкә алып, эш буенча карар кабул итә. Татарстан Республикасы Конституция суды бары тик мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән предмет буенча һәм мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән актның конституциячеллеге шик тудыручы өлешенә карата гына карарлар кабул итә һәм карар кабул иткәндә мөрәҗәгатьтә бәян ителгән сәбәпләргә һәм дәлилләргә бәйле булмый.

Мөрәҗәгать итүче килешмәгән социаль хезмәтләр күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәт күрсәтү ешлыгы инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә ике елга 1 тапкыр тәшкил итә дигән норма Тәртипнең V бүлегенең 5.4 бүлекчәсендәге 5.4.2 пунктының (алга таба — 5.4.2 пункт) икенче абзацында бар. Социаль хезмәтләрне бушлай яки түләүле яисә өлешчә түләүле нигездә күрсәтү кагыйдәләре Тәртипнең V бүлегенең 5.2 бүлекчәсендәге 5.2.2 һәм 5.2.3 пунктлары (алга таба — 5.2.2 һәм 5.2.3 пунктлар) белән билгеләнгән, ә социаль хезмәтләрне шартнамә нигезендә күрсәтү — Тәртипнең V бүлегенең 5.3 бүлекчәсендәге 5.3.1 пункты (алга таба — 5.3.1 пункт) белән.

Бәян ителгәннәрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең 5.4.2 пунктындагы икенче абзацының, үзара бәйле 5.2.2 һәм 5.2.3 пунктларының, шулай ук 5.3.1 пунктының хокукый нигезләмәләре әлеге эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булып торалар.

2. Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган хокукый нигезләмәләр социаль яклау өлкәсенә карый, ул Россия Федерациясе Конституциясенең 72 статьясы (1 өлешнең «ж» пункты) нигезендә Россия Федерациясенең һәм аның субъект-

ларының уртак карамагында, шуңа күрә Татарстан Республикасы әлеге өлкәдә хокукый җайга салуны федераль законнар нигезендә һәм аның законнары, башка норматив хокукый актлары федераль законнарга каршы килмәсә генә, гамәлгә ашырырга хокуклы (Россия Федерациясе Конституциясенең 76 статьясындагы 2 һәм 5 өлешләр).

«Россия Федерациясендә гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү нигезләре турында» 2013 елның 28 декабрендәге 442-ФЗ номерлы Федераль закон гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә дәүләт хакимиятенең федераль органнары вәкаләтләрен һәм Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен билгели (1 статьяның 1 өлешендәге 2 пункты). Шул ук вакытта аталган Федераль законның 8 статьясы нигезендә гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә шул исәптән социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибен раслау керә (10 пункт).

Күрсәтелгән Федераль законны үтәү йөзеннән «Татарстан Республикасында гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә аерым мәсьәләләрне җайга салу турында» 2014 елның 18 декабрендәге 126-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы кабул ителгән, аның нигезендә социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибен раслау Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендәге вәкаләтләренә керә (4 статьяның 8 пункты).

Шулай итеп, дәгъва белдерелә торган карарны кабул итеп, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты үзенә федераль һәм республика законнары нигезендә карый торган һәм Татарстан Республикасы Конституциясенең 102 (4 пункт) һәм 103 статьяларының үзара бәйле нигезләмәләренә таянган вәкаләтне дөрес гамәлгә ашырган, алар нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты социаль тәэминат өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен үткәрүдә катнаша, Татарстан Республикасы территориясендә Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, федераль законнарның һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының үтәлешен тәэмин итә, карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, аларның үтәлешен тикшерә.

3. Татарстан Республикасы Конституциясенең 13 статьясы белән үзара бәйләнештә 54 статьясының беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы — сәясәте кешегә лаеклы тормыш һәм иркле үсеш тәэмин итүче шартлар булдыруга юнәлтелгән социаль дәүләт, һәркемгә яше буенча, авырган, гарипләнгән һәм законда билгеләнгән башка очракларда социаль тәэминат гарантияләнә. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституциясе Татарстан Республикасында һәркем, сәламәтлек саклауның дәүләт һәм бүтән учреждениеләре законда билгеләнгән тәртиптә күрсәтә тор-

ган медицина ярдәмен дә кертеп, сәламәтлеген саклауга хокуклы (52 статья, беренче өлеш) дип игълан итә. Мәгънәсе буенча тиңдәш гарантияләр Россия Федерациясе Конституциясе, шул исәптән аның 7, 39 (1 өлеш) һәм 41 (1 өлеш) статьялары белән билгеләнгән.

Әлеге конституциячел нормалар 1996 елның 3 маендагы Европа социаль хартиясенең (яңадан каралган) 15 статьясындагы якларның, аерым алганда, инвалидларга тулы социаль интеграциягә һәм җәмгыять тормышында катнашуга хокукны нәтиҗәле гамәлгә ашыру мөмкинлеген тәэмин итү бурычын күздә тота торган нигезләмәләренә, шулай ук Инвалидлар хокуклары турындагы конвенциянең (БМО Генераль Ассамблеясе тарафыннан 2006 елның 13 декабрендә кабул ителгән, 2012 елның 3 маендагы 46-ФЗ номерлы Федераль закон белән ратификацияләнгән) инвалидларның лаеклы тормыш дәрәҗәсенә һәм социаль яклауга хокукын шулай ук таный торган 28 статьясына туры килеп торалар.

Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау өлкәсендә максаты инвалидларга Россия Федерациясе Конституциясе белән каралган граждан, икътисади, сәяси һәм башка хокукларны һәм ирекләрне гамәлгә ашыруда башка гражданнар белән тигез мөмкинлекләрне шулай ук халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары һәм Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре нигезендә тәэмин итү булган дәүләт сәясәтен «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон билгели.

Күрсәтелгән Федераль законның 9 статьясындагы беренче өлеше нигезендә инвалидларны тернәкләндерү — инвалидларның көнкүреш, иҗтимагый, һөнәри һәм башка эшчәнлеккә сәләтләрен тулысынча яисә өлешчә торгызу системасы һәм процессы ул. Әлеге статьяның икенче өлешендәге дүртенче абзацына күрә социомәдәни тернәкләндерү инвалидларны тернәкләндерүнең төп юнәлешләренә карый. Үзенең асылы буенча социомәдәни тернәкләндерү инвалидларга массакүләм мәдәни-ял итү чараларында һәм социомәдәни эшчәнлектә тулысынча катнашу өчен шартлар тудыруны күздә тота.

Карала торган Федераль законның 10 статьясындагы икенче өлешен үтәү йөзеннән Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 30 декабрендәге 2347-р номерлы күрсәтмәсе белән инвалидка күрсәтелә торган тернәкләндерү чаралары, тернәкләндерүнең техник чаралары һәм хезмәтләрнең федераль исемлеге расланган, анда тернәкләндерү чараларына торгызу терапиясе, реконструктив хирургия, шифаханә-курорт дәвалавы, протезлау һәм ортезлау, колак аппаратларын бирү, инвалидларның һөнәри ориентацияләнүен тәэмин итү керә. Тернәкләндерү чараларының әлеге федераль исемлегенә инвалидларны социомәдәни тернәкләндерү керми, чөнки ул инвалидларга аларның коммуникатив потенциалын күтәрү максатында күрсәтелә торган хезмәт булып тора һәм үзенең хокукый табигате буенча Россия Федерациясе

Хөкүмәтенең 2014 елның 24 ноябрендәге 1236 номерлы карары белән расланган Социаль хезмәтләр төрләре буенча социаль хезмәтләрнең якынча исемлегенең 7 пунктындагы «б» пунктчасы нигезендә күрсәтелә торган социаль хезмәтләргә карый. Тиңдәш нигезләмә «Татарстан Республикасында гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә аерым мәсьәләләрне җайга салу турында» 2014 елның 18 декабрендәге 126-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында бар (8 статьяның 7 өлешендәге 2 пункты).

Социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенә карата таләпләр «Россия Федерациясендә гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү нигезләре турында» 2013 елның 28 декабрендәге 442-ФЗ номерлы Федераль закон белән регламентлаштырылган, аның нигезендә әлеге тәртип социаль хезмәт күрсәтү формалары (өйдә, ярымстационар яки стационар формаларында), социаль хезмәтләр төрләре буенча билгеләнә һәм үз эченә социаль хезмәт күрсәтү стандартын ала (27 статьяның 2 өлешендәге 2 пункты). Үз чиратында социаль хезмәт күрсәтү стандарты шул исәптән аны күрсәтү срокларын (ешлыгын) үз эченә ала (3 статьяның 5 пункты, 27 статьяның 3 өлешендәге 2 пункты).

Социаль хезмәт күрсәтүнең формасы һәм төреннән чыгып социаль хезмәтләр күрсәтүнең конкрет ешлыгы федераль законнарда билгеләнмәгән. Шуңа күрә социаль хезмәтләр күрсәтелүгә ихтыяҗны һәм гомумән Татарстан Республикасында инвалидларны тернәкләндерү үзәкләре белән тәэмин ителеш дәрәҗәсен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты үзенең дискрецион вәкаләтләре чикләрендә дәгъвалана торган Тәртиптә социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтүнең түбәндәге ешлыгын билгеләгән: халыкка социаль хезмәт күрсәтү буенча комплекслы үзәкләрнең социаль-тернәкләндерү бүлекләрендә — елга 2 тапкыр, инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә — ике елга 1 тапкыр, ә инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә буш урыннар булганда (чират булмаганда) — елга 1 тапкыр (5.4.2 пунктның икенче абзацы).

Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норманы Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтүне җайга сала торган башка норматив хокукый актларның нигезләмәләре белән системалы берлектә карарга кирәк, чөнки гамәлдәге законнар белән социаль-тернәкләндерү чараларын социаль хезмәт күрсәтүнең шулай ук башка формаларында күрсәтү мөмкинлеге каралган. Шулай, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1101 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең ярымстационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең III бүлегенең 3.4 бүлекчәсендәге 3.4.2 пунктының 2 абзацы нигезендә социаль хезмәтләр гражданнарга шулай ук социаль хезмәт күрсәтүнең ярымстационар формасында халыкка социаль хезмәт күрсәтү буенча комплекслы үзәкләрнең социаль-тернәкләндерү бүлекләрендә, инвалид-

ларны тернәкләндерү үзәкләрендә елга 2 тапкыр ешлык белән күрсәтелергә мөмкин.

Шулай итеп, дәгъвалана торган нигезләмәләр, мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә каршы, гражданнарның социаль хезмәтләрне үзләренең сайлавы буенча һәм социаль хезмәт күрсәтүнең формасына (стационар яки ярымстационар) карап, төрле ешлык белән, шул исәптән аларның тернәкләндерүнең индивидуаль программасында каралган күләмдә алырга хокукларын чикләми.

Мондый хокукый җайга салу Татарстан Республикасы Конституциясенең 13 статьясы нигезендә халыкны социаль яклау гарантияләрен тәэмин итәргә бурычлы социаль хокукый дәүләт максатлары белән яраша. Россия Федерациясе Конституция Суды берничә тапкыр билгеләп үткәнчә, Россия Федерациясе Конституциясе гражданнарның теге яки бу категорияләренә күрсәтелә торган социаль яклауның конкрет ысулларын һәм күләмен билгеләми — әлеге мәсьәләләрне хәл итү закон чыгаручының өстенлеге булып тора, ул, хокукый җайга салуны башкарганда социаль өлкәдә конституциячел гарантияләрне гамәлгә ашырып, социаль яклау чараларын билгеләгәндә, аларны дифференциацияләү критерийларын сайлаганда һәм күрсәтелү шартларын регламентлаштырганда җитәрлек дәрәҗәдә ирекле эш итә (2016 елның 13 апрелендәге 11-П номерлы Карар, 2015 елның 9 июнендәге 1230-О номерлы Билгеләмә).

Димәк, Тәртипнең 5.4.2 пунктындагы икенче абзацының инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү ешлыгын ике елга 1 тапкыр итеп билгели торган нигезләмәләре гамәлдәге хокукый җайга салу системасында үзләренең эчтәлеге һәм максатчан билгеләнеше буенча дәүләт тарафыннан гражданнарның социаль яклауга хокукларын тормышка ашыру чараларын тәэмин итүгә юнәлгән механизмның бер элементы булып тора, үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән гражданин З.М. Вәлиәхмәтовның конституциячел хокукларын юкка чыгара, чикли яки башкача боза торган итеп карала алмыйлар.

4. Социаль хезмәтләр, «Россия Федерациясендә гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү нигезләре турында» 2013 елның 28 декабрендәге 442-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 өлешеннән аңлашылганча, гражданга социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүче, граждан яки аның законлы вәкиле арасында төзелә торган шартнамә нигезендә күрсәтелә. Социаль хезмәтләр күрсәтү турындагы шартнамәнең әһәмиятле шарты булып шул исәптән социаль хезмәтләр күрсәтү кыйммәте тора, әгәр алар түләүле яки өлешчә түләүле нигездә күрсәтелсә (17 статьяның 2 өлеше). Эчтәлеге буенча тиңдәш нормалар Тәртипнең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 5.3.1 пунктында бар.

Югарыда аталган Федераль закон белән социаль хезмәтләр бушлай күрсәтелә торган гражданнар категорияләре билгеләнгән (31 статьяның 1 өлеше). Шул ук вакытта күрсәтелгән статьяның 3 өлешендә Россия Федерациясе субъектларының норматив хо-

кукый актлары белән социаль хезмәтләр бушлай күрсәтелә торган гражданнарның башка категорияләре каралырга мөмкин дип билгеләнгән.

«Татарстан Республикасында гражданнарга социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә аерым мәсьәләләрне җайга салу турында» 2014 елның 18 декабрендәге 126-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгәнчә, әгәр мөрәҗәгать итү датасына социаль хезмәт күрсәтүләрдән файдаланучыларның Россия Федерациясе норматив хокукый актлары нигезендә бер кешегә уртача исәпләнгән кереме социаль хезмәт күрсәтүләрне түләүсез гамәлгә ашырган өчен бер кешегә уртача исәпләнгән кеременең чик күләменнән аз яисә чик күләменә тигез булса, өйгә барып социаль хезмәт күрсәтү рәвешендә, инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә һәм халыкка социаль хезмәт күрсәтү буенча комплекслы үзәкләрнең социаль-тернәкләндерү бүлекләрендә социаль хезмәт күрсәтүнең ярымстационар һәм стационар формаларында социаль хезмәт күрсәтүләр түләүсез гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый актлары белән социаль хезмәтләр бушлай күрсәтелә торган гражданнарның башка категорияләре каралырга мөмкин дип күрсәтелгән (11 статьяның 2 һәм 3 өлешләре).

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Тәртипнең мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 5.2.2 пунктында билгеләгәнчә, социаль-тернәкләндерү бүлекләрендә, инвалидларны тернәкләндерү үзәкләрендә социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр түләүле яки өлешчә түләүле нигездә күрсәтелә, моңа Тәртипнең 5.2.3 пунктында аталган социаль хезмәтләр бушлай күрсәтелә торган әлеге гражданнар категорияләре керми: гадәттән тыш хәлләр, кораллы милләтара (этносара) низаглар аркасында зыян күргән затлар; Бөек Ватан сугышы инвалидлары һәм анда катнашучылар; хәрби хәрәкәтләр инвалидлары һәм ветераннары; социаль хезмәт күрсәтүгә мохтаҗ дип танылган гражданнар аларның гаиләсендә даими рәвештә чит кеше каравына мохтаҗ инвалид (инвалид бала) булуга бәйле рәвештә; шулай ук җан башына уртача керемнәре социаль хезмәтләрне бушлай күрсәтү өчен җан башына уртача керемнең Татарстан Республикасында билгеләнгән иң чик күләменнән түбәнрәк яки аңа тигез булган социаль хезмәтләр күрсәтүдән файдаланучылар.

Гражданнарга тернәкләндерү хезмәтләрен аларның матди тәэмин ителеше дәрәҗәсенә карап бушлай күрсәтү мәсьәләсе әлеге мөрәҗәгать итүченең шикаяте буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2014 елның 29 октябрендәге 60-П номерлы карарындагы хокукый позиция нигезендә республикада билгеләнгән пенсия һәм яшәү минимумы күләме нисбәтеннән чыгып, дәүләт тернәкләндерү хезмәтләрен күрсәтү шартларының дифференциациясе өлкән яшьтәге гражданның һәм инвалидның матди тәэмин ителеше дәрәҗәсе (күләме) кебек объектив хәлне исәпкә алуга нигезләнә. Бу хәл түләүсез тернәкләндерү хезмәтләре рәвешендәге

әһәмиятлерәк социаль ярдәмне әлеге гражданнарның матди ярдәмгә аеруча мохтаҗ категорияләренә күрсәтүне шарт итеп куя. Моннан чыгып, әлеге дифференциация гражданнарны, шул исәптән мөрәҗәгать итүчене дә кимсетә торган һәм аларның конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый, чөнки ул гражданнарның социаль яктан аеруча якланмаган категорияләренә ярдәм итүгә юнәлдерелгән, шулай ук федераль законнарның тиешле нормаларына нигезләнә.

Россия Федерациясе Конституция Суды үз карарларында берничә мәртәбә гражданнарның аерым категорияләре тарафыннан теге яисә бу хокукны гамәлгә ашыру шартларында аерымлыклар, әгәр алар объектив акланган, нигезле булса һәм конституциячел әһәмиятле максатларны күздә тотса, ә бу максатларга ирешү өчен кулланыла торган хокукый чаралар аларга туры килсә, булырга мөмкин дип күрсәтте (2013 елның 30 гыйнварындагы 3-П номерлы, 2013 елның 22 ноябрендәге 25-П номерлы карарлар, 2016 елның 14 гыйнварындагы 135-О номерлы Билгеләмә).

Мондый алым шулай ук 1966 елның 16 декабрендәге Граждан һәм сәяси хокуклар турында халыкара пактны гамәлгә ашыруны тикшереп торучы Кеше хокуклары буенча комитетның хокук куллану практикасына туры килә, аның нигезендә закон каршында тигез булу хокукы һәм берниди дискриминациясез законны тигез яклау хокукы теләсә кайсы аерымлык дискриминацияле дигәнне аңлатмый, шуңа күрә резонлы һәм объектив критерийларга нигезләнгән дифференциация Пактның 26 статьясы мәгънәсе буенча тыелган дискриминация белән бер үк түгел (Комитетның 1987 елның 9 апрелендәге 182/1984 номерлы карарының 13 пункты).

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең V бүлегендәге 5.4 бүлекчәсенең 5.4.2 пунктындагы икенче абзацының, V бүлегендәге 5.2 бүлекчәсенең үзара бәйле 5.2.2 һәм 5.2.3 пунктларының, шулай ук V бүлегендәге 5.3 бүлекчәсенең 5.3.1 пунктындагы дәгъвалана торган хокукый нигезләмәләре үзләренең эчтәлеге һәм конституциячел-хокукый мәгънәсе буенча гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең конституциячел хокукларын юкка чыгармыйлар, киметмиләр һәм башкача бозмыйлар, шуның белән Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 13, 28, 52, 54 һәм 58 статьяларына каршы килмиләр.

Гражданин З.М. Вәлиәхмәтовка социаль хезмәтләрне «Идел» инвалидларны социаль тернәкләндерү республика үзәгендә бушлай күрсәтүдән баш тартуга сәбәпче булган хәлләрнең законлы һәм нигезле булу-булмавын тикшерү эшнең факттагы хәлләрен ачыклауны күздә тота, бу исә Татарстан Республикасы Конституция судының компетенциясенә керми, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы

Законының 3 статьясындагы тугызынчы өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды фәкать хокук мәсьәләләрен генә хәл итә һәм конституциячел суд эшләрен башкарганда башка судлар яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең бүтән органнары компетенциясенә кергән барлык очракларда фактлагы хәлләрне ачыклаудан һәм тикшерүдән тыелып кала.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 66 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 68, 69, 71 һәм 73 статьяларына, 104 статьясындагы беренче өлешенең 1 пунктына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 31 декабрендәге 1100 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында социаль хезмәтләр күрсәтү белән тәэмин итүчеләр тарафыннан социаль хезмәт күрсәтүнең стационар формасында социаль хезмәтләр күрсәтү тәртибенең V бүлегендәге 5.4 бүлекчәсенең 5.4.2 пунктындагы икенче абзацының, V бүлегендәге 5.2 бүлекчәсенең үзара бәйле 5.2.2 һәм 5.2.3 пунктларының, шулай ук V бүлегендәге 5.3 бүлекчәсенең 5.3.1 пунктындагы хокукый нигезләмәләрен Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танырга.

2. Әлеге Карар катгый, шикаятькә дучар ителә алмый, игълан ителү белән үз көченә керә, турыдан-туры гамәлдә була һәм башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итми.

3. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 72 статьясы буенча бу Карар «Ватаным Татарстан» һәм «Республика Татарстан» газеталарында кичекмәстән басылып чыгарга тиеш. Карар шулай ук «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 71-П

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Я. Гизатуллиной на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем четвертым подпункта «а» пункта 1 статьи 1 Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ «О внесении изменений в Закон Республики Татарстан “Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан”»

19 сентября 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Я. Гизатуллиной,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Р.Я. Гизатуллина с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем четвертым подпункта «а» пункта 1 статьи 1 Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ «О внесении изменений в Закон Республики Татарстан “Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан”». Оспариваемой нормой внесено изменение в абзац пятый пункта 1 статьи 5 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан», в силу которого ветеранам труда предоставляется субсидия в размере 50 процентов затрат по плате за абонентскую линию сети фиксированной телефонной связи, предоставленной абоненту в постоянное пользование.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница является ветераном труда и получает данную субсидию. Она отмечает, что ранее указанная субсидия предоставлялась на затраты по абонентской плате за телефон, однако после принятия оспариваемого законоположения объем социальной поддержки ветеранов труда значительно уменьшился, поскольку субсидия предоставляется только на затраты по плате за абонентскую линию сети фиксированной телефонной связи.

Гражданка Р.Я. Гизатуллина также указывает, что оспариваемый Закон Республики Татарстан был официально опубликован 8 декабря 2015 года и вступил в силу 1 января 2016 года. По ее мнению, отсутствие в обжалуемом нормативном правовом акте положений, определяющих переходный период, при котором гражданам была бы предоставлена возможность адаптироваться к вносимым изменениям, противоречит Конституции Республики Татарстан.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац четвертый

подпункта «а» пункта 1 статьи 1 Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ «О внесении изменений в Закон Республики Татарстан “Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан”» не соответствующим статьям 13, 28 (часть первая), 54 (часть первая) и 58 Конституции Республики Татарстан.

2. Правовые основы деятельности в области связи, полномочия органов государственной власти в области связи, а также права и обязанности лиц, участвующих в указанной деятельности или пользующихся услугами связи, регламентированы Федеральным законом от 7 июля 2003 года № 126-ФЗ «О связи». В соответствии со статьей 47 данного Федерального закона для отдельных категорий пользователей услугами связи законами субъектов Российской Федерации могут устанавливаться льготы и преимущества в части очередности оказания услуг связи, порядка и размера их оплаты (пункт 1); пользователи услугами связи, указанные в пункте 1 данной статьи, обязаны вносить плату за оказанные им услуги связи в полном объеме с последующей компенсацией произведенных ими расходов непосредственно за счет средств бюджета соответствующего уровня (пункт 2).

В Республике Татарстан меры социальной поддержки отдельных категорий населения установлены Законом Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ). Статьей 5 данного Закона Республики Татарстан предусмотрено, что ветеранам труда, пенсия которым назначена в соответствии с федеральными законами «О страховых пенсиях», «О трудовых пенсиях в Российской Федерации» и «О государственном пенсионном обеспечении в Российской Федерации», величина среднемесячного дохода которых на дату обращения не превышает 20 000 рублей, предоставляется в том числе субсидия в размере 50 процентов затрат по плате за абонентскую линию сети фиксированной телефонной связи, предоставленной абоненту в постоянное пользование.

Рассматриваемая субсидия представляет собой дополнительную меру социальной поддержки отдельных категорий граждан, установление которой является правом, а не обязанностью Республики Татарстан. Условия предоставления и размер данной выплаты определяются республиканским законодателем с учетом реальных возможностей бюджета Республики Татарстан по обеспечению этих выплат, что непосредственно вытекает из содержания пункта 1 статьи 3 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан», согласно которому расходы на реализацию мер социальной поддержки населения, установленных данным Законом, производятся за счет средств бюджета Республики Татарстан и местных бюджетов в объемах переданных финансовых средств.

Конституционный Суд Российской Федерации неоднократно

отмечал, что, относя социальную защиту, включая социальное обеспечение, к совместному ведению Российской Федерации и ее субъектов (статья 72, пункт «ж» части 1), Конституция Российской Федерации не устанавливает конкретные способы и объемы такой защиты, предоставляемой тем или иным категориям граждан. Решение этих вопросов является прерогативой законодателя, который при определении гарантий реализации прав, закрепленных в Конституции Российской Федерации, располагает достаточно широкой свободой усмотрения в выборе мер социальной защиты, критериев их дифференциации, регламентации условий и порядка предоставления; он вправе также избирать и изменять формы (способы) их предоставления (Постановление от 10 ноября 2009 года № 17-П; Определение от 9 ноября 2010 года № 1439-О-О).

Учитывая изложенное, оспариваемое правовое регулирование принято Государственным Советом Республики Татарстан в пределах своих дискреционных полномочий, обусловлено необходимостью обеспечения государством конституционной обязанности по реализации гарантий социальной защиты определенных категорий граждан с учетом имеющихся у республики на данном этапе социально-экономического развития финансовых и иных средств и возможностей, само по себе не может рассматриваться как нарушающее конституционные права граждан и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой. Разрешение же поставленного ею вопроса об изменении размера предоставляемой ветеранам труда субсидии предполагает внесение изменений в действующее законодательство, что входит в компетенцию республиканского законодателя и не относится к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Относительно доводов гражданки Р.Я. Гизатуллиной о порядке вступления в силу рассматриваемого Закона Республики Татарстан следует отметить, что в соответствии со статьей 5 Закона Республики Татарстан от 31 октября 2002 года № 21-ЗРТ «О порядке опубликования и вступления в силу законов и иных нормативных правовых актов Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина» днем официального опубликования нормативных правовых актов Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина считается в том числе первое размещение (опубликование) их полного текста на «Официальном портале правовой информации Республики Татарстан» (PRAVO.TATARSTAN.RU). Согласно статье 6 приведенного Закона Республики Татарстан нормативные правовые акты Республики Татарстан по вопросам защиты прав и свобод человека и гражданина вступают в силу через 10 дней после их офици-

ального опубликования, если самими актами не установлен иной, более поздний, срок вступления их в силу.

Оспариваемый заявительницей нормативный правовой акт был официально опубликован 8 декабря 2015 года на указанном официальном портале, при этом им установлен более поздний срок вступления его в силу, а именно 1 января 2016 года, что соответствует требованиям действующего законодательства, не нарушает, не ограничивает и не умаляет конституционные права человека и гражданина и, следовательно, в этой части также не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Я. Гизатуллиной на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем четвертым подпункта «а» пункта 1 статьи 1 Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ «О внесении изменений в Закон Республики Татарстан “Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан”», поскольку она в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Я. Гизатуллиной и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 15-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
19 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте. Дәгъвалана торган норма белән «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы 1 пунктының бишенче абзацына үзгәреш кертелгән, аның нигезендә хезмәт ветераннарына чыбыклы телефон элемтәсе челтәренең абонентка даими файдалануга бирелгән абонент линиясе өчен түләү чыгымнарының 50 проценты күләмендә субсидия бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — хезмәт ветераны һәм әлеге субсидияне алучы. Ул билгеләгәнчә, элегрәк әлеге субсидия телефон өчен абонент түләве чыгымнарына бирелгән, ләкин дәгъвалана торган закон нигезләмәсе кабул ителгәч, хезмәт ветераннарына социаль ярдәм күләме шактый кимегән, чөнки субсидия чыбыклы телефон элемтәсе челтәренең абонент линиясе өчен түләү чыгымнарына гына бирелә.

Гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шулай ук күрсәткәнчә, дәгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Законы 2015 елның 8 декабрендә рәсми басылып чыккан һәм 2016 елның 1 гыйнварында үз көченә кергән. Аның фикеренчә, дәгъвалана торган норматив хокукый актта гражданнарга кертелә торган үзгәрешләргә ияләшү мөмкинлеген бирә торган күчеш чорын билгеләгән нигезләмәләрнең булмавы Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килә.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Элемтә өлкәсендәге эшчәнлекнең хокукый нигезләре, дәүләт хакимияте органнарының элемтә өлкәсендәге вәкаләтләре, шулай ук күрсәтелгән эшчәнлектә катнашучы яки элемтә хезмәтләреннән файдаланучы затларның хокуклары һәм бурычлары «Элемтә турында» 2003 елның 7 июлендәге 126-ФЗ номерлы Федераль закон белән регламентлаштырылган. Әлеге Федераль законның 47 статьясы нигезендә элемтә хезмәтләрен кулланучыларның аерым категорияләре өчен Россия Федерациясе субъектларының законнары белән элемтә хезмәтләрен күрсәтү чираты, алар өчен түләү тәртибе һәм күләме өлешендә ташламалар билгеләнергә мөмкин (1 пункт); әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән элемтә хезмәтләрен кулланучылар аларга күрсәтелгән элемтә хезмәтләре өчен түләүне тулы күләмдә кертергә тиеш, аннан соң аларның чыгымнары тиешле дәрәҗәдәге бюджет акчалары хисабына компенсацияләнәчәк (2 пункт).

Татарстан Республикасында халыкның социаль ярдәм чаралары күрсәтелә торган аерым категорияләре «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) билгеләнгән. Әлеге Татарстан Республикасы Законының 5 статьясында каралганча, «Иминият пенсияләре турында», «Россия Федерациясендә хезмәт пенсияләре турында» һәм «Россия Федерациясендә дәүләт пенсия тәэминаты турында» федераль законнар нигезендә пенсия билгеләнгән, мөрәҗәгать иткән көнгә уртача айлык кереме күләме 20 000 сумнан артмаган хезмәт ветераннарына шул исәптән чыбыклы телефон элемтәсе челтәренең абонентка даими файдалануга бирелгән абонент линиясе өчен түләү чыгымнарының 50 проценты күләмендә субсидия бирелә.

Карала торган субсидия гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм чарасы булып тора, аны билгеләү Татарстан Республикасының бурычы түгел, ә хокукы булып тора. Әлеге түләүне бирү шартлары һәм күләме, бу түләүләрне тәэмин итү буенча Татарстан Республикасы бюджетының реаль мөмкинлекләрен исәпкә алып, республика закон чыгаручысы тарафыннан билгеләнә, бу исә «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты эчтәлегеннән килеп чыга, аның буенча халыкка социаль ярдәм күрсәтүнең әлеге Законда

билгеләнгән чараларын гамәлгә ашыру чыгымнары тапшырылган финанс чаралары күләмнәрендә Татарстан Республикасы бюджеты һәм җирле бюджетлар акчалары исәбеннән башкарыла.

Россия Федерациясе Конституция Суды берничә тапкыр билгеләп үткәнчә, Россия Федерациясе Конституциясе, социаль тәэминатны да кертеп, социаль яклауны Россия Федерациясе һәм аның субъектларының уртак карамагына кертеп (72 статья, 1 өлешнең «ж» пункты), гражданнарның теге яки бу категорияләренә бирелә торган мондый яклауның конкрет ысулларын һәм күләмнәрен билгеләми. Әлеге мәсьәләләрне хәл итү закон чыгаручының аерым хокукы булып тора, ул Россия Федерациясе Конституциясендә беркетелгән хокукларны гамәлгә ашыру гарантияләрен билгеләгәндә социаль яклау чараларын, аларны дифференциацияләү критерийларын, күрсәтелү шартларын һәм тәртибен регламентацияләүне сайлап алганда җитәрлек дәрәҗәдә ирекле эш итә; ул шулай ук аларның күрсәтелү формаларын (ысулларын) сайлап алырга һәм үзгәртергә хокуклы (2009 елның 10 ноябрендәге 17-П номерлы Карар; 2010 елның 9 ноябрендәге 1439-О-О номерлы Билгеләмә).

Бәян ителгәннәрне исәпкә алып, дәгъвалана торган хокукый җайга салу Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан үзенең дискрецион вәкаләтләре кысаларында кабул ителгән, гражданнарның билгеле категорияләрен социаль яклау гарантияләрен гамәлгә ашыру буенча дәүләтнең конституциячел бурычын әлеге социаль-икътисади үсеш этабында республиканың финанс һәм башка чараларын һәм мөмкинлекләрен исәпкә алып тәэмин итү кирәклегенә бәйле, үзеннән-үзе гражданнарның конституциячел хокукларын боза торган итеп карала алмый һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый. Хезмәт ветераннарына бирелә торган субсидия күләмен үзгәртү турындагы ул куйган мәсьәләне хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тота, бу исә закон чыгаручы компетенциясенә керә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә карамый.

Гражданка Р.Я. Гыйззәтуллинаның карала торган Татарстан Республикасы Законының үз көченә керү тәртибе турындагы дәлилләренә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: «Кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе турында» 2002 елның 31 октябрендәге 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы нигезендә кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре

буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару көне булып шул исәптән аларның тулы текстын «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) беренче тапкыр урнаштыру (бастырып чыгару) санала. Китерелгән Татарстан Республикасы Законының 6 статьясы буенча кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары рәсми басылып чыккан көннәреннән соң 10 көн узгач үз көченә керәләр, әгәр актларның үзләрендә аларның бүтән, соңрак, үз көченә керү вакыты билгеләнгән булмаса.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив хокукый акт күрсәтелгән рәсми порталда 2015 елның 8 декабрендә рәсми басылып чыккан, шул ук вакытта анда аның соңрак үз көченә керү вакыты итеп, атап әйткәндә, 2016 елның 1 гыйнвары билгеләнгән, бу исә гамәлдәге законнарның таләпләренә туры килә, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын бозмый, чикләми һәм киметми һәм, димәк, бу өлештә дә аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «“Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 1 пунктының «а» пунктчасындагы дүртенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.Я. Гыйззәтуллина шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә ул карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Я. Гыйззәтуллинага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 15-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Э.Г. Гатауллина на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 1.3 Положения о целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 27 августа 2012 года № 738 «О предоставлении целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги гражданам, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ОАО "Таттеплосбыт", поставляющим тепловую энергию, производимую в режиме комбинированной выработки на территории Республики Татарстан, и гражданам п.г.т. Уруссу Ютазинского муниципального района, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ЗАО "ТГК Уруссинская ГРЭС"»

19 сентября 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина Э.Г. Гатауллина,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин Э.Г. Гатауллин с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 1.3 Положения о целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 27 августа 2012 года № 738 «О предоставлении целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги гражданам, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ОАО "Таттеплосбыт", поставляющим тепловую энергию, производимую в режиме комбинированной выработки на территории Республики Татарстан, и гражданам п.г.т. Уруссу Ютазинского муниципального района, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ЗАО "ТГК Уруссинская ГРЭС"».

Оспариваемое заявителем нормативное положение устанавливает, что целевая субсидия на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги (далее — целевая субсидия) предоставляется аналогично порядку, установленному Правилами предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 14 декабря 2005 года № 761 «О предоставлении субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг».

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданину Э.Г. Гатауллину целевая субсидия была назначена на период с 1 сентября 2012 года по 28 февраля 2013 года. Однако, в связи с наличием у заявителя задолженности по оплате жилого помещения и коммунальных услуг, целевая субсидия ему с 1 января 2013 года не выплачивалась. Погасив имевшуюся задолженность, гражданин Э.Г. Гатауллин обратился за назначением целевой субсидии на новый срок, которая ему была назначена на период с 1 февраля 2016 года по 31 июля 2016 года. При этом ранее назначенная целевая субсидия в полном объеме ему так и не была выплачена. Не согласившись с этим, заявитель обратился в отделение Республиканского центра материальной помощи по Московскому району города Казани с требованием об осуществлении выплат за указанный период, где на основании пункта 1.3 оспариваемого Положения в перерасчете целевой субсидии ему было отказано.

Гражданин Э.Г. Гатауллин считает неправомерным предоставление целевой субсидии аналогично порядку, установленному Правилами предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 14 декабря 2005 года № 761 «О предоставлении субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг».

В обоснование своей позиции заявитель указывает, что данные Правила разработаны в соответствии со статьей 159 Жилищного кодекса Российской Федерации и, по его мнению, определяют только порядок предоставления гражданам субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг в случае, если их расходы на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, рассчитанные исходя из размера региональных стандартов нормативной площади жилого помещения, используемой для расчета субсидий, и размера региональных стандартов стоимости жилищно-коммунальных услуг, превышают величину, соответствующую максимально допустимой доле расходов граждан на оплату жилого помещения и коммунальных услуг в совокупном доходе семьи.

Заявитель подчеркивает, что в Республике Татарстан порядок и условия предоставления субсидий отдельным категориям граждан, имеющим право на скидку в оплате жилья и коммунальных услуг в соответствии с законодательствами Российской Федерации и Республики Татарстан, регламентированы Положением о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126 «О предоставлении субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан». На этом основании гражданин Э.Г. Гатауллин полагает, что целевая субсидия не относится к субсидии на оплату жилья и коммунальных услуг, предусмотренной вышеуказанным

Положением, а является иной мерой социальной поддержки отдельных категорий граждан по оплате жилого помещения и коммунальных услуг.

В связи с этим, по его мнению, в оспариваемом нормативном правовом акте должен устанавливаться собственный порядок предоставления целевой субсидии либо она должна предоставляться в порядке, предусмотренном Положением о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденным постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126.

На основании изложенного гражданин Э.Г. Гатауллин просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1.3 Положения о целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 27 августа 2012 года № 738 «О предоставлении целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги гражданам, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ОАО “Таттеплосбыт”, поставляющим тепловую энергию, производимую в режиме комбинированной выработки на территории Республики Татарстан, и гражданам п.г.т. Уруссу Ютазинского муниципального района, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ЗАО “ТГК Уруссинская ГРЭС”», не соответствующим статьям 13, 28 (часть первая), 54 (часть первая) и 58 Конституции Республики Татарстан.

2. Вопросы, касающиеся условий и порядка предоставления целевой субсидии, уже были предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. Так, по смыслу правовой позиции, выраженной в постановлении от 28 января 2014 года № 57-П, целевая субсидия по своей правовой природе не относится к обязательным видам социального обеспечения, не заменяет субсидии на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, предусмотренные статьей 159 Жилищного кодекса Российской Федерации, а является дополнительной мерой социальной поддержки отдельных категорий граждан, финансирование расходов на выплату которой осуществляется за счет средств, предусмотренных в бюджете Республики Татарстан, и подлежит выплате дополнительно к указанным федеральным субсидиям. Реализация права на получение целевой субсидии носит заявительный характер и требует от граждан, имеющих право на ее получение, совершения определенных действий. Решение о предоставлении субсидии возможно только после подачи гражданином соответствующего заявления с приложением всех необходимых документов. Кроме того, Конституционный суд Республики Татарстан отметил, что Республика Татарстан, вводя данную дополнительную меру социальной поддержки, вправе самостоятельно определить условия и порядок предоставления данной субсидии, а также категорию граждан, которым она предоставляется, и методику ее расчета.

Приведенная правовая позиция Конституционного суда Республики Татарстан сохраняет свою силу. Применительно к жалобе гражданина Э.Г. Гатауллина это означает, что предусмотренное пунктом 1.3 обжалуемого Положения правовое регулирование, определяющее, что целевая субсидия в Республике Татарстан предоставляется аналогично порядку, установленному Правилами предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 14 декабря 2005 года № 761 «О предоставлении субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг», не содержит ограничений в реализации права на получение рассматриваемой целевой субсидии, принято в рамках предоставленных Кабинету Министров Республики Татарстан дискреционных полномочий, отвечает требованиям действующего законодательства и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявителя не является допустимой. Разрешение же поставленного им вопроса об изменении порядка предоставления целевой субсидии предполагает внесение изменений в действующее законодательство, что входит в компетенцию законодателя и не относится к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Э.Г. Гатауллина на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 1.3 Положения о целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 27 августа 2012 года № 738 «О предоставлении целевой субсидии на сглаживание роста платы граждан за жилищно-коммунальные услуги гражданам, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ОАО “Таттеплосбыт”, поставляющим тепловую энергию, производимую в режиме комбинированной выработки на территории Республики Татарстан, и гражданам п.г.т. Уруссу Ютазинского муниципального района, проживающим в жилых помещениях, теплоснабжение которых осуществляется ЗАО “ТГК Уруссинская ГРЭС”», поскольку она в соответствии с установленными требова-

ниями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявителем вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданину Э.Г. Гатауллину и в Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 16-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасы территориясендә катнаш эшкәртү режимында җитештерелә торган җылылык энергиясе җибәрүче “Таттеплосбыт” ачык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче гражданнарга һәм “ТГК Уруссинская ГРЭС” ябык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу поселогы гражданнарына торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен гражданнарның түләве артуны киметүгә максатчан субсидия бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 27 августындагы 738 номерлы карары белән расланган Гражданнарның торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләве артуны киметүгә максатчан субсидия турында нигезләмәнең 1.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Ә.Г. Гатауллин шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
19 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Ә.Г. Гатауллин шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Ә.Г. Гатауллин «Татарстан Республикасы территориясендә катнаш эшкәртү режимында җитештерелә торган җылылык энергиясе җибәрүче “Таттеплосбыт” ачык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче гражданнарга һәм “ТГК Уруссинская ГРЭС” ябык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу поселогы гражданнарына торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен гражданнарның түләве артуны киметүгә максатчан субсидия бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 27 августындагы 738 номерлы карары белән расланган Гражданнарның торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләве артуны киметүгә максатчан субсидия турында нигезләмәнең 1.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмә билгеләгәнчә, гражданнарның торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләве артуны киметүгә максатчан суб-

сидия (алга таба — максатчан субсидия) «Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 14 декабрендәге 761 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданин Ә.Г. Гатауллинга максатчан субсидия 2012 елның 1 сентябреннән 2013 елның 28 февраленә кадәрге чорга билгеләнгән булган. Ләкин, мөрәҗәгать итүченең торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча бурычы булганга күрә, 2013 елның 1 гыйнварыннан максатчан субсидия аңа түләнмәгән. Бурычын түләгәч, гражданин Ә.Г. Гатауллин максатчан субсидияне яңа срокка билгеләү өчен мөрәҗәгать иткән, ул аңа 2016 елның 1 февраленнән 2016 елның 31 июленә кадәрге чорга билгеләнгән. Шул ук вакытта элегрәк билгеләнгән максатчан субсидия тулы күләмдә аңа түләнмәгән булган. Моның белән ризалашмыйча, шикаять бирүче Республика матди ярдәм үзәгенең Казан шәһәре Мәскәү районы буенча бүлегенә күрсәтелгән чор өчен аңа субсидия түләнсен дигән таләп белән мөрәҗәгать иткән, анда исә дәгъвалана торган Нигезләмәнең 1.3 пункты нигезендә максатчан субсидияне яңадан исәпләүдән баш тартканнар.

Гражданин Ә.Г. Гатауллин максатчан субсидиянең «Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 14 декабрендәге 761 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән тәртиптә бирелүен законсыз дип саный.

Үз позициясен нигезләп, мөрәҗәгать итүче әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Торак кодексының 159 статьясы нигезендә эшләнгән дип күрсәтә, аның фикеренчә, алар торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләрнең гражданнарга аларның торак урынның субсидияләр исәпләп чыгару өчен кулланыла торган норматив мәйданының региональ стандартлары күләменнән һәм торак-коммуналь хезмәтләр хакының региональ стандартлары күләменнән чыгып исәпләнә торган торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү чыгымнары торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә гражданнар чыгымнарының гаиләнең җыелма кеременддәге максималь мөмкин булган өлешенә туры килерлек зурлыгыннан артып киткән очракта бирелү тәртибен генә билгелиләр.

Мөрәҗәгать итүче ассызыклаганча, Татарстан Республикасында Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүдә ташлама хокукына ия булган гражданнарның аерым категорияләренә субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары «Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү турында»

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмә белән регламентлана. Шуның нигезендә Ә.Г. Гатауллин максатчан субсидия югарыда күрсәтелгән Нигезләмә белән каралган торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидия исәбенә керми, ә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча гражданнарның аерым категорияләренә күрсәтелә торган социаль ярдәмнең башка чарасы булып тора дип саный.

Шуңа бәйле рәвештә, аның фикеренчә, дәгъвалана торган норматив хокукый актта максатчан субсидия бирүнең үз тәртибе билгеләнергә тиеш яисә ул Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәдә каралган тәртиптә бирелергә тиеш.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Ә.Г. Гатауллин Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасы территориясендә катнаш эшкәртү режимында җитештерелә торган җылылык энергиясе җибәрүче “Таттеплосбыт” ачык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче гражданнарга һәм “ТГК Уруссинская ГРЭС” ябык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу поселогы гражданнарына торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен гражданнарның түләве артуны киметүгә максатчан субсидия бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 27 августындагы 738 номерлы карары белән расланган Гражданнарның торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләве артуны киметүгә максатчан субсидия турында нигезләмәнең 1.3 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Максатчан субсидияне бирү шартлары һәм тәртибе белән бәйле мәсьәләләр Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткәннәр иде инде. Шулай, 2014 елның 28 гыйнварындагы 57-П номерлы карарда чагылдырылган хокукый позициянең мәгънәсе буенча максатчан субсидия үзенең хокукый табигате буенча социаль тәэмин итүнең мәҗбүри төренә керми, Россия Федерациясе Торак кодексының 159 статьясында каралган торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләрне алыштырмый, ә гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм чарасы булып тора, аны түләү чыгымнарын финанслау Татарстан Республикасы бюджетында каралган акчалар исәбеннән гамәлгә ашырыла һәм ул күрсәтелгән федераль субсидияләргә өстәмә рәвештә түләнергә тиеш. Максатчан суб-

сидия алу хокукын гамәлгә ашыру мөрәҗәгать итү характерына ия һәм аны алуга хокуклы гражданнардан аерым гамәлләр кылуны таләп итә. Субсидияне бирү гражданның тиешле гаризаны барлык кирәкле документлары белән тапшыруыннан соң гына хәл ителергә мөмкин. Моннан тыш, Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләгәнчә, әлеге өстәмә социаль ярдәм чарасын кертеп, Татарстан Республикасы әлеге субсидияне бирү шартларын һәм тәртибен, шулай ук субсидия түләнә торган гражданнар категориясен һәм аны исәпләү методикасын мөстәкыйль билгеләргә хокуклы.

Татарстан Республикасы Конституция судының китерелгән хокукый позициясе үз көчендә кала. Гражданин Ә.Г. Гатауллин шикаятенә карата кулланганда, бу Татарстан Республикасында максатчан субсидиянең «Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2005 елның 14 декабрендәге 761 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә субсидияләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән тәртиптә бирелүен билгели торган дәгъвалана торган Нигезләмәнең 1.3 пунктында каралган хокукый җайга салу карала торган максатчан субсидияне алу хокукын гамәлдә ашыруда чикләүләр куймый, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына бирелгән дискрецион вәкаләтләр кысаларында кабул ителгән, гамәлдәге законнар таләпләренә җавап бирә һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк дигәнне аңлата. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый. Максатчан субсидияне бирү тәртибен үзгәртү турында ул куйган мәсьәләне хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тота, бу исә закон чыгаручы компетенциясенә керә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә карамый.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасы территориясендә катнаш эшкәртү режимында җитештерелә торган җылылык энергиясе җибәрүче “Таттеплосбыт” ачык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче граждан-

нарга һәм “ТГК Уруссинская ГРЭС” ябык акционерлар җәмгыяте тарафыннан җылылык белән тәэмин ителә торган торак урыннарда яшәүче Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу поселогы гражданнарына торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен гражданнарның түләве артуны киметүгә максатчан субсидия бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 27 августындагы 738 номерлы карары белән расланган Гражданнарның торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләве артуны киметүгә максатчан субсидия турында нигезләмәнең 1.3 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Ә.Г. Гатауллин шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә ул карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Ә.Г. Гатауллинга һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 16-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год»

21 октября 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.Н. Юсипова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемое заявительницей нормативное положение устанавливает на период с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, плату за вывоз твердых бытовых отходов в размере 2,80 руб. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданка Г.Н. Юсипова является собственником жилого помещения в многоквартирном доме и оплачивает услугу по вывозу твердых бытовых отходов в соответствии с обжалуемой нормой. Между тем она отмечает, что установление платы за вывоз твердых бытовых отходов из расчета общей площади жилого помещения, а не с количества человек, проживающих в жилом помещении, влечет увеличение размера данной платы.

Заявительница также указывает на противоречие оспариваемой нормы пункту 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 19 февраля 2010 года № 85 «О мерах по повышению эффективности системы защиты прав и интересов населения при

предоставлении жилищных и коммунальных услуг», согласно которому в целях повышения эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении услуг организациями коммунального комплекса было принято предложение органов местного самоуправления в Республике Татарстан о необходимости реформирования с 1 марта 2010 года системы оплаты жилищно-коммунальных услуг в том числе путем установления платы за вывоз и утилизацию отходов с человека.

На основании изложенного гражданка Г.Н. Юсипова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац шестой пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49, 51 и 55 Конституции Республики Татарстан.

2. В силу пункта 1 части 2 статьи 154 Жилищного кодекса Российской Федерации в структуру платы за жилое помещение и коммунальные услуги для собственника помещения в многоквартирном доме входит плата за содержание жилого помещения, включающая в себя плату за содержание и текущий ремонт общего имущества в многоквартирном доме. Согласно части 1 статьи 156 данного Кодекса плата за содержание жилого помещения устанавливается в размере, обеспечивающем содержание общего имущества в многоквартирном доме в соответствии с требованиями законодательства. Отношения по содержанию общего имущества, принадлежащего на праве общей долевой собственности собственникам помещений в многоквартирном доме, регулируются Правилами содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491 (далее — Правила). В силу подпункта «д» пункта 11 Правил содержание общего имущества в зависимости от состава, конструктивных особенностей, степени физического износа и технического состояния общего имущества, а также в зависимости от геодезических и природно-климатических условий расположения многоквартирного дома включает в себя сбор и вывоз твердых и жидких бытовых отходов.

Собственники помещений, исходя из взаимосвязанных положений частей 1 и 2 статьи 39 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также пункта 28 Правил, обязаны нести бремя расходов на содержание общего имущества соразмерно своим долям в праве общей собственности на это имущество путем внесения платы за содержание и ремонт жилого помещения в многоквартирном доме. При этом частью 1 статьи 37 данного Кодекса определено, что доля в праве общей собственности на общее имущество в многоквартирном доме собственника помещения в этом доме пропорциональна размеру общей площади указанного помещения.

Тем самым Жилищный кодекс Российской Федерации связывает определение долей собственников в праве общей собственности

на общее имущество в многоквартирном доме с размером площади жилого помещения, принадлежащего собственнику. Единицей измерения данной величины является квадратный метр общей площади жилого помещения.

Кроме того, прямое указание на данную единицу измерения применительно к размеру платы за содержание и ремонт жилого помещения содержится также в пункте 2 Правил проведения органом местного самоуправления открытого конкурса по отбору управляющей организации для управления многоквартирным домом, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 6 февраля 2006 года № 75, согласно которому «размер платы за содержание и ремонт жилого помещения» — это плата, включающая в себя плату за работы и услуги по управлению многоквартирным домом, содержанию, текущему и капитальному ремонту общего имущества собственников помещений в многоквартирном доме, установленная из расчета 1 кв. метра общей площади жилого помещения.

При этом, исходя из смысла частей 7 и 8 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации, размер платы за содержание жилого помещения в многоквартирном доме устанавливается на общем собрании собственников помещений в многоквартирном доме или органами управления товарищества собственников жилья либо органами управления жилищного кооператива или органами управления иного специализированного потребительского кооператива. Закрепляя на законодательном уровне приоритет на право регулирования ценообразования в жилищной сфере за собственниками помещений в многоквартирном доме, Жилищный кодекс Российской Федерации в силу части 3 статьи 156 и части 4 статьи 158 предусматривает, что, если собственники жилых помещений не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на их общем собрании не приняли решение об установлении размера платы за содержание жилого помещения, такой размер устанавливается органом местного самоуправления.

По своей правовой природе обжалуемый муниципальный нормативный правовой акт распространяется на собственников помещений в многоквартирных домах, которые не воспользовались своим правом на самостоятельное принятие решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) об установлении размера платы за содержание жилых помещений по видам услуг. Оспариваемое правовое регулирование принято в пределах предоставленных Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочий, основано на приведенных выше положениях федерального законодательства, не содержит ограничений в реализации собственниками помещений в многоквартирных домах права по принятию на общем собрании собственников решения, в том числе об определении размера платы за вывоз твердых бытовых отходов, условиях и порядке ее внесения. Следовательно, обжалуемое нормативное положение не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой

статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Относительно доводов заявительницы о противоречии рассматриваемой нормы постановлению Кабинета Министров Республики Татарстан от 19 февраля 2010 года № 85 «О мерах по повышению эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении жилищных и коммунальных услуг» следует отметить, что жалоба в этой части также не может быть принята Конституционным судом Республики Татарстан к рассмотрению, поскольку разрешение вопроса о соответствии муниципального нормативного правового акта подзаконному нормативному правовому акту не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.Н. Юсиповой, в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани и Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 17-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
21 октябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.Н. Юсипова «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмә социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәрге чор өчен каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару буенча түләүне айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 2,80 сум күләмендә билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Г.Н. Юсипова — күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе һәм ул каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару хезмәте өчен дәгъвалана торган норма нигезендә түләп бара. Шул ук вакытта ул күрсәткәнчә, каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару хезмәте өчен түләүне торак урында яшәүче кеше башыннан түгел, ә торак урынның гомуми мәйданыннан чыгып билгеләү әлеге түләү күләменең артуына китерә.

Мөрәҗәгать итүче шулай ук дәгъвалана торган норманың «Торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокук-

ларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары турында» 2010 елның 19 февралендәге 85 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарының 1 пунктына каршы килүен күрсәтә, аның нигезендә коммуналь комплекс оешмалары хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү максатларында Татарстан Республикасындагы җирле үзидарә органнарының 2010 елның 1 мартыннан торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә түләү системасын шул исәптән калдыкларны чыгарган һәм утильләштергән өчен түләүне кеше башыннан чыгып кертү юлы белән реформалаштыру зарурлыгы турындагы тәкъдиме кабул ителгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49, 51 һәм 55 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 154 статьясындагы 2 өлешенең 1 пункты нигезендә торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә күпфатирлы йорттагы урын милекчесе өчен күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту һәм аңа агымдагы ремонт ясауга түләүне үз эченә алган торак урынны карап тоту өчен түләү керә. Әлеге Кодексның 156 статьясындагы 1 өлеше буенча торак урынны карап тоту өчен түләү күпфатирлы йорттагы уртак милекне законнар таләпләре нигезендә карап тотуны тәэмин итәрлек күләмдә билгеләнә. Күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең уртак өлешле милек хокукында булган уртак милекләрен карап тоту буенча мөнәсәбәтләр Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләре (алга таба — Кагыйдәләр) белән җайга салына. Кагыйдәләрнең 11 пунктындагы «д» пунктчасы нигезендә уртак милекне карап тоту уртак милекнең составына, конструктив үзенчәлекләренә, физик яктан тузганлык дәрәҗәсенә һәм техник торышына карап, шулай ук күпфатирлы йортның геодезик һәм табигый-климатик урнашу шартларына карап, каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын читкә чыгаруны үз эченә ала.

Урыннар милекчеләре, Россия Федерациясе Торак кодексының 39 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләренең үзара бәйләнештәге нигезләмәләреннән, шулай ук Кагыйдәләрнең 28 пунктыннан чыгып, уртак милекне карап тотуга чыгымнарны, әлеге милеккә уртак милек хокукындагы өлешләренә карап, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләүне кертү юлы белән үз өсләренә алырга тиеш. Шул ук вакытта әлеге Кодексның 37 статьясындагы 1 өлеше белән күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә уртак милек хокукында шул йорттагы урын милекчесенең өлеше

күрсәтелгән урынның гомуми мәйданы күләменә пропорциональ була дип билгеләнгән.

Шуның белән Россия Федерациясе Торак кодексы күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә уртак милек хокукында милекчеләрнең өлешләрен билгеләүне милекченең торак урыны мәйданы күләме белән бәйли. Әлеге күләмнең үлчәү берәмлеге булып торак урынның гомуми мәйданының квадрат метры тора.

Моннан тыш, торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләменә карата әлеге үлчәү берәмлеге шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 6 февралендәге 75 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорт белән идарә итү өчен җирле үзидарә органы тарафыннан идарә итүче оешманы сайлап алу буенча ачык конкурс үткәрү кагыйдәләренең 2 пунктында да күрсәтелә, аның нигезендә «торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләме» — үз эченә күпфатирлы йорт белән идарә итү, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең уртак милеген карап тоту, аңа агымдагы һәм капиталь ремонт ясау буенча эшләр һәм хезмәтләр өчен түләүне керткән һәм торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метры исәбеннән билгеләнгән түләү.

Шул ук вакытта Россия Федерациясе Торак кодексының 156 статьясындагы 7 һәм 8 өлешләре мәгънәсеннән чыгып, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту өчен түләү күләме күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең гомуми җыелышында яки торак милекчеләре ширкәтенең идарә органнары яисә торак кооперативының идарә органнары яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативының идарә органнары тарафыннан билгеләнә. Күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең торак өлкәсендә бәяләр билгеләүне җайга салуга хокукларының өстенлеген законнар дәрәҗәсендә беркетеп, Россия Федерациясе Торак кодексы 156 статьясының 3 өлеше һәм 158 статьясының 4 өлеше нигезендә шуны күздә тота: әгәр торак урыннар милекчеләре күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлап алу турында карар кабул итмәгән һәм (яки) үзләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән булсалар, мондый күләм җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

Үзенең хокукый табигате буенча дәгъвалана торган муниципаль норматив хокукый акт күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау һәм (яки) торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен хезмәт күрсәтү төрләре буенча билгеләү турында мөстәкыйль карар кабул итү хокукларыннан файдаланмаган күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә кагыла. Дәгъвалана торган хокукый җайга салу Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына бирелгән вәкаләтләр чикләрендә кабул ителгән, югарыда китерелгән федераль законнар нигезләмәләренә нигезләнгән, күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренең үзләренең гомуми җыелышында шул исәптән каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару өчен түләү күләмен билгеләү, аны кертү шартлары һәм тәртибе турында карар кабул итү хокукын гамәлгә ашыруларында чикләүләр куймый. Димәк, дәгъвалана торган норматив нигезләмәдә аның Татарстан Республикасы

Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Карала торган норманың «Торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары турында» 2010 елның 19 февралендәге 85 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына каршы килүе турындагы мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: шикаять әлеге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга шулай ук алына алмый, чөнки муниципаль норматив хокукый актның законга буйсынулы норматив хокукый актка туры килү-килмәве турындагы мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә шикаять карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.Н. Юсиповага, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 17-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 2 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан»

21 октября
2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.Н. Юсипова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 2 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан».

В оспариваемом заявительницей нормативном положении установлено, что обязанность по уплате взносов на капитальный ремонт возникает у собственников помещений по истечении двух календарных месяцев начиная с месяца, следующего за месяцем, в котором была официально опубликована утвержденная региональная программа капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, в которую включен этот многоквартирный дом.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданка Г.Н. Юсипова является собственником жилого помещения в многоквартирном доме в городе Казани, построенном в 1960 году. Она указывает, что на основании обжалуемой нормы обязанность по уплате взносов на капитальный ремонт возникает у нее по истечении двух календарных месяцев начиная с месяца, следующего за месяцем, в котором была официально опубликована утвержденная региональная программа капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, в которую включен этот многоквартирный дом, а не по истечении восьми календарных месяцев, как это предусмотрено частью 3 статьи 169 Жилищного кодекса Российской Федерации.

Заявительница полагает, что предоставленное законодателю субъекта Российской Федерации право на установление более раннего срока возникновения у собственников помещений в многоквартирном доме обязанности по уплате взносов на капитальный ремонт не предполагает возможности введения излишне коротких сроков возникновения указанной обязанности. По ее мнению, срок, равный двум календарным месяцам, предусмотренный в

рассматриваемом Законе Республики Татарстан, не дает возможности адаптироваться к новым условиям, при которых на граждан возлагается дополнительное финансовое бремя, что нарушает конституционные права граждан.

На основании изложенного гражданка Г.Н. Юсипова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать часть 4 статьи 2 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» не соответствующей статьям 13, 28 (часть первая), 49 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии со статьей 72 (пункт «к» части 1) Конституции Российской Федерации жилищное законодательство находится в совместном ведении Российской Федерации и ее субъектов. В силу статьи 76 (части 2 и 5) Конституции Российской Федерации законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации в данной сфере принимаются в соответствии с федеральными законами и не могут им противоречить.

Согласно части 3 статьи 169 Жилищного кодекса Российской Федерации обязанность по уплате взносов на капитальный ремонт возникает у собственников помещений в многоквартирном доме по истечении восьми календарных месяцев, если более ранний срок не установлен законом субъекта Российской Федерации, начиная с месяца, следующего за месяцем, в котором была официально опубликована утвержденная региональная программа капитального ремонта, в которую включен этот многоквартирный дом. Соответственно указанная норма предоставляет субъектам Российской Федерации право устанавливать более ранний срок, по истечении которого возникает обязанность по уплате взносов на капитальный ремонт у собственников помещений в многоквартирном доме. В связи с этим в целях обеспечения своевременного проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, в Законе Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» предусмотрен срок, равный двум календарным месяцам.

Тем самым по своей правовой сущности установленное оспариваемой нормой регулирование принято республиканским законодателем в пределах своих дискреционных полномочий, обусловлено предоставленной федеральным законодателем достаточно широкой свободой усмотрения при осуществлении такого регулирования и не свидетельствует о возложении на собственников помещений какой-либо иной дополнительной обязанности, не предусмотренной федеральным законом.

Таким образом, обжалуемая часть 4 статьи 2 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» не содержит неопределенности в вопросе о ее соответствии Конституции Республики Татарстан и не

может рассматриваться как нарушающая конституционные права и свободы человека и гражданина, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба гражданки Г.Н. Юсиповой не является допустимой. Внесение же целесообразных, с точки зрения заявительницы, изменений в оспариваемый Закон Республики Татарстан, касающихся срока, по истечении которого у собственников жилых помещений возникает обязанность по уплате взносов на капитальный ремонт, не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 2 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», поскольку она в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.Н. Юсиповой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 18-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ

«Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
21 октябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.Н. Юсипова «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмәдә урыннар милекчеләренең капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычы әлеге күпфатирлы йорт кертелгән күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт буенча расланган региональ программа рәсми басылып чыккан айдан соң килә торган айдан башлап ике календарь ай үткәннән соң барлыкка килә дип билгеләнгән.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Г.Н. Юсипова — 1960 елда Казан шәһәрендә төзелгән күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе. Ул күрсәткәнчә, дәгъвалана торган норма нигезендә аның капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычы әлеге күпфатирлы йорт кертелгән күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт буенча расланган региональ программа рәсми басылып чыккан айдан соң килә торган айдан башлап, Россия Федерациясе Торак кодексының 169 статьясындагы 3 өлешендә каралганча, сигез календарь ай үткәннән соң түгел, ә ике календарь ай үткәннән соң барлыкка килә.

Мөрәҗәгать итүче, Россия Федерациясе субъекты закон чыгаручысының күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычының иртәрәк барлыкка килү вакытын билгеләү хокукы күрсәтелгән бурычның артык иртә барлыкка килү вакытын кую мөмкинлеген күздә

тотмый, дип саный. Аның фикеренчә, карала торган Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән ике календарь айга тигез булган вакыт гражданнарга өстәмә финанс чыгымнар йөкли торган яңа шартларга ияләшергә мөмкинлек бирми, бу исә гражданнарның конституциячел хокукларын боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 4 өлешен Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче өлеш), 49 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Конституциясенең 72 статьясы (1 өлешнең «к» пункты) нигезендә торак законнары Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагында. Россия Федерациясе Конституциясенең 76 статьясы (2 һәм 5 өлешләр) буенча Россия Федерациясе субъектларының әлеге өлкәдәге законнары һәм башка норматив хокукый актлары федераль законнар нигезендә кабул ителә һәм аларга каршы килә алмый.

Россия Федерациясе Торак кодексының 169 статьясындагы 3 өлеше нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычы әлеге күпфатирлы йорт кертелгән капиталь ремонт буенча расланган региональ программа рәсми басылып чыккан айдан соң килә торган айдан башлап, Россия Федерациясе субъекты законы белән иртәрәк вакыт билгеләнгән булмаса, сигез календарь ай үткәннән соң барлыкка килә. Шулай итеп, әлеге норма Россия Федерациясе субъектларына күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычы иртәрәк барлыкка килә торган вакытны билгеләү хокукын бирә. Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонтны үз вакытында ясауны тәэмин итү максатында «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында ике календарь айга тигез булган вакыт каралган.

Шул рәвешле, дәгъвалана торган норма белән билгеләнгән җайга салу үзенең хокукый асылы буенча республика закон чыгаручысы тарафыннан үзенең дискрецион вәкаләтләре чикләрендә кабул ителгән, мондый җайга салуны гамәлгә ашырганда федераль закон чыгаручы тарафыннан шактый киң ирек бирелүгә бәйле һәм йорттагы урыннар милекчеләренә федераль законда каралмаган нинди дә булса өстәмә бурычның йөкләнүен күрсәтми.

Шулай итеп, «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы дәгъвалана торган 4 өлешендә аның Татарстан Республикасы Конституциясенә

туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм ул кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган итеп карала алмый, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә гражданка Г.Н. Юсипованың шикаяте карала алмый. Ә дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законына торак урыннар милекчеләренең капиталь ремонт өчен кертемнәр түләү бурычы барлыкка килә торган вакытка карата мөрәҗәгать итүче фикеренчә максатка ярашлы үзгәрешләр кертү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.Н. Юсиповага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 18-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем седьмым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год»

8 ноября
2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.Н. Юсипова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем седьмым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемая норма устанавливает на период с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, плату за содержание контейнерных площадок в размере 0,29 руб. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница является собственником жилого помещения в многоквартирном доме в городе Казани и оплачивает услугу по содержанию контейнерных площадок в соответствии с обжалуемым положением. Между тем она отмечает, что установление в оспариваемом положении тарифа за содержание контейнерных площадок влечет за собой взимание двойной платы. В обоснование своей позиции заявительница ссылается на противоречие рассматриваемой нормы подпунктам 2.5 и 3.2 Минимального перечня работ и услуг по содержанию и ремонту общего имущества в многоквартирном доме, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 9 апреля 2010 года № 251 «О мерах по развитию конкуренции в сфере управления многоквартирными до-

мами», согласно которым уборка контейнерных площадок входит в перечень работ по содержанию придомовой территории, а также разделу 3 Методических рекомендаций по расчету размера платы за жилищные услуги, утвержденных постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 9 апреля 2010 года № 250 «О мерах по повышению качества оказываемых населению жилищных и коммунальных услуг и обоснованности размера платы за них», предусматривающему, что затраты по содержанию контейнерных площадок включаются в структуру тарифа на услугу «Вывоз ТБО».

На основании изложенного гражданка Г.Н. Юсипова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац седьмой пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49, 51 и 55 Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с пунктом 1 части 2 статьи 154 во взаимосвязи с частью 1 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации плата за жилое помещение и коммунальные услуги для собственника помещения в многоквартирном доме включает в себя плату за содержание и текущий ремонт общего имущества в многоквартирном доме, установленную в размере, обеспечивающем содержание общего имущества в многоквартирном доме в соответствии с требованиями законодательства. Отношения по содержанию общего имущества, принадлежащего на праве общей долевой собственности собственникам помещений в многоквартирном доме, согласно части 3 статьи 39 указанного Кодекса, регулируются Правилами содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491 (далее — Правила). В соответствии с подпунктами «е» и «ж» пункта 2 Правил в состав общего имущества включаются земельный участок, на котором расположен многоквартирный дом, с элементами озеленения и благоустройства и иные объекты, расположенные в границах указанного земельного участка и предназначенные для обслуживания, эксплуатации и благоустройства многоквартирного дома. Содержание общего имущества, согласно указанным Правилам, включает в себя в том числе уборку и санитарно-гигиеническую очистку помещений общего пользования, а также земельного участка, входящего в состав общего имущества; сбор и вывоз твердых и жидких бытовых отходов; содержание, текущий и капитальный ремонт предназначенных для обслуживания, эксплуатации и благоустройства этого многоквартирного дома объектов, расположенных на земельном участке, входящем в состав общего имущества (подпункты «г», «д», «з» пункта 11).

Уборка контейнерных площадок, расположенных на придомовой территории общего имущества многоквартирного дома,

относится к работам и услугам по содержанию общего имущества в многоквартирном доме, как это установлено абзацем шестым пункта 24 и абзацем третьим пункта 25 раздела III Минимального перечня услуг и работ, необходимых для обеспечения надлежащего содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденного постановлением Правительства Российской Федерации от 3 апреля 2013 года № 290.

Согласно частям 1 и 2 статьи 39 во взаимосвязи с частью 1 статьи 158 Жилищного кодекса Российской Федерации собственники помещений в многоквартирном доме обязаны нести бремя расходов на содержание общего имущества соразмерно своим долям в праве общей собственности на это имущество путем внесения платы за содержание и ремонт жилого помещения в многоквартирном доме. В соответствии с частью 1 статьи 37 данного Кодекса доля в праве общей собственности на общее имущество в многоквартирном доме собственника помещения в этом доме пропорциональна размеру общей площади указанного помещения.

При этом, исходя из смысла частей 7 и 8 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации, размер платы за содержание жилого помещения в многоквартирном доме, в котором не созданы товарищество собственников жилья либо жилищный кооператив или иной специализированный потребительский кооператив, а также размер обязательных платежей, связанных с оплатой расходов на содержание и ремонт общего имущества в многоквартирном доме, определяются на общем собрании собственников помещений в таком доме или органами управления товарищества собственников жилья либо органами управления жилищного кооператива или органами управления иного специализированного потребительского кооператива. Закрепляя на законодательном уровне приоритет на право регулирования ценообразования в жилищной сфере за собственниками помещений в многоквартирном доме, Жилищный кодекс Российской Федерации в силу части 3 статьи 156 и части 4 статьи 158 предусматривает, что, если собственники жилых помещений не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на их общем собрании не приняли решение об установлении размера платы за содержание жилого помещения, такой размер устанавливается органом местного самоуправления.

По своей правовой природе обжалуемый муниципальный нормативный правовой акт распространяется на собственников помещений в многоквартирных домах, которые не воспользовались своим правом на самостоятельное принятие решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) об установлении размера платы за содержание жилых помещений по видам услуг. Оспариваемое правовое регулирование принято Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани в пределах предоставленных ему полномочий, основано на указанных выше положениях федерального законодательства и не содержит ограничений в реализации собственниками помещений в многоквартирных домах права по принятию на общем собрании

собственников решения, в том числе об определении размера платы за содержание контейнерных площадок, условиях и порядке ее внесения. Следовательно, обжалуемое нормативное положение не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Относительно доводов заявительницы о противоречии обжалуемой нормы отдельным положениям Минимального перечня работ и услуг по содержанию и ремонту общего имущества в многоквартирном доме, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 9 апреля 2010 года № 251 «О мерах по развитию конкуренции в сфере управления многоквартирными домами», и Методических рекомендаций по расчету размера платы за жилищные услуги, утвержденных постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 9 апреля 2010 года № 250 «О мерах по повышению качества оказываемых населению жилищных и коммунальных услуг и обоснованности размера платы за них», следует отметить, что жалоба в этой части также не может быть принята Конституционным судом Республики Татарстан к рассмотрению, поскольку разрешение вопроса о соответствии муниципального нормативного правового акта подзаконному нормативному правовому акту не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем седьмым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан

по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.Н. Юсиповой, в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани и Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 19-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап торган өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы җиденче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
8 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.Н. Юсипова «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап торган өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы җиденче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган норма социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәрге чор өчен контейнер мәйданнарын карап тотуга түләүне айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 0,29 сум күләмендә билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — Казан шәһәрендәге күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе һәм ул контейнер мәйданнарын карап тоту хезмәте өчен дәгъвалана торган нигезләмә буенча түләп бара. Шул ук вакытта ул күрсәткәнчә, дәгъвалана торган нигезләмәдә контейнер мәйданнарын карап тоту өчен тариф билгеләү икеләтә түләү алынуга китерә. Үз позициясен нигезләп, мөрәҗәгать итүче карала торган норманың әлеге нигезләмәләргә каршы килүен күрсәтә: «Күпфатирлы йортлар белән идарә итү өлкәсендә конкуренцияне үстерү чаралары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының

2010 елның 9 апрелендәге 251 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәтне карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләрнең һәм хезмәтләрнең минималь исемлегенең 2.5 һәм 3.2 пунктчалары, алар нигезендә контейнер мәйданнарын җыештыру йорт яны территориясен карап тоту буенча эшләр исемлегенә керә, шулай ук «Халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле булуын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы карары белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләрнең контейнер мәйданнарын карап тотуга чыгымнарның «Каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару» хезмәте тарифы структурасына кертелүен күздә тота торган 3 бүлеге.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы җиденче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49, 51 һәм 55 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 154 статьясындагы 2 өлешенең 1 пункты белән үзара бәйләнештә 156 статьясындагы 1 өлеше нигезендә торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә күпфатирлы йорттагы урын милекчесе өчен күпфатирлы йорттагы уртак милекне законнар таләпләре нигезендә карап тотуны тәэмин итәрлек күләмдә билгеләнгән күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту һәм аңа агымдагы ремонт ясауга түләү керә. Күрсәтелгән Кодексның 39 статьясындагы 3 өлеше буенча күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең уртак өлешле милек хокукында булган уртак милекләрен карап тоту буенча мөнәсәбәтләр Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләре (алга таба — Кагыйдәләр) белән җайга салына. Кагыйдәләрнең 2 пунктындагы «е» һәм «ж» пунктчалары нигезендә уртак милек составына яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары белән күпфатирлы йорт урнашкан җир кишәрлеге һәм күрсәтелгән җир кишәрлеге чикләрендә урнашкан һәм күпфатирлы йортка хезмәт күрсәтү, аны эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен каралган башка объектлар керә. Күрсәтелгән Кагыйдәләр буенча уртак милекне карап тотуга шул исәптән гомуми кулланылыштагы урыннарны, шулай ук уртак милек составына керә торган җир кишәрлеген җыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту; каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын читкә чыгару; уртак милек составына кергән җир кишәрлегендә урнашкан әлеге күпфатирлы йортка хезмәт күрсәтү, аны эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен ка-

ралган объектларны карап тоту, аларга агымдагы һәм капиталь ремонт ясау керә (11 пунктның «г», «д», «з» пунктчалары).

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 3 апрелендәге 290 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне тиешенчә карап тотуны тәэмин итү өчен кирәкле хезмәтләр һәм эшләрнең минималь исемлегенең III бүлегендәге 24 пунктының алтынчы абзацы һәм 25 пунктының өченче абзацы белән билгеләнгәнчә, күпфатирлы йортның уртак милегенең йорт яны территориясендә урнашкан контейнер мәйданнарын җыештыру күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту буенча эшләр һәм хезмәтләргә карый.

Россия Федерациясе Торак кодексының 39 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләре белән үзара бәйләнештә 158 статьясындагы 1 өлеше нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре уртак милекне карап тотуга чыгымнарны, әлеге мөлкәткә уртак милек хокукындагы өлешләренә карап, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләүне кертү юлы белән үз өсләренә алырга тиеш. Әлеге Кодекснең 37 статьясындагы 1 өлеше буенча күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә уртак милек хокукында шул йорттагы урын милекчесенең өлеше күрсәтелгән урынның гомуми мәйданы күләменә пропорциональ була.

Шул ук вакытта Россия Федерациясе Торак кодексының 156 статьясындагы 7 һәм 8 өлешләре мәгънәсеннән чыгып, торак милекчеләре ширкәте яисә торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы төзелмәгән күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту өчен түләү күләме, шулай ук күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту һәм ремонтлауга чыгымнарны каплау белән бәйле мәҗбүри түләүләр күләме андый йорттагы урыннар милекчеләренең гомуми җыелышында яки торак милекчеләре ширкәтенең идарә органнары яисә торак кооперативының идарә органнары яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативының идарә органнары тарафыннан билгеләнә. Күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең торак өлкәсендә бәяләр билгеләүне җайга салуга хокукларының өстенлеген законнар дәрәҗәсендә беркетеп, Россия Федерациясе Торак кодексы 156 статьясының 3 өлеше һәм 158 статьясының 4 өлеше нигезендә шуны күздә тота: әгәр торак урыннар милекчеләре күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлап алу турында карар кабул итмәгән һәм (яки) үзләренең гомуми җыелышында торак урынны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән булсалар, мондый күләм җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

Үзенең хокукый табигате буенча дәгъвалана торган муниципаль норматив хокукый акт күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлап алу һәм (яки) торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен хезмәт күрсәтү төрләре буенча билгеләү турында мөстәкыйль карар кабул итү хокукларыннан файдаланмаган күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә кагыла. Дәгъвалана торган хокукый җайга салу Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан үзенә бирелгән

вәкаләтләр чикләрендә кабул ителгән, югарыда китерелгән федераль законнар нигезләмәләренә таянган һәм күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренең үзләренең гомуми җыелышында шул исәптән контейнер мәйданнарын карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү, аны кертү шартлары һәм тәртибе турында карар кабул итү хокукын гамәлгә ашыруларында чикләүләр куймый. Димәк, дәгъвалана торган норматив нигезләмәдә аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Дәгъвалана торган норманың «Күпфатирлы йортлар белән идарә итү өлкәсендә конкуренцияне үстерү чаралары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 251 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәтне карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләрнең һәм хезмәтләрнең минималь исемлегенең һәм «Халыкка күрсәтелә торган торак һәм коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын һәм алар өчен түләү күләменең нигезле булуын арттыру турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2010 елның 9 апрелендәге 250 номерлы карары белән расланган Торак хезмәтләре күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгару буенча методик тәкъдимнамәләрнең аерым нигезләмәләренә каршы килүе турындагы мөрәҗәгать итүченең дәлилләренә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: шикаять әлеге өлешендә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга шулай ук алына алмый, чөнки муниципаль норматив хокукый актның законга буйсынулы норматив хокукый актка туры килү-килмәве турындагы мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы җиденче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре

бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә шикаять карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.Н. Юсиповага, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 19-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год»

14 ноября
2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки А.С. Насыровой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка А.С. Насырова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемое заявительницей нормативное положение устанавливает на период с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, плату за вывоз твердых бытовых отходов в размере 2,80 руб. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница является собственником жилого помещения в многоквартирном доме. В настоящее время у нее имеется задолженность перед обществом с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”» (далее — Управляющая компания) по оплате услуги «Вывоз твердых бытовых отходов». Заявительница отмечает, что образование данной задолженности было вызвано ее несогласием с тарифами за эту услугу. По ее мнению, установление общей площади жилого помещения в качестве единицы измерения, в соответствии с которой взимается указанная плата, является неправомерным, поскольку количество бытовых отходов может зависеть только от количества проживающих в жилом помещении граждан, а не от его общей площади.

Ново-Савиновский районный суд города Казани по иску

Управляющей компании своим решением постановил взыскать с гражданки А.С. Насыровой задолженность по указанной услуге. В удовлетворении встречных исковых требований гражданки А.С. Насыровой к Управляющей компании о признании начислений по услуге «Вывоз твердых бытовых отходов» неправомерными судом было отказано. Апелляционным определением судебной коллегии по гражданским делам Верховного суда Республики Татарстан указанное судебное решение было изменено в части, касающейся суммы, подлежащей взысканию с заявительницы.

Гражданка А.С. Насырова также указывает на противоречие оспариваемой нормы пункту 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 19 февраля 2010 года № 85 «О мерах по повышению эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении жилищных и коммунальных услуг», согласно которому в целях повышения эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении услуг организациями коммунального комплекса было принято предложение органов местного самоуправления в Республике Татарстан о необходимости реформирования с 1 марта 2010 года системы оплаты жилищно-коммунальных услуг в том числе путем установления платы за вывоз и утилизацию отходов с человека.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац шестой пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49, 55 и 58 Конституции Республики Татарстан.

2. Конституционный суд Республики Татарстан, изучив представленные гражданкой А.С. Насыровой материалы, не находит оснований для принятия ее жалобы к рассмотрению.

Вопрос правомерности установления в оспариваемой норме квадратного метра в качестве единицы измерения, в соответствии с которой взимается плата за вывоз твердых бытовых отходов, уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В своем определении от 21 октября 2016 года № 17-О Конституционный суд Республики Татарстан указал, что собственники помещений, исходя из взаимосвязанных положений частей 1 и 2 статьи 39 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также пункта 28 Правил содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491, обязаны нести бремя расходов на содержание общего имущества соразмерно своим долям в праве общей собственности на это имущество путем внесения платы за содержание и ремонт жилого помещения в многоквартирном доме. Определение долей собственников в праве общей собственности на общее имущество в многоквартирном доме связано с размером площади жилого помещения, принадлежащего собственнику. Единицей измерения данной величины является

квадратный метр общей площади жилого помещения. Исходя из этого, Конституционный суд Республики Татарстан пришел к выводу, что обжалуемое нормативное положение не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, поскольку оно основано на положениях федерального законодательства, принято в пределах предоставленных Исполнительному комитету муниципального образования города Казани полномочий, и не содержит ограничений в реализации собственниками помещений в многоквартирных домах права по принятию на общем собрании собственников решения, в том числе об определении размера платы за вывоз твердых бытовых отходов, условиях и порядке ее внесения.

Относительно вопроса о соответствии оспариваемого муниципального нормативного правового акта постановлению Кабинета Министров Республики Татарстан «О мерах по повышению эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении жилищных и коммунальных услуг» Конституционный суд Республики Татарстан в вышеназванном определении указал, что его разрешение в соответствии со статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем шестым пункта 3 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке А.С. Насыровой, в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани и Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 20-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
14 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Ә.С. Насыйрова «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмә социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәрге чор өчен каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару буенча түләүне айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 2,80 сум күләмендә билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе. Хәзерге вакытта аның «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә (алга таба — Идарәче компания) «Каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару» хезмәте өчен түләү буенча бурычы бар. Мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, әлеге бурычның барлыкка килүе аның бу хезмәт өчен куелган тарифлар белән килешмәвенә бәйле. Аның фикеренчә, торак урынның гомуми мәйданын әлеге түләү алына торган үлчәү берәмлеге буларак

билгеләү хокуксыз, чөнки көнкүреш калдыклары күләме торак урынның гомуми мәйданына түгел, ә анда яшәүче гражданнар санына гына бәйле булырга мөмкин.

Казан шәһәре Яңа Савин район суды Идарәче компания дәгъвасы буенча гражданка Ә.С. Насыйровадан әлеге хезмәт буенча бурычын түләттерергә карар кылган. Гражданка Ә.С. Насыйрованың «Каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару» хезмәте буенча исәпләнгән суммаларны хокуксыз дип тану турындагы Идарәче компаниягә каршы дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән суд баш тарткан. Татарстан Республикасы Югары судының граждан эшләре буенча суд коллегиясенең апелляция билгеләмәсе белән күрсәтелгән суд карары мөрәҗәгать итүчедән түләттерелергә тиешле суммага кагылган өлешендә үзгәртелгән.

Гражданка Ә.С. Насыйрова шулай ук дәгъвалана торган норманың «Торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары турында» 2010 елның 19 февралендәге 85 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарының 1 пунктына каршы килүен күрсәтә, аның нигезендә коммуналь комплекс оешмалары хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү максатларында Татарстан Республикасындагы җирле үзидарә органнарының 2010 елның 1 мартыннан торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә түләү системасын шул исәптән калдыкларны чыгарган һәм утильләштергән өчен түләүне кеше башыннан чыгып кертү юлы белән реформалаштыру зарурлыгы турындагы тәкъдиме кабул ителгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49, 55 һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Ә.С. Насыйрова тапшырган материалларны өйрәнеп, аның шикаятен карауга алу өчен нигезләр тапмый.

Дәгъвалана торган нормада квадрат метрны каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару өчен түләү алына торган үлчәү берәмлеге буларак билгеләүнең законлы булу-булмавы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. Татарстан Республикасы Конституция суды үзенең 2016 елның 21 октябрендәге 17-О номерлы билгеләмәсендә урыннар милекчеләре, Россия Федерациясе Торак кодексының 39 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләренең үзара бәйләнештәге нигезләмәләреннән, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары

белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләренең 28 пунктыннан чыгып, уртак милекне карап тотуга чыгымнарны, әлеге милеккә уртак милек хокукындагы өлешләренә карап, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләүне кертү юлы белән үз өсләренә алырга тиеш дип күрсәтте. Күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә уртак милек хокукында милекчеләрнең өлешләрен билгеләү милекченең торак урыны мәйданы күләменә бәйле. Әлеге күләмнең үлчәү берәмлеге булып торак урынның гомуми мәйданының квадрат метры тора. Моннан чыгып, Татарстан Республикасы Конституция суды дәгъвалана торган норматив нигезләмәдә ул федераль законнар нигезләмәләренә таянганга, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына бирелгән вәкаләтләр чикләрендә кабул ителгәнгә күрә, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренең үзләренең гомуми җыелышында шул исәптән каты көнкүреш калдыкларын читкә чыгару өчен түләү күләмен билгеләү, аны кертү шартлары һәм тәртибе турында карар кабул итү хокукын гамәлгә ашыруларында чикләүләр куелмаган дигән нәтиҗәгә килде.

Дәгъвалана торган муниципаль норматив хокукый актның «Торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына каршы килүе турындагы мәсьәләгә килгәндә, Татарстан Республикасы Конституция суды югарыда аталган билгеләмәсендә аны хәл итү Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судының компетенциясенә керми дип күрсәтте.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 3 пунктындагы алтынчы абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять билгеләнгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган

мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Ә.С. Насыйровага, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 20-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

25 ноября 2016 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки М.Н. Павловой об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение обращения гражданки М.Н. Павловой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка М.Н. Павлова с ходатайством об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П, которым был признан соответствующим Конституции Республики Татарстан абзац четвертый пункта 4 приложения № 1 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», устанавливающий, что тариф за техническое обслуживание и ремонт строительных конструкций, инженерных систем зданий и иного общедомового имущества, в том числе систем коллективного приема телевидения, составляет 0,57 руб. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Заявительница в своем ходатайстве просит Конституционный суд Республики Татарстан дать официальное разъяснение отдельным положениям мотивировочной части постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П и ответить на следующие вопросы: означает ли изложенная Конституционным судом Республики Татарстан правовая позиция, что тариф за техническое обслуживание и ремонт систем коллективного приема телевидения (далее также — СКПТ) распространяется только на те случаи, когда СКПТ входит в перечень общего имущества в многоквартирном доме; а также, что органы местного самоуправления, в том числе Исполнительный комитет муниципального образования города Казани, не вправе устанавливать такое регулирование, при котором обязанность по внесению платежа за техническое обслуживание и ремонт СКПТ распространялась бы только на жильцов, которые ею пользуются.

2. В соответствии со статьей 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» официальное разъяснение решения Конституционного суда Республики Татар-

стан дается только самим Конституционным судом Республики Татарстан в своем заседании, в частности, по ходатайству лица, имеющего право на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан. Как уже отмечал Конституционный суд Республики Татарстан, по смыслу данной нормы в ее взаимосвязи со статьей 68 указанного Закона официальное разъяснение не может быть простым воспроизведением решения суда и не должно выходить за пределы произведенной Конституционным судом Республики Татарстан проверки конституционности соответствующего нормативного правового акта (определения от 4 октября 2001 года № 5-О и от 14 декабря 2005 года № 11-О).

Конституционный Суд Российской Федерации также указывал, что ходатайство о даче официального разъяснения не может быть рассмотрено, если представленные в нем вопросы не требуют какого-либо дополнительного истолкования решения по существу или формулирования новых правовых позиций (определения от 20 апреля 2010 года № 593-О-Р, от 24 сентября 2013 года № 1270-О-Р, от 24 декабря 2013 года № 1928-О-Р).

Из содержания мотивировочной части постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П следует, что в случае, если коллективная антенна была предусмотрена в проектной документации многоквартирного дома в составе общего имущества и ее стоимость была включена в стоимость строительства, то услуги по ее техническому обслуживанию входят в состав работ и услуг по содержанию и ремонту общего имущества.

При этом Конституционный суд Республики Татарстан отметил, что в силу пункта 1 Правил содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491, собственники помещений в многоквартирном доме вправе реализовать конкретные правомочия по определению состава общего имущества и соответственно по установлению размера платы за его содержание, а также по уменьшению состава такого имущества путем исключения из него отдельных видов имущества, в том числе систем коллективного приема телевидения, с прекращением платы за их техническое обслуживание и ремонт.

Что касается вопроса о праве органов местного самоуправления, в том числе Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, устанавливать такое регулирование, при котором обязанность по внесению платежа за техническое обслуживание и ремонт СКПТ распространялась бы только на жильцов, которые ею пользуются, Конституционный суд Республики Татарстан отметил, что расходы на содержание общего имущества распределяются независимо от его непосредственного использования между всеми собственниками и нанимателями помещений в многоквартирном доме, основываясь на общеправовом принципе несения бремени содержания имущества, направленном на обеспечение баланса прав и законных интересов всех участников жилищно-правовых отношений.

Как указал Конституционный суд Республики Татарстан, принятие Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани обжалуемого постановления в отношении нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, представляет собой необходимую меру, направленную на обеспечение безопасной эксплуатации многоквартирных домов, и соответствует принципу жилищного законодательства о равенстве обязанностей собственников и нанимателей помещений по содержанию общего имущества многоквартирного дома, установленному статьями 39, 154 и 158 Жилищного кодекса Российской Федерации, и согласуется с принципом равенства, установленным статьей 28 Конституции Республики Татарстан.

Таким образом, содержание и смысл постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П выражены исчерпывающим образом, основаны на нормах действующего законодательства и какая-либо правовая неопределенность по ним отсутствует. Вследствие этого указанное постановление Конституционного суда Республики Татарстан не требует дополнительной детализации или уточнения.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, пунктом 3 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, частями первой, второй и шестой статьи 68, статьями 69, 72, 73 и 77 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению ходатайства гражданки М.Н. Павловой об официальном разъяснении постановления Конституционного суда Республики Татарстан от 7 июля 2016 года № 69-П по делу о проверке конституционности абзаца четвертого пункта 4 приложения № 1 и абзаца четвертого пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку поставленные заявительницей вопросы, имеющие отношение к правовой позиции суда, разрешены в указанном постановлении и не требуют какого-либо дополнительного истолкования.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данному обращению окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке

М.Н. Павловой и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 22-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданка М.Н. Павлова үтенечнамәсен карауга алудан баш тарту хакында

2016 ел
25 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка М.Н. Павлова мөрәҗәгатен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка М.Н. Павлова Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарын рәсми аңлату турында үтенечнамә белән мөрәҗәгать итте, әлеге карар белән «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 1 нче кушымтаның 4 пунктындагы төзелеш конструкцияләренә, биналарның инженерлык системаларына һәм йорттагы башка уртак милеккә, шул исәптән телевидениене күмәк кабул итү системаларына техник хезмәт күрсәтү һәм аларны ремонтлау өчен тариф айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 0,57 сум тәшкил итә дип билгеләгән дүртенче абзацы Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килә дип танылды.

Мөрәҗәгать итүче үзенең үтенечнамәсендә Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарының дәлилләү өлешендәге аерым нигезләмәләренә рәсми аңлатма бирүне һәм түбәндәге сорауларга җавап бирүне сорый: Татарстан Республикасы Конституция суды бәян иткән хокукый позиция телевидениене күмәк кабул итү системаларына (алга таба шулай ук — ТККИС) техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен тарифның ТККИС күпфатирлы йорттагы уртак милек исемлегенә кергән очракларга гына кагылуын; шулай ук җирле үзидарә органнарының, шул исәптән Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының ТККИСка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләү кертү бурычы аннан файдаланган яшәүчеләргә генә кагыла торган җайга салуны билгеләүгә хокуксыз булуын аңлатамы.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды карарына рәсми аңлатма, аерым алганда, Татарстан Республикасы Конституция судына

мөрәҗәгать итү хокукына ия затның үтенечнамәсе буенча бары тик Татарстан Республикасы Конституция судының үзе тарафыннан үз утырышында гына бирелә. Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләп үткәнчә, рәсми аңлатма, күрсәтелгән Законның 68 статьясы белән үзара бәйләнештә әлеге норманың мәгънәсе буенча, суд карарын гади кабатлау гына була алмый һәм тиешле норматив хокукый актның конституциячеллеген Татарстан Республикасы Конституция суды башкарган тикшерү чикләреннән чыкмаска тиеш (2001 елның 4 октябрендәге 5-О номерлы һәм 2005 елның 14 декабрендәге 11-О номерлы билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Конституция Суды рәсми аңлатма бирү турындагы үтенечнамә, әгәр анда бирелгән сораулар карарны асылда ничек тә булса өстәмә аңлатуны яисә яңа хокукый позицияләр формалаштыруны таләп итмәсә, карала алмый дип шулай ук күрсәткән иде (2010 елның 20 апрелендәге 593-О-Р номерлы, 2013 елның 24 сентябрендәге 1270-О-Р номерлы, 2013 елның 24 декабрендәге 1928-О-Р номерлы билгеләмәләр).

Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарының дәлилләү өлешеннән аңлашылганча, күмәк антенна күпфатирлы йортның проект документларында уртак милек исәбендә каралып, аның бәясе төзелеш бәясенә кертелгән булса, аңа техник хезмәт күрсәтү буенча хезмәтләр уртак милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча эшләр һәм хезмәтләр исәбенә керә.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләгәнчә, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йортта уртак милекне карап тоту кагыйдәләренең 1 пункты нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре уртак милек составын һәм аны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү буенча, шулай ук андый милек составын аерым милек төрләрен, шул исәптән телевидениене күмәк кабул итү системаларын, аларга техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләүне туктатып, аннан чыгару юлы белән киметү буенча конкрет хокукларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

Җирле үзидарә органнарының, шул исәптән Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының ТККИСка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләү кертү бурычы аннан файдаланган яшәүчеләргә генә кагыла торган җайга салуны билгеләүгә хокуклы булу-булмавы турындагы сорауга килгәндә, Татарстан Республикасы Конституция суды шуны билгеләп үтте: уртак милекне карап тоту өчен чыгымнар, торак-хокук мөнәсәбәтләрендә торучыларның барысының да хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре балансын тәэмин итүгә юнәлгән милекне карап тоту бурычын үтәү тиешлеге гомумхокук принцибына таянып, уртак милекне турыдан-туры куллану-кулланмауга карамастан, күпфатирлы йорттагы барлык урын милекчеләре һәм яллаучылары арасында бүленә.

Татарстан Республикасы Конституция суды күрсәткәнчә, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының дәгъва белдерелә торган карарны социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннар-

га наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучылар, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тотуга түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләре мөнәсәбәтендә кабул итүе күпфатирлы йортлардан хәвефсез файдалануны тәэмин итүгә юнәлгән кирәкле чара булып тора һәм Россия Федерациясе Торак кодексының 39, 154 һәм 158 статьялары белән билгеләнгән күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту буенча урыннар милекчеләре һәм яллаучылары бурычларының тигезлеге турындагы торак законнары принцибына туры килә һәм Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 статьясында билгеләнгән тигезлек принцибына да тәңгәл килә.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарының эчтәлеге һәм мәгънәсе җитәрлек дәрәҗәдә ачык чагылдырылган, гамәлдәге законнар нормаларына таяна һәм алар буенча нинди дә булса хокукый билгесезлек юк. Шуңа күрә Татарстан Республикасы Конституция судының күрсәтелгән карары өстәмә тәфсилләүне яисә аныклауны таләп итми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 68 статьясындагы беренче, икенче һәм алтынчы өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 77 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 1 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацының һәм 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы дүртенче абзацының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2016 елның 7 июлендәге 69-П номерлы карарын рәсми аңлату турында гражданка М.Н. Павлова үтенечнамәсен карауга алудан баш тартырга, чөнки судның хокукый позициясенә кагыла торган мөрәҗәгать итүче тарафыннан куелган сораулар күрсәтелгән карарда хәл ителгән һәм нинди дә булса өстәмә аңлатуны таләп итмиләр.

2. Бу мөрәҗәгать буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка М.Н. Павловага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 22-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем третьим пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год»

25 ноября 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Р.Ф. Гафиятуллина, Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки А.С. Насыровой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка А.С. Насырова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем третьим пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год».

Оспариваемое нормативное положение устанавливает на период с 1 июля 2016 года по 31 декабря 2016 года для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма и договорам найма жилых помещений государственного или муниципального жилищного фонда, а также собственников помещений в многоквартирных домах, не принявших решения о выборе способа управления многоквартирным домом и (или) на общем собрании решения об установлении размера платы за содержание жилых помещений, плату за техническое обслуживание и ремонт лифтов в размере 3,79 руб. с 1 кв. метра общей площади жилого помещения в месяц.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница является собственником жилого помещения в многоквартирном доме и имеет задолженность перед обществом с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Уютный дом”» по оплате услуги «Техническое обслуживание и ремонт лифтов». Она отмечает, что появление задолженности было вызвано ее несогласием с тарифом на данную услугу. По мнению гражданки А.С. Насыровой, установленный оспариваемой нормой тариф должен предусматривать отдельные ставки применительно к техническому обслуживанию и ремонту лифта, а также его использованию, причем для жильцов, не пользующихся лифтом, он должен устанавливаться в меньшем размере.

Кроме того, заявительница указывает, что обжалуемая нор-

ма противоречит пункту 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 19 февраля 2010 года № 85 «О мерах по повышению эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении жилищных и коммунальных услуг», согласно которому в целях повышения эффективности системы защиты прав и интересов населения при предоставлении услуг организациями коммунального комплекса было принято предложение органов местного самоуправления в Республике Татарстан о необходимости реформирования с 1 марта 2010 года системы оплаты жилищно-коммунальных услуг в том числе путем раздельного предъявления платы за услуги по содержанию лифта из расчета на 1 кв. метр жилой площади, а за пользование лифтом — с человека, начиная с третьего этажа. При этом в приложении к указанному постановлению Кабинета Министров Республики Татарстан утверждена единая форма платежного документа, предъявляемого жильцам на оплату жилищно-коммунальных услуг, в которой есть разделение строк по плате за содержание лифтового оборудования (строка 19) и за пользование лифтовым оборудованием (строка 20).

На основании изложенного гражданка А.С. Насырова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац третий пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49, 51 и 58 Конституции Республики Татарстан.

2. В силу пункта 1 части 1 статьи 36 Жилищного кодекса Российской Федерации собственникам помещений в многоквартирном доме принадлежат на праве общей долевой собственности помещения в данном доме, не являющиеся частями квартир и предназначенные для обслуживания более одного помещения в данном доме, в том числе лифты, лифтовые и иные шахты.

Собственники помещений, исходя из взаимосвязанных положений частей 1 и 2 статьи 39 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также пункта 28 Правил содержания общего имущества в многоквартирном доме, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 13 августа 2006 года № 491 (далее — Правила), обязаны нести бремя расходов на содержание общего имущества соразмерно своим долям в праве общей собственности на это имущество путем внесения платы за содержание и ремонт жилого помещения в многоквартирном доме. По смыслу положений пункта 1 части 2 статьи 154 и части 1 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации указанная плата входит в структуру платы за жилое помещение и коммунальные услуги для собственника помещения в многоквартирном доме и устанавливается в размере, обеспечивающем содержание общего имущества в многоквартирном доме в соответствии с требованиями законодательства.

Применительно к оспариваемому правовому регулированию это

означает, что обязанность несения расходов на содержание лифтов и лифтовых шахт возлагается на всех собственников помещений многоквартирного жилого дома вне зависимости от того, пользуется ли каждый из таких собственников этим общим имуществом или не пользуется. При этом размер такой платы определяется пропорционально доле в праве общей долевой собственности на это имущество.

Такой подход в полной мере соотносится с правовой позицией Конституционного Суда Российской Федерации, который неоднократно указывал, что установление для собственников помещений в многоквартирном доме обязательного участия в расходах по содержанию и ремонту общего имущества такого дома пропорционально размеру принадлежащих им долей в праве общей собственности на общее имущество в доме соответствует общеправовому принципу несения собственником бремени содержания своего имущества, направлено на поддержание дома в состоянии, отвечающем — в общих интересах собственников помещений в многоквартирном жилом доме — санитарным и техническим требованиям (определения от 22 апреля 2014 года № 947-О и от 20 ноября 2014 года № 2667-О).

Следует отметить, что согласно пунктам 12 и 17 Правил собственники помещений вправе самостоятельно совершать действия по содержанию и ремонту общего имущества или привлекать иных лиц для оказания услуг и выполнения работ по содержанию и ремонту общего имущества с учетом выбранного способа управления многоквартирным домом, а также обязаны утвердить на общем собрании перечень услуг и работ, условия их оказания и выполнения, а также размер их финансирования. В случае если собственники помещений не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом либо на общем собрании выбрали способ непосредственного управления многоквартирным домом, но не приняли решение об установлении размера платы за содержание и ремонт жилого помещения, то в соответствии с частью 3 статьи 156 и частью 4 статьи 158 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также пунктами 34 и 36 Правил размер платы за содержание и ремонт жилого помещения устанавливается органами местного самоуправления.

Таким образом, обжалуемое правовое регулирование основано на приведенных выше положениях федерального законодательства, по своему целевому назначению направлено на поддержание в надлежащем состоянии общего имущества в многоквартирном доме, в частности лифта, и не ограничивает собственников жилых помещений в многоквартирном доме в реализации их права по принятию на общем собрании собственников решения, в том числе об установлении размера платы за содержание общедомового имущества. Следовательно, оспариваемая норма не содержит неопределенности в вопросе о ее соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»

жалоба заявительницы не является допустимой. Разрешение же поставленных гражданкой А.С. Насыровой вопросов об изменении порядка участия собственников в содержании общего имущества, об установлении раздельной платы за содержание лифта и за пользование им, равно как и проверка соответствия муниципального нормативного правового акта подзаконному нормативному правовому акту, не относится к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки А.С. Насыровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем третьим пункта 4 приложения № 2 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 23 декабря 2015 года № 4459 «О размере платы за пользование жилым помещением (платы за наем), за содержание жилых помещений в жилищном фонде г. Казани на 2016 год», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями не является допустимой, а разрешение поставленных заявительницей вопросов Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке А.С. Насыровой, в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани и Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 23-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап торган өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы өченче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
25 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Р.Ф. Гафиятуллин, Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Ә.С. Насыйрова «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап торган өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы өченче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган норматив нигезләмә социаль наем килешүе һәм дәүләт яки муниципаль торак фондына караган торак урыннарга наем килешүе буенча торак урыннарны яллаучыларга, шулай ук күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында һәм (яки) гомуми җыелышта торак урыннарны карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул итмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә 2016 елның 1 июленнән 2016 елның 31 декабренә кадәрге чор өчен лифтларга техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен түләүне айга торак урынның гомуми мәйданының 1 кв. метрыннан 3,79 сум күләмендә билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе һәм аның «“Уютный дом” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә «Лифтларга техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау» хезмәте өчен түләү буенча бурычы бар. Ул билгеләгәнчә, бурычның барлыкка килүе аның әлеге хезмәт өчен куелган тариф белән килешмәвенә бәйле. Гражданка Ә.С. Насыйрова фикеренчә, дәгъвалана торган норма белән билгеләнгән тариф лифтка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау, шулай ук аннан файдалануга карата аерым

ставкалар күздә тотарга тиеш, өстәвенә тагын, лифтны кулланмаган яшәүчеләр өчен ул азрак күләмдә билгеләнергә тиеш.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче дәгъвалана торган норма «Торак һәм коммуналь хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары турында» 2010 елның 19 февралендәге 85 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарының 1 пунктына каршы килә дип күрсәтә, аның нигезендә коммуналь комплекс оешмалары хезмәтләр күрсәткәндә халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау системасының нәтиҗәлелеген күтәрү максатларында Татарстан Республикасындагы җирле үзидарә органнарының 2010 елның 1 мартыннан торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә түләү системасын шул исәптән лифтны карап тоту хезмәтләрен күрсәткән өчен түләүне — торак мәйданның 1 кв. метры исәбеннән, ә лифттан файдаланган өчен, өченче каттан башлап, кеше исәбеннән чыгып аерым кертү юлы белән реформалаштыру зарурлыгы турындагы тәкъдиме кабул ителгән. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының күрсәтелгән карарына кушымтада торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә түләү өчен йортларда яшәүчеләргә бирелә торган түләү документының бердәм формасы расланган, анда лифт җиһазларын карап тоту өчен (19 нчы юл) һәм лифт җиһазларыннан файдалану өчен (20 нче юл) түләү буенча юллар бүленеп бирелгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Ә.С. Насыйрова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы өченче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49, 51 һәм 58 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 36 статьясындагы 1 өлешенең 1 пункты нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре уртак өлешле милек хокукында әлеге йорттагы фатир өлешләрен тәшкил итмәгән һәм шушы йортта бердән күбрәк урынга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән урыннарга, шул исәптән лифтларга, лифт шахталарына һәм башка шахталарга ия.

Торак урыннар милекчеләре, Россия Федерациясе Торак кодексының 39 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләренең үзара бәйләнештәге нигезләмәләреннән, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләренең (алга таба — Кагыйдәләр) 28 пунктыннан чыгып, уртак милекне карап тотуга чыгымнарны, әлеге милеккә уртак милек хокукындагы өлешләренә карап, күпфатирлы йорттагы торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләүне кертү юлы белән үз өсләренә алырга тиеш. Россия Федерациясе Торак кодексының 154 статьясындагы 2 өлешенең 1 пункты һәм 156 статьясында-

гы 1 өлеше нигезләмәләренең мәгънәсе буенча күрсәтелгән түләү күпфатирлы йорттагы урын милекчесе өчен торак урын һәм коммуналь хезмәтләргә түләүгә кирә һәм күпфатирлы йорттагы уртак милекне законнар таләпләре нигезендә карап тотуны тәэмин итәрлек күләмдә билгеләнә.

Дәгъвалана торган хокукый җайга салуга карата бу лифтларны һәм лифт шахталарын карап тотуга чыгымнарны үз өсләренә алу бурычы күпфатирлы торак йортның барлык урын милекчеләренә, андый милекченең һәркайсы әлеге уртак милектән файдалану-файдаланмауга карамастан, йөкләнә дигәнне аңлата. Шул ук вакытта андый түләүнең күләме әлеге милеккә уртак өлешле милек хокукындагы өлешкә пропорциональ рәвештә билгеләнә.

Мондый алым Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясенә тулысынча тәңгәл килеп тора, ул берничә тапкыр күрсәткәнчә, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә йорттагы уртак милеккә уртак милек хокукында булган үз өлешләренә пропорциональ рәвештә андый йорттагы уртак милекне карап тоту һәм ремонтлауга киткән чыгымнарда мәҗбүри катнашуны билгеләү милекченең үз милкен карап тоту бурычын үтәү тиешлеге гомумхокук принцибына туры килә, йортны күпфатирлы торак йорттагы урыннар милекчеләренең уртак мәнфәгатьләрендә санитар һәм техник таләпләргә җавап бирә торган халәттә тотуга юнәлгән (2014 елның 22 апрелендәге 947-О номерлы һәм 2014 елның 20 ноябрендәге 2667-О номерлы билгеләмәләр).

Кагыйдәләрнең 12 һәм 17 пунктлары нигезендә торак урыннар милекчеләре уртак милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча гамәлләрне мөстәкыйль башкарырга яки күпфатирлы йорт белән идарә итүнең сайланган ысулын исәпкә алып, уртак милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хезмәтләр күрсәтү һәм эшләр башкару өчен башка затларны җәлеп итәргә хокуклы, шулай ук гомуми җыелышта хезмәтләр һәм эшләр исемлеген, аларны күрсәтү һәм башкару шартларын, аларны финанслау күләмен расларга тиешләр, дип билгеләп үтәргә кирәк. Урыннар милекчеләре күпфатирлы йорт белән идарә итү ысулын сайлау турында карар кабул итмәгән булсалар яки гомуми җыелышта күпфатирлы йорт белән турыдан-туры идарә итү ысулын сайлап, торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләмен билгеләү хакында карар кабул итмәгән булсалар, Россия Федерациясе Торак кодексының 156 статьясындагы 3 өлеше һәм 158 статьясындагы 4 өлеше, шулай ук Кагыйдәләрнең 34 һәм 36 пунктлары нигезендә торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләме җирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә.

Шулай итеп, дәгъвалана торган хокукый җайга салу федераль законнарның югарыда китерелгән нигезләмәләренә таянган, үзенең максатчан билгеләнеше буенча күпфатирлы йорттагы уртак милекне, аерым алганда, лифтны тиешле хәлдә тотуга юнәлгән һәм күпфатирлы йорттагы торак урыннар милекчеләренең үзләренең гомуми җыелышында шул исәптән уртак йорт милеген карап тоту өчен түләү күләмен билгеләү турында карар кабул

итү хокукын гамәлгә ашыруларында чикләүләр куймый. Димәк, дәгъвалана торган норматив нигезләмәдә аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый. Милекчеләрнең уртак милекне карап тотуда катнашу тәртибен үзгәртү, лифтны карап тоту һәм аннан файдалану өчен аерым түләү билгеләү турында гражданка Ә.С. Насыйрова куйган мәсьәләләрне хәл итү, муниципаль норматив хокукый актның законга буйсынулы норматив хокукый актка туры килү-килмәвен тикшерү кебек үк, Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

б и л г е л ә д е :

1. «2016 елга Казан шәһәренең торак фондына караган торак бинадан файдаланган өчен (наем өчен түләү), торак биналарны карап тоткан өчен түләү күләме турында» 2015 елның 23 декабрендәге 4459 номерлы Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарына 2 нче кушымтаның 4 пунктындагы өченче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.С. Насыйрова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки билгеләнгән таләпләр нигезендә шикаять карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләләрне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Ә.С. Насыйровага, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 23-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем вторым пункта 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 29 июня 2013 года № 450 «Об установлении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан»

28 декабря 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

предварительно изучив на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалобу гражданки Г.Н. Юсиповой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Г.Н. Юсипова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем вторым пункта 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 29 июня 2013 года № 450 «Об установлении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан».

Оспариваемое заявительницей нормативное положение устанавливает минимальный размер взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан в размере 5 рублей на один квадратный метр общей площади помещения в многоквартирном доме, принадлежащего собственнику такого помещения, в месяц.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что гражданка Г.Н. Юсипова является собственником жилого помещения в многоквартирном доме, построенном в 1960 году. В 2014 году был проведен капитальный ремонт этого дома.

Заявительница считает, что обжалуемая норма устанавливает одинаковый минимальный размер взноса на капитальный ремонт в отношении всех многоквартирных домов без учета года постройки дома, этажности, муниципального образования, в котором расположен многоквартирный дом, а также перечня работ по капитальному ремонту общего имущества в многоквартирном доме, что приводит к нарушению ее конституционных прав.

Как подчеркивает гражданка Г.Н. Юсипова, федеральный законодатель предоставил субъектам Российской Федерации право на установление дифференцированного размера минимального взноса на капитальный ремонт. Республиканский законодатель в свою очередь передал полномочия по установлению минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирном доме Кабинету Министров Республики Татарстан. Однако Кабинет Министров Республики Татарстан, как полагает заявительница, не учел требований федерального и республиканского законодательства о необходимости установления дифферен-

цированного размера минимального взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирном доме и определил единый минимальный размер такого взноса.

Кроме того, заявительница отмечает, что в соответствии с пунктом 8.1 Методических рекомендаций по установлению субъектом Российской Федерации минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах, утвержденных приказом Министерства строительства и жилищно-коммунального хозяйства Российской Федерации от 7 февраля 2014 года № 41/пр, субъекту Российской Федерации рекомендуется публиковать перечисленные в этом же пункте сведения, используемые при установлении минимального размера взноса и при финансировании капитального ремонта многоквартирных домов за счет средств фондов капитального ремонта, сформированных исходя из установленного минимального размера взноса. При этом согласно пункту 8.2 указанных Методических рекомендаций данные сведения рекомендуется включать в приложение (приложения) к нормативному правовому акту субъекта Российской Федерации, устанавливающему минимальный размер взноса на капитальный ремонт. Однако, как считает заявительница, оспариваемым положением установлен размер минимального взноса на капитальный ремонт без опубликования указанных сведений.

На основании изложенного гражданка Г.Н. Юсипова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать абзац второй пункта 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 29 июня 2013 года № 450 «Об установлении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» не соответствующим статьям 13, 28 (часть первая), 49 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно пункту 8.1 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации минимальный размер взноса на капитальный ремонт устанавливается нормативным правовым актом субъекта Российской Федерации в соответствии с методическими рекомендациями, утвержденными уполномоченным Правительством Российской Федерации федеральным органом исполнительной власти, в порядке, установленном законом субъекта Российской Федерации, исходя из занимаемой общей площади помещения в многоквартирном доме, принадлежащего собственнику такого помещения, и может быть дифференцирован в зависимости от муниципального образования, в котором расположен многоквартирный дом, с учетом его типа и этажности, стоимости проведения капитального ремонта отдельных элементов строительных конструкций и инженерных систем многоквартирного дома, нормативных сроков их эффективной эксплуатации до проведения очередного капитального ремонта (нормативных межремонтных сроков), а также с учетом установленного данным Кодексом и нормативным правовым актом субъекта Российской Федерации перечня работ по капитальному ремонту общего имущества в многоквартирном доме.

На момент принятия оспариваемого постановления действовали Методические рекомендации по установлению минимального

размера взноса на капитальный ремонт, утвержденные приказом Министерства регионального развития Российской Федерации от 10 июля 2013 года № 288, которые утратили силу. По смыслу пункта 1.3 данных Методических рекомендаций субъекту Российской Федерации рекомендовалось осуществлять установление минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирном доме на основе принципов оценки общей потребности в средствах на финансирование услуг и (или) работ по капитальному ремонту общего имущества в многоквартирных домах, доступности минимального размера взноса для граждан — собственников помещений в многоквартирных домах с учетом совокупных расходов на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, достаточности финансовых средств, формируемых исходя из устанавливаемого минимального размера взноса.

Аналогичные принципы установления субъектом Российской Федерации минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирном доме в настоящее время определены приказом Министерства строительства и жилищно-коммунального хозяйства Российской Федерации от 27 июня 2016 года № 454/пр «Об утверждении методических рекомендаций по установлению минимального размера взноса на капитальный ремонт».

Во исполнение приведенных положений федерального законодательства, а также норм статьи 9 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» Кабинетом Министров Республики Татарстан было принято постановление от 29 июня 2013 года № 450 «Об установлении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан». Предусмотренный в оспариваемой норме минимальный размер взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах обусловлен прежде всего необходимостью финансирования определенного перечня услуг и работ по капитальному ремонту, доступностью для граждан — собственников квартир в многоквартирных домах и по своей правовой природе и целевому назначению направлен на обеспечение своевременного проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан.

Кроме того, постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 28 июля 2016 года № 519 «О некоторых вопросах, связанных с организацией проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах на территории Республики Татарстан» утвержден Перечень услуг и (или) работ по капитальному ремонту общего имущества в многоквартирном доме, которые могут финансироваться за счет средств государственной поддержки, предоставляемой Республикой Татарстан, который опубликован в законодательно установленном порядке.

Тем самым обжалуемое регулирование не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46

во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Разрешение же поставленного ею вопроса об изменении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах Республики Татарстан предполагает внесение изменений в действующее законодательство, что не относится к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Между тем Конституционный суд Республики Татарстан обращает внимание на то, что действующее регулирование не содержит ограничений в реализации собственниками права на изменение объема финансирования расходов, связанных с проведением капитального ремонта общего имущества многоквартирного дома, как это предусмотрено частью 8.2 статьи 156 Жилищного кодекса Российской Федерации, согласно которой собственники помещений в многоквартирном доме могут принять решение об установлении взноса на капитальный ремонт в размере, превышающем минимальный размер такого взноса, установленный нормативным правовым актом субъекта Российской Федерации.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Г.Н. Юсиповой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем вторым пункта 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 29 июня 2013 года № 450 «Об установлении минимального размера взноса на капитальный ремонт общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», поскольку она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса неподведомственно Конституционному суду Республики Татарстан.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Г.Н. Юсиповой и в Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 25-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 июнендәге 450 номерлы карарының 1 пунктындагы икенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
28 декабрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен алдан өйрәнгәннән соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Г.Н. Юсипова «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 июнендәге 450 номерлы карарының 1 пунктындагы икенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган норматив нигезләмә Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен мондый урын милекчесенә карый торган күпфатирлы йорттагы урынның бер квадрат метр гомуми мәйданына бер айга 5 сум күләмендә билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Г.Н. Юсипова — 1960 елда төзелгән күпфатирлы йорттагы торак урын милекчесе. 2014 елда әлеге йортка капиталь ремонт ясалган.

Мөрәҗәгать итүче фикеренчә, дәгъва белдерелә торган норма, йортның төзелү елын, ничә катлы булуын, күпфатирлы йорт урнашкан муниципаль берәмлекне, шулай ук күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт буенча эшләр исемлеген исәпкә алмыйча, бөтен күпфатирлы йортларга карата капиталь ремонт өчен кертемнең бертөрле минималь күләмен билгели, бу исә аның конституциячел хокукларын бозуга китерә.

Гражданка Г.Н. Юсипова ассызыклаганча, федераль закон чыгаручы Россия Федерациясе субъектларына капиталь ремонт өчен кертемнең дифференциацияләнгән минималь күләмен билгеләү хокукын биргән. Республика закон чыгаручысы үз чиратында күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь

ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү буенча вәкаләтләрне Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына тапшырган. Ләкин Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, мөрәҗәгать итүче уйлавынча, күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең дифференциацияләнгән минималь күләмен билгеләү турындагы федераль һәм республика законнары таләпләрен исәпкә алмаган һәм андый кертемнең бердәм минималь күләмен билгеләгән.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2014 елның 7 февралендәге 41/пр номерлы боерыгы белән расланган Россия Федерациясе субъекты тарафыннан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү буенча методик тәкъдимнәрнең 8.1 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектына кертемнең минималь күләмен билгеләгәндә һәм кертемнең билгеләнгән минималь күләменнән чыгып булдырылган капиталь ремонт фондларындагы акчалар хисабына күпфатирлы йортларга капиталь ремонт ясауны финанслаганда кулланыла торган шушы ук пунктта саналган мәгълүматларны бастырып чыгарырга тәкъдим ителә. Шул ук вакытта күрсәтелгән Методик тәкъдимнәрнең 8.2 пункты нигезендә әлеге мәгълүматларны Россия Федерациясе субъектының капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгели торган норматив хокукый актына кушымтага (кушымталарга) кертергә тәкъдим ителә. Ләкин, мөрәҗәгать итүче фикеренчә, дәгъва белдерелә торган нигезләмә белән капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләме күрсәтелгән мәгълүматларны бастырып чыгармыйча билгеләнгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Г.Н. Юсипова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 июнендәге 450 номерлы карарының 1 пунктындагы икенче абзацын Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче өлеш), 49 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 8.1 пункты буенча капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләме Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты белән Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган методик тәкъдимнәр нигезендә Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә күпфатирлы йорттагы урын милекчесе биләгән урынның гомуми мәйданыннан чыгып билгеләнә һәм күпфатирлы йорт урнашкан муниципаль берәмлеккә карап, йортның төрен һәм ничә катлы булуын, күпфатирлы йорттагы төзелеш конструкцияләренең аерым элементларына һәм инженерлык системаларына капиталь ремонт ясау хакын, чираттагы капиталь ремонт ясаганчы алардан нәтиҗәле файдалануның норматив срокларын (ремонтара норма-

тив сроклар) исәпкә алып, шулай ук күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт буенча әлеге Кодекста һәм Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый актында билгеләнгән эшләр исемлеген исәпкә алып дифференциацияләнергә мөмкин.

Дәгъва белдерелә торган карарны кабул итү моментына Россия Федерациясе Региональ үсеш министрлыгының 2013 елның 10 июлендәге 288 номерлы боерыгы белән расланган Капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү буенча методик тәкъдимнәр гамәлдә булган, алар хәзер үз көчен югалткан. Әлеге Методик тәкъдимнәрнең 1.3 пункты мәгънәсе буенча Россия Федерациясе субъектына күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләүне күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт буенча хезмәтләрне һәм (яки) эшләрне финанслау өчен акчаларга гомуми ихтыяҗны билгеләү, торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә гомуми чыгымнарны исәпкә алып, гражданнарга — күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә кертемнең минималь күләме түләрлек булу, кертемнең билгеләнә торган минималь күләменнән чыгып булдырыла торган финанс чараларының җитәрлеге принциплары нигезендә башкарырга тәкъдим ителгән.

Россия Федерациясе субъекты тарафыннан күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләүнең тиңдәш принциплары хәзерге вакытта «Капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү буенча методик тәкъдимнәрне раслау турында» Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалык министрлыгының 2016 елның 27 июнендәге 454/пр номерлы боерыгы белән билгеләнгән.

Федераль законнарның китерелгән нигезләмәләрен, шулай ук «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 9 статьясы нормаларын үтәү йөзеннән, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү турында» 2013 елның 29 июнендәге 450 номерлы карар кабул ителгән. Дәгъвалана торган нормада каралган күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләме беренче чиратта капиталь ремонт буенча хезмәтләр һәм эшләрнең билгеле исемлеген финанслау тиешлегенә, гражданнарга — күпфатирлы йортлардагы фатирлар милекчеләренә түләрлек булуына бәйле һәм үзенең хокукый табигате һәм максатчан билгеләнеше буенча Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонтны вакытында ясауны тәэмин итүгә юнәлгән.

Моннан тыш, «Татарстан Республикасы территориясендә күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт ясауны

оештыруга бәйле кайбер мәсьәләләр турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 28 июлендәге 519 номерлы карары белән законнарда билгеләнгән тәртиптә басылып чыккан Татарстан Республикасы тарафыннан күрсәтелә торган дәүләт ярдәме акчасы исәбеннән финанслана ала торган күпфатирлы йортта уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча хезмәтләр һәм (яки) эшләр исемлеге расланган.

Шулай итеп, дәгъва белдерелә торган җайга салуда аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Татарстан Республикасындагы күпфатирлы йортларда уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен үзгәртү турында ул куйган сорауны хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тота, бу исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды гамәлдәге җайга салуда милекчеләрнең күпфатирлы йорттагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт ясау белән бәйле чыгымнарны финанслау күләмен үзгәртү хокукларын гамәлгә ашыруларында чикләүләр булмавына игътибар итә, бу Россия Федерациясе Торак кодексының 156 статьясындагы 8.2 өлешендә каралган, аның нигезендә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре капиталь ремонт өчен кертемне Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты белән билгеләнгән шундый кертемнең минималь күләменнән күбрәк күләмдә билгеләү турында карар кабул итә алалар.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәткә капиталь ремонт өчен кертемнең минималь күләмен билгеләү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 29 июнендәге 450 номерлы карарының 1 пунктындагы икенче абзацы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Г.Н. Юсипова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республи-

касы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Г.Н. Юсиповага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 25-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.З. Камалова на нарушение его конституционных прав и свобод подпунктом 4 пункта 1 статьи 6 Закона Республики Татарстан от 29 ноября 2002 года № 24-ЗРТ «О транспортном налоге» (в редакции Закона Республики Татарстан от 28 ноября 2005 года № 115-ЗРТ)

28 декабря
2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

предварительно изучив на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалобу гражданина Р.З. Камалова,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан поступили жалоба гражданина Р.З. Камалова и дополнение к ней на нарушение его конституционных прав и свобод подпунктом 4 пункта 1 статьи 6 Закона Республики Татарстан от 29 ноября 2002 года № 24-ЗРТ «О транспортном налоге».

Оспариваемое заявителем нормативное положение устанавливает, что транспортные средства, зарегистрированные на инвалидов I и II групп, имеющих в собственности автомобили с мощностью двигателя до 100 лошадиных сил (до 73,55 кВт), освобождаются от налогообложения.

Как следует из жалобы, дополнения к ней и приложенных копий документов, заявитель является инвалидом II группы и имеет в собственности автомобиль с мощностью двигателя 104,72 лошадиных сил. Он обращался в Межрайонную инспекцию Федеральной налоговой службы № 4 по Республике Татарстан по вопросу льготного налогообложения его автомобиля. Однако, как следует из письма указанного налогового органа, данная льгота ему не может быть предоставлена, поскольку согласно пункту 1 статьи 6 Закона Республики Татарстан от 29 ноября 2002 года № 24-ЗРТ «О транспортном налоге» (в редакции Закона Республики Татарстан от 28 ноября 2005 года № 115-ЗРТ) от уплаты транспортного налога освобождаются инвалиды I и II групп, имеющие в собственности автомобили с мощностью двигателя до 100 лошадиных сил. В связи с этим гражданин Р.З. Камалов обратился с иском об отмене отдельных норм оспариваемого Закона Республики Татарстан и компенсации морального вреда в Приволжский районный суд города Казани, который своим определением возвратил ему данное исковое заявление.

Заявитель отмечает, что законодателем Республики Татарстан не было учтено техническое усовершенствование современных автомобилей в части их мощности и повышения безопасности при управлении. Оспариваемое положение, по его мнению, ограничивает автолюбителей, имеющих льготы по инвалидности, в их праве приобретать современные автомобили с повышенными возмож-

ностями безопасной езды. Он считает, что инвалиды I и II групп, имеющие в собственности автомобили с мощностью двигателя свыше 100 лошадиных сил, должны оплачивать транспортный налог только в пределах превышения установленной мощности, что соответствовало бы закрепленным в Конституции Республики Татарстан принципам правового и социального государства.

На основании изложенного гражданин Р.З. Камалов просит Конституционный суд Республики Татарстан признать подпункт 4 пункта 1 статьи 6 Закона Республики Татарстан от 29 ноября 2002 года № 24-ЗРТ «О транспортном налоге» не соответствующим статьям 3, 7, 13, 28 (часть первая), 54 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Вопросы, касающиеся условий и порядка предоставления мер социальной поддержки, включая льготы по уплате транспортного налога, уже были предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан, который в своем постановлении от 3 июля 2014 года № 59-П указал, что Конституция Республики Татарстан, так же как и Конституция Российской Федерации, не устанавливает конкретные виды и объемы социальной защиты, предоставляемой различным категориям граждан, исходя из чего республиканский законодатель обладает определенной свободой усмотрения при регулировании отношений, связанных с предоставлением мер социальной поддержки, включая льготы по уплате региональных налогов, к которым относится транспортный налог. Устанавливая для инвалидов I и II групп льготу по уплате транспортного налога, законодатель Республики Татарстан был вправе дифференцировать основания ее предоставления исходя из конкретного вида транспортного средства — автомобиля с мощностью двигателя до 100 лошадиных сил (до 73,55 кВт), собственником которого является инвалид. При этом вид транспортного средства, а также объем предоставляемой налоговой льготы определены в оспариваемой норме с учетом объективно значимых критериев, характеризующих как указанную категорию граждан, нуждающихся в силу состояния своего здоровья в дополнительной по сравнению с другими гражданами социальной поддержке, так и финансовых возможностей республики. Данное регулирование согласуется с конституционными принципами равенства и соразмерности (статьи 28 (части первая и вторая) и 58 Конституции Республики Татарстан) в сфере налоговых отношений, поскольку предусмотренная в оспариваемой норме налоговая льгота распространяется на всех без исключения инвалидов I и II групп, имеющих в собственности автомобили с мощностью двигателя до 100 лошадиных сил (до 73,55 кВт), а также не преследует цели отрицания или умаления прав и свобод человека и гражданина.

Приведенная правовая позиция Конституционного суда Республики Татарстан сохраняет свою силу.

Таким образом, поскольку предметом обращения гражданина Р.З. Камалова является положение, относительно которого Конституционным судом Республики Татарстан уже вынесено постановление, сохраняющее свою силу, жалоба заявителя на основании

пункта 3 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не может быть принята к рассмотрению. Разрешение же поставленного им вопроса об изменении тарифов транспортного налога предполагает внесение изменений в действующее законодательство, что входит в компетенцию законодателя и не относится к полномочиям Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктами 1 и 3 части первой статьи 46, частями первой и пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.З. Камалова на нарушение его конституционных прав и свобод подпунктом 4 пункта 1 статьи 6 Закона Республики Татарстан от 29 ноября 2002 года № 24-ЗРТ «О транспортном налоге», поскольку по предмету обращения Конституционным судом Республики Татарстан ранее было вынесено постановление, сохраняющее свою силу, а разрешение поставленного заявителем вопроса неподведомственно Конституционному суду Республики Татарстан.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданину Р.З. Камалову и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 26-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Транспорт салымы турында» 2002 елның 29 ноябрендәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2005 елның 28 ноябрендәге 115-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 6 статьясындагы 1 пунктының 4 пунктчасы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Җ. Камалов шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
28 декабрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.Җ. Камалов шикаятен алдан өйрәнгәннән соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Транспорт салымы турында» 2002 елның 29 ноябрендәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 6 статьясындагы 1 пунктының 4 пунктчасы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Җ. Камалов шикаяте һәм шуңа өстәмә алынды.

Мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмә милекләрендә двигателенең егәрлеге 100 ат көченә кадәрге (73,55 кВтка кадәр) автомобильләр булган I һәм II төркем инвалидларына теркәлгән транспорт чаралары салым салынудан азат ителә дип билгели.

Шикаятьтән, аңа өстәмәдән һәм кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — II төркем инвалиды һәм аның милкендә двигателенең егәрлеге 104,72 ат көченә тигез булган автомобиль бар. Ул Татарстан Республикасы буенча Федераль салым хезмәтенең 4 номерлы районара инспекциясенә үз автомобиленә ташламалы салым салыну мәсьәләсе буенча мөрәҗәгать иткән. Ләкин күрсәтелгән салым органы хатыннан аңлашылганча, әлеге ташлама аңа бирелә алмый, чөнки «Транспорт салымы турында» 2002 елның 29 ноябрендәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2005 елның 28 ноябрендәге 115-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 6 статьясындагы 1 пункты нигезендә транспорт салымы салынудан милекләрендә двигателенең егәрлеге 100 ат көченә кадәрге автомобильләр булган I һәм II төркем инвалидлары азат ителә. Шуңа бәйле рәвештә гражданин Р.Җ. Камалов дәгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Законының аерым нормаларын гамәлдән чыгару һәм мораль зыянны компенсацияләү турында дәгъва белән Казан шәһәре Идел буе район судына мөрәҗәгать иткән, суд үзенең билгеләмәсе белән әлеге дәгъва гаризасын аңа кире кайтарган.

Мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы закон чыгаручысы тарафыннан заманча автомобильләрнең егәрлеге һәм идарә иткәндә иминлекне арттыру өлешендә техник яктан камилләшүе исәпкә алынмаган дип билгели. Дәгъва белдерелә торган нигезләмә, аның фикеренчә, инвалидлык буенча ташламаларга ия булган автоһәвәскәрләрнең имин йөрү өчен югарырак мөмкинлекле заманча автомобильләр алу хокукларын чикли. Ул милекләрендә двигателенең егәрлеге 100 ат көченнән артыграк автомобильләргә ия булган I һәм II төркем инвалидлары транспорт салымын билгеләнгән егәрлектән арткан чикләрдә генә түләргә тиеш һәм бу Татарстан Республикасы Конституциясендә беркетелгән хокукый һәм социаль дәүләт принципларына туры килеп торыр иде дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.Җ. Камалов Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Транспорт салымы турында» 2002 елның 29 ноябрендәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 6 статьясындагы 1 пунктының 4 пунктчасын Татарстан Республикасы Конституциясенең 3, 7, 13, 28 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Транспорт салымын түләү буенча ташламаларны кертеп, социаль ярдәм чараларын күрсәтү шартлары һәм тәртибенә бәйле мәсьәләләр Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде, ул 2014 елның 3 июлендәге 59-П номерлы карарында күрсәткәнчә, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Конституциясе кебек үк, гражданнарның төрле категорияләренә күрсәтелә торган социаль яклауның конкрет төрләрен һәм күләмнәрен билгеләмәгәнгә күрә, республика закон чыгаручысы, транспорт салымы караган региональ салымнарны түләү буенча ташламаларны да кертеп, социаль ярдәм чараларын күрсәтүгә бәйле мөнәсәбәтләрне җайга салганда билгеле бер карамак ирегенә ия. I һәм II төркем инвалидларына транспорт салымын түләү буенча ташлама билгеләгәндә, Татарстан Республикасы закон чыгаручысы конкрет транспорт чарасы төре — милекчесе инвалид булган двигатель егәрлеге 100 ат көченә кадәрге (73,55 кВтка кадәр) автомобильдән чыгып аны бирүнең нигезләрен дифференциацияләргә хокуклы булган. Шул ук вакытта транспорт чарасының төре, шулай ук күрсәтелә торган салым ташламасының күләме дәгъва белдерелә торган нормада, сәламәтлеге торышына карап, башка гражданнар белән чагыштырганда өстәмә социаль ярдәмгә мохтаҗ булган гражданнар категорияләрен дә, республиканың финанс мөмкинлекләрен дә сыйфатлаучы объектив әһәмиятле критерийларны исәпкә алып билгеләнгән. Әлеге җайга салу салым мөнәсәбәтләре өлкәсендәге тигезлек һәм ярашканлык конституциячел принципларына (Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 статьялары) туры килеп тора, чөнки дәгъва белдерелә торган нормада каралган салым ташламасы милекләрендә двигателенең егәрлеге 100 ат көченә кадәрге (73,55 кВтка кадәр) автомобильләр булган I һәм II төркем

инвалидларының барысына да кагыла, шулай ук кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен кире кагу яки киметү максатларын куймый.

Татарстан Республикасы Конституция судының китерелгән хокукый позициясе үз көчендә кала.

Шулай итеп, гражданин Р.Җ. Камалов мөрәҗәгатенең предметы булып аңа карата Татарстан Республикасы Конституция судының үз көчендә калган карары чыгарылган нигезләмә булганга күрә, мөрәҗәгать итүченең шикаяте «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты нигезендә карауга алына алмый. Транспорт салымы тарифларын үзгәртү турында ул куйган мәсьәләне хәл итү гамәлдәге законнарга үзгәрешләр кертүне күздә тота, бу исә закон чыгаручы компетенциясенә керә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән вәкаләтләренә карамый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 3 пунктларына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72 статьяларына, 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Транспорт салымы турында» 2002 елның 29 ноябрендәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 6 статьясындагы 1 пунктының 4 пунктчасы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Җ. Камалов шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки элегрәк мөрәҗәгать итү предметы буенча Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан үз көчен саклый торган карар чыгарылган, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Р.Җ. Камаловка һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 26-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки И.А. Лаптевой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктами 2.1 и 3.1 Положения о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126 «О предоставлении субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан», а также пунктом 6 Порядка информационного обмена между организациями-участниками системы предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 22 января 2005 года № 20 «Об информационном взаимодействии в системе предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат»

28 декабря 2016 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Л.В. Кузьминой, Р.А. Сахиевой, А.А. Хамматовой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.А. Хамматовой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки И.А. Лаптевой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка И.А. Лаптева с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктами 2.1 и 3.1 Положения о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126 «О предоставлении субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан» (далее также — Положение).

Пункт 2.1 Положения устанавливает, что субсидии-льготы предоставляются отдельным категориям граждан, имеющим право на меры социальной поддержки по оплате жилищно-коммунальных услуг, по месту постоянного жительства в соответствии с законодательством. Пунктом 3.1 Положения определена формула для расчета размера субсидии-льготы отдельному члену семьи, имеющему право на указанную субсидию.

От гражданки И.А. Лаптевой поступило также дополнение к жалобе, в котором она ставит вопрос о проверке конституционности пункта 6 Порядка информационного обмена между организациями-участниками системы предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат, утвержденного постановлением Кабинета

Министров Республики Татарстан от 22 января 2005 года № 20 «Об информационном взаимодействии в системе предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат» (далее также — Порядок). Данной нормой предусмотрена последовательность информационного взаимодействия министерств, ведомств и других организаций при предоставлении субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат.

Как следует из жалобы, дополнения к ней, а также приложенных к ним копий документов, заявительница проживает в жилом помещении на основании договора социальной ипотеки и оплачивает коммунальные услуги, связанные с содержанием и обслуживанием жилого помещения, на основании счета-фактуры, в который в соответствии с решением, принятым на общем собрании собственников указанного дома, включена плата за услугу по охране двора в размере 410 рублей в месяц. Заявительница воспитывает сына-инвалида, в связи с чем ей в соответствии с законодательством предоставляется субсидия-льгота на оплату жилищно-коммунальных услуг. Между тем данная субсидия-льгота не включает в себя оплату услуги по охране двора. Гражданка И.А. Лаптева обращалась в Министерство труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан с просьбой о предоставлении ей субсидии-льготы на оплату указанной услуги, как входящей в состав жилищно-коммунальных услуг согласно счету-фактуре. Однако из ответа на ее обращение следует, что услуга по охране двора является дополнительной, соответственно предоставление субсидии-льготы на данную услугу будет возможным только в случае включения ее в общее имущество в многоквартирном доме и предоставления управляющей компанией необходимых сведений в органы социальной защиты.

В связи с этим гражданка И.А. Лаптева обратилась к мировому судье судебного участка № 2 по Советскому району города Казани с иском к обществу с ограниченной ответственностью «Управляющая компания “Жилище и Комфорт”» о возложении обязанности произвести перерасчет платежей за жилищно-коммунальные услуги, о компенсации морального вреда и взыскании штрафа, который своим решением отказал в удовлетворении ее исковых требований. Апелляционным определением Советского районного суда города Казани данное решение мирового судьи было оставлено без изменения. Определением судьи Верховного суда Республики Татарстан в передаче кассационной жалобы заявительницы для рассмотрения в судебном заседании кассационной инстанции Верховного суда Республики Татарстан также было отказано.

По мнению заявительницы, обжалуемые нормы Положения нарушают ее конституционные права, поскольку в них не дано четкого и недвусмысленного определения перечня жилищно-коммунальных услуг, за оплату которых предоставляется субсидия-льгота. Она также полагает, что положения пункта 6 Порядка в части, устанавливающей механизм взаимодействия управляющих организаций с уполномоченными органами, рассматривающи-

ми информацию, необходимую для предоставления гражданам жилищно-коммунальных субсидий, исходя из сложившейся практики их применения, позволяют требовать от управляющих организаций предоставления сведений, прямо не предусмотренных указанной нормой, что также приводит к нарушению ее конституционных прав.

На основании изложенного гражданка И.А. Лаптева просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункты 2.1 и 3.1 Положения о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126, а также пункт 6 Порядка информационного обмена между организациями-участниками системы предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 22 января 2005 года № 20, не соответствующими статьям 13 (часть первая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49, 51, 55 (части первая и вторая), 58 и 60 Конституции Республики Татарстан.

2. Общие правила и принципы порядка формирования платы за жилое помещение и коммунальные услуги, а также перечень услуг, включаемых в структуру указанной платы, закреплены нормами раздела VII Жилищного кодекса Российской Федерации, в частности, его статьей 154 и находящимися с ней во взаимосвязи соответствующими положениями постановлений Правительства Российской Федерации от 3 апреля 2013 года № 290 «О минимальном перечне услуг и работ, необходимых для обеспечения надлежащего содержания общего имущества в многоквартирном доме, и порядке их оказания и выполнения», а также от 13 августа 2006 года № 491 «Об утверждении Правил содержания общего имущества в многоквартирном доме и Правил изменения размера платы за содержание и ремонт жилого помещения в случае оказания услуг и выполнения работ по управлению, содержанию и ремонту общего имущества в многоквартирном доме ненадлежащего качества и (или) с перерывами, превышающими установленную продолжительность».

Оспариваемое Положение принято в рамках реализации части тринадцатой статьи 17 Федерального закона от 24 ноября 1995 года № 181-ФЗ «О социальной защите инвалидов в Российской Федерации», в силу которой инвалидам и семьям, имеющим детей-инвалидов, предоставляется право на компенсацию расходов на оплату жилых помещений и коммунальных услуг в размере 50 процентов. Обжалуемые гражданкой И.А. Лаптевой пункты 2.1 и 3.1 Положения направлены на обеспечение права отдельных категорий граждан на получение рассматриваемой субсидии-льготы, по своей правовой природе определяют порядок их обращения за ее получением, а также механизм ее расчета и сами по себе в системе действующего нормативного регулирования не могут предусматривать требования, регламентирующие условия формирования

платы за жилое помещение и коммунальные услуги, в том числе перечень жилищно-коммунальных услуг, за оплату которых предоставляется субсидия-льгота.

Тем самым рассматриваемые нормы Положения не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы в этой части не является допустимой. Разрешение же поставленного заявительницей вопроса о проверке конституционности обжалуемых норм в части содержания в них перечня жилищно-коммунальных услуг, за которые предоставляется субсидия-льгота на оплату таких услуг, фактически означает оценку на соответствие Конституции Республики Татарстан указанных выше норм федерального законодательства, что на основании статьи 3 во взаимосвязи с пунктом 1 части первой статьи 46 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» неподведомственно Конституционному суду Республики Татарстан.

Относительно доводов заявительницы о неконституционности оспариваемого пункта 6 Порядка, как допускающего требовать от управляющих организаций предоставления в уполномоченный орган сведений, прямо не предусмотренных данной нормой, необходимо отметить следующее.

В соответствии с пунктом 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126 «О предоставлении субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан» меры социальной поддержки по оплате жилищно-коммунальных услуг предоставляются в денежной форме. Исходя из этого Кабинет Министров Республики Татарстан в Порядке предусмотрел последовательность информационного взаимодействия министерств, ведомств и других организаций в целях предоставления всех видов субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг, включая и субсидии-льготы.

Пунктом 6 Порядка определен механизм взаимодействия, в частности, управляющих организаций с территориальными органами Министерства труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан в муниципальных образованиях и государственным казенным учреждением «Республиканский центр материальной помощи (компенсационных выплат)». Так, в силу подпунктов 3 и 8 пункта 6 Порядка к числу сведений, необходимых для передачи управляющей организацией в указанные органы, относятся информация об изменении паспортных данных населения, проживающего в многоквартирных домах (выдача паспорта, регистрация, снятие с регистрации), в течение предыдущего месяца, расчет и сведения о начислениях за фактически оказанные жилищно-коммунальные услуги, услуги антенны, нормативы потребления коммунальных услуг в разрезе персонифицированных социальных счетов, информация о факте неуплаты гражданами

текущих платежей за жилое помещение и коммунальные услуги за 2 месяца, а также за 3 и более месяцев подряд, о факте начала погашения образовавшейся задолженности или о заключении и (или) выполнении соглашения о ее погашении, о факте отключения коммунальных услуг, о факте подключения коммунальных услуг. Кроме того, из системного толкования положений подпунктов 3 и 8 пункта 6 с пунктом 3 Порядка следует, что указанный перечень передаваемых файлов, их формат и структура, а также сроки передачи данных должны быть определены в соглашении, заключенном с Министерством труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан (его территориальными органами) или с государственным казенным учреждением «Республиканский центр материальной помощи (компенсационных выплат)» (его отделениями).

По своей правовой природе установленный указанными нормами перечень сведений, передаваемых управляющими организациями в орган, принимающий решение о предоставлении гражданам субсидий-льгот, является исчерпывающим и исключает возможность его произвольного истолкования. Сам по себе порядок передачи приведенных документов направлен на оперативное предоставление гражданам жилищно-коммунальных субсидий, на обеспечение единообразия в правоприменительной практике и не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан.

Разрешение же вопроса о законности и обоснованности судебных постановлений, действий и решений должностных лиц правоприменительных органов (на чем фактически настаивает заявительница) не входит в полномочия Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки И.А. Лаптевой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктами 2.1 и 3.1 Положения о порядке и условиях предоставления субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 24 марта 2006 года № 126 «О предоставлении субсидий-льгот на оплату жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан в Республике Татарстан», а также пунктом 6 Порядка информационного обмена между организациями-участниками системы предоставления субсидий на оплату жилого помещения и комму-

нальных услуг и ежемесячных денежных выплат, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 22 января 2005 года № 20 «Об информационном взаимодействии в системе предоставления субсидий на оплату жилого помещения и коммунальных услуг и ежемесячных денежных выплат», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями не является допустимой, а разрешение поставленных заявительницей вопросов Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке И.А. Лаптевой и в Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 27-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәнең 2.1 һәм 3.1 пунктлары, шулай ук «Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында мәгълүмати хезмәттәшлек итү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 22 гыйнварындагы 20 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында катнашучы оешмалар арасында мәгълүмат алмашу тәртибенең 6 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка И.А. Лаптева шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2016 ел
28 декабрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Л.В. Кузьмина, Р.Г. Сәхиева, А.А. Хамматова, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка И.А. Лаптева шикаятен алдан өйрәнгән судья А.А. Хамматова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка И.А. Лаптева «Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәнең (алга таба шулай ук — Нигезләмә) 2.1 һәм 3.1 пунктлары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Нигезләмәнең 2.1 пункты ташлама-субсидияләр законнар нигезендә даими яшәү урыны буенча торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә социаль ярдәм чараларына хокукы булган гражданнарның аерым категорияләренә бирелә дип билгели. Нигезләмәнең 3.1 пункты белән ташлама-субсидия алуга хокуклы аерым гаилә әгъзасына әлеге субсидия зурлыгын исәпли торган формула билгеләнгән.

Гражданка И.А. Лаптевадан шулай ук шикаятькә өстәмә килде, анда ул «Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында мәгълүмати хезмәттәшлек итү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 22 гыйнварындагы 20 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында катнашучы оешмалар арасында мәгълүмат алмашу тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 6 пунктының конституциячеллеген тикшерү турында мәсьәлә куя. Әлеге норма белән торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирелгәндә министрлыклар, ведомстволар һәм башка оешмаларның мәгълүмати хезмәттәшлек итү эзлеклелеге каралган.

Шикаятьтән, аңа өстәмәдән, шулай ук шуларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче торак урында социаль ипотека шартнамәсе нигезендә яши һәм торак урынны карап тоту һәм аңа хезмәт күрсәтү белән бәйле коммуналь хезмәтләр өчен күрсәтелгән йорт милекчеләренең гомуми җыелышында кабул ителгән карар нигезендә ишегалдын саклау хезмәте өчен аена 410 сум күләмендә түләү кертелгән исәп-фактура буенча түләп бара. Мөрәҗәгать итүче инвалид улын тәрбияли, шуңа күрә аңа законнар нигезендә торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидия бирелә. Шул ук вакытта әлеге ташлама-субсидиягә ишегалдын саклау хезмәте өчен түләү керми. Гражданка И.А. Лаптева аңа күрсәтелгән хезмәткә, исәп-фактура буенча торак-коммуналь хезмәтләр исәбенә керә торган буларак, түләр өчен ташлама-субсидия бирү турындагы сорау белән Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгына мөрәҗәгать иткән. Ләкин мөрәҗәгатенә бирелгән җаваптан аңлашылганча, ишегалдын саклау хезмәте өстәмә хезмәт булып тора, шуңа күрә әлеге хезмәт өчен ташлама-субсидия бирү аны күпфатирлы йорттагы уртак милеккә керткән һәм идарәче компания социаль яклау органнарына тиешле мәгълүматны тапшырган очракта гына мөмкин булачак.

Шуңа бәйле рәвештә гражданка И.А. Лаптева Казан шәһәре Совет районы буенча 2 номерлы суд участогының җәмәгать судьясына «“Жилище и Комфорт” идарәче компаниясе» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятенә торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүләрне яңадан исәпләү бурычын йөкләү, мораль зыянны компенсацияләү һәм штрафны түләттерү турында дәгъва белән мөрәҗәгать иткән, судья үзенең карары белән аның дәгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарткан. Казан шәһәре Совет район судының апелляция билгеләмәсе белән җәмәгать судьясының әлеге карары үзгәрешсез калдырылган. Татарстан Республикасы Югары суды судьясы билгеләмәсе белән мөрәҗәгать итүченең кассация шикаятен Татарстан Республикасы Югары судының кассация инстанциясе утырышында карауга тапшырудан шулай ук баш тартылган.

Мөрәҗәгать итүченең фикере буенча, Нигезләмәнең дәгъва белдерелә торган нормалары аның конституциячел хокукларын бозалар, чөнки аларда түләр өчен ташлама-субсидия бирелә торган торак-коммуналь хезмәтләр исемлегенең төгәл һәм бер генә мәгънәле билгеләмәсе бирелмәгән. Шулай ук ул уйлаганча, Тәртипнең 6 пункты нигезләмәләре, аларны куллану практикасыннан чыгып, гражданнарга торак-коммуналь субсидияләр бирү өчен кирәкле мәгълүматны караучы вәкаләтле органнар белән идарәче оешмаларның хезмәттәшлек итү механизмын билгели торган өлешендә идарәче оешмалардан күрсәтелгән норма белән турыдан-туры каралмаган мәгълүматларны тапшыруны таләп итәргә ирек бирәләр, бу шулай ук аның конституциячел хокукларын бозуга китерә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка И.А. Лаптева Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәнең 2.1 һәм 3.1 пунктларын, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 22 гыйнварындагы 20 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында катнашучы оешмалар арасында мәгълүмат алмашу тәртибенең 6 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 13 (беренче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49, 51, 55 (беренче һәм икенче өлешләр), 58 һәм 60 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүне формалаштыру тәртибенең гомуми кагыйдәләре һәм принциплары, шулай ук күрсәтелгән түләү структурасына кертелә торган хезмәтләр исемлеге Россия Федерациясе Торак кодексының VII бүлеге нормалары белән, аерым алганда, аның 154 статьясы һәм «Күпфатирлы йорттагы уртак милекне тиешенчә карап тотуны тәэмин итү өчен кирәкле хезмәтләр һәм эшләрнең минималь исемлеге һәм аларны күрсәтү һәм башкару тәртибе турында» 2013 елның 3 апрелендәге 290 номерлы, шулай ук «Күпфатирлы йорттагы уртак милекне карап тоту кагыйдәләрен һәм Күпфатирлы йорттагы уртак милек белән идарә итү, аны карап тоту һәм ремонтлау буенча тиешенчә сыйфатта булмаган һәм (яки) билгеләнгән дәвамлылыктан артып киткән тәнәфесләр белән хезмәтләр күрсәткән һәм эшләр башкарган очракта торак урынны карап тоту һәм ремонтлау өчен түләү күләмен үзгәртү кагыйдәләрен раслау турында» 2006 елның 13 августындагы 491 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларының аның белән бәйләнештә булган тиешле нигезләмәләре белән беркетелгән.

Дәгъва белдерелә торган Нигезләмә «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы

унөченче өлешен гамәлгә ашыру кысаларында кабул ителгән, аның нигезендә инвалидларга һәм инвалид балалары булган гаиләләргә торак урыннар һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү чыгымнарын 50 процент күләмендә компенсацияләүгә хокук бирелә. Нигезләмәнең гражданка И.А. Лаптева тарафыннан дәгъвалана торган 2.1 һәм 3.1 пунктлары гражданнарның аерым категорияләренең карала торган ташлама-субсидия алуга хокукларын тәэмин итүгә юнәлгән, үзләренең хокукый табигате буенча аларның аны алу өчен мөрәҗәгать итү тәртибен, шулай ук аны исәпләү механизмын билгелиләр һәм үзләреннән-үзе гамәлдәге норматив җайга салу системасында торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүне формалаштыру шартларын регламентлаштыра торган таләпләрне, шул исәптән түләр өчен ташлама-субсидия бирелә торган торак-коммуналь хезмәтләр исемлеген күздә тота алмыйлар.

Шулай итеп, Нигезләмәнең карала торган нормаларында аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте әлеге өлешендә карала алмый. Дәгъвалана торган нормаларның аларда түләр өчен ташлама-субсидия бирелә торган торак-коммуналь хезмәтләр исемлеге булу өлешендә конституциячеллеген тикшерү турында мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү чынлыкта федераль законнарның югарыда күрсәтелгән нормаларының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәвенә бәя бирүне аңлатыр иде, ә бу «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән үзара бәйләнештә 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 пункты нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды вәкаләтенә керми.

Мөрәҗәгать итүченең Тәртипнең дәгъвалана торган 6 пунктының идарәче оешмалардан әлеге норма белән турыдан-туры каралмаган мәгълүматларны вәкаләтле органга тапшыруны таләп итәргә ирек бирә торган буларак конституциячел булмавы турындагы дәлилләренә карата түбәндәгеләрне билгеләп үтәргә кирәк.

«Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карарының 1 пункты нигезендә торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча социаль ярдәм чаралары акчалата бирелә. Моннан чыгып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Тәртиптә, ташлама-субсидияләрне дә кертеп, торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә барлык төр субсидияләрне бирү максатында министрлыклар, ведомстволар һәм башка оешмаларның мәгълүмати хезмәттәшлек итү эзлеклелеген күздә тоткан.

Тәртипнең 6 пункты белән, аерым алганда, идарәче оешма-

ларның Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының муниципаль берәмлекләрдәге территориаль органнары һәм «Республика матди ярдәм (компенсация түләүләре) үзәге» дәүләт казна учреждениесе белән хезмәттәшлек итү механизмы билгеләнгән. Шулай, Тәртипнең 6 пунктындагы 3 һәм 8 пунктчалары нигезендә күрсәтелгән органнарга идарәче оешма тапшырырга тиешле мәгълүматлар исәбенә күпфатирлы йортларда яшәүче халыкның үткән ай эчендә паспорт мәгълүматлары үзгәрү (паспорт бирелү, теркәлү, теркәүдән төшү) турында мәгълүмат, гамәлдә күрсәтелгән торак-коммуналь хезмәтләр, антенна хезмәтләре өчен түләү турында мәгълүматларны исәпләү һәм тапшыру, персональләштерелгән социаль счетлар күзлегеннән караганда коммуналь хезмәтләр куллану нормативлары, гражданнар тарафыннан 2 айга, шулай ук тоташтан 3 ай һәм артыграк чорда торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен агымдагы түләүләрне түләмәү факты турында, җыелган бурычларын түли башлау факты хакында яки аны түләү буенча килешү төзү һәм (яки) аны үти башлау хакында, коммуналь хезмәтләрне өзү факты, коммуналь хезмәтләрне тоташтыру факты турында мәгълүматлар керә. Моннан тыш, Тәртипнең 6 пунктындагы 3 һәм 8 пунктчалары нигезләмәләрен 3 пункты белән системалы шәрехләүдән аңлашылганча, күрсәтелгән тапшырыла торган файллар исемлеге, аларның форматы һәм структурасы, шулай ук мәгълүматларны тапшыру сроклары Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгы (аның территориаль органнары) яки «Республика матди ярдәм (компенсация түләүләре) үзәге» дәүләт казна учреждениесе (аның бүлекләре) белән төзелгән килешүдә билгеләнергә тиеш.

Үзенең хокукый табигате буенча гражданнарга ташлама-субсидияләр бирү турында карар кабул итә торган органга идарәче оешмалар тапшыра торган күрсәтелгән нормалар белән билгеләнгән мәгълүматлар исемлеге тулы һәм аны ирекле аңлату мөмкинлегенә юл куелмаган. Китерелгән документларны тапшыру тәртибе үзеннән-үзе гражданнарга торак-коммуналь субсидияләрне оператив бирүгә, хокук куллану практикасында бертөрлелекне тәэмин итүгә юнәлгән һәм аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк.

Суд карарларының, хокук куллану органнары вазыйфаи затларының гамәлләре һәм карарларының законлы һәм нигезле булу-булмавы турындагы мәсьәләне хәл итү исә (мөрәҗәгать итүче шуңа басым ясый да) Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46

статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2006 елның 24 мартындагы 126 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында гражданнарның аерым категорияләренә торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә ташлама-субсидияләр бирү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмәнең 2.1 һәм 3.1 пунктлары, шулай ук «Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында мәгълүмати хезмәттәшлек итү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 22 гыйнварындагы 20 номерлы карары белән расланган Торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә субсидияләр һәм айлык акчалата түләүләр бирү системасында катнашучы оешмалар арасында мәгълүмат алмашу тәртибенең 6 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка И.А. Лаптева шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки билгеләнгән таләпләр нигезендә шикаять карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләләрне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка И.А. Лаптевага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 27-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

РАЗДЕЛ II.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ИНФОРМАЦИЯ О ЗАСЕДАНИИ НАУЧНО-КОНСУЛЬТАТИВНОГО СОВЕТА ПРИ КОНСТИТУЦИОННОМ СУДЕ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

14 декабря 2016 года в Конституционном суде Республики Татарстан состоялось очередное заседание Научно-консультативного совета при Конституционном суде Республики Татарстан. Участники заседания обсудили тему **«“Электронное правосудие” в механизме реализации конституционного права на судебную защиту»**.

В мероприятии помимо действующего состава судей Конституционного суда Республики Татарстан приняли участие:

— судьи Конституционного суда Республики Татарстан в отставке: начальник Управления Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Татарстан, заслуженный юрист Российской Федерации и Республики Татарстан, кандидат юридических наук В.Н. Демидов, доцент Казанского федерального университета, заслуженный юрист Республики Татарстан, кандидат юридических наук Д.А. Алкаева, ассистент кафедры теории и истории государства и права юридического факультета Казанского федерального университета, кандидат юридических наук А.Л. Васин, заведующий кафедрой гражданского права и гражданского процесса юридического факультета ЧОУ ВО «Академия социального образования», профессор РАЕ, заслуженный юрист Республики Татарстан, кандидат политических наук Л.А. Гусева;

— представители судебных и иных органов государственной власти: заместитель начальника Государственно-правового управления Президента Республики Татарстан Н.В. Фомина, заместитель министра юстиции Республики Татарстан Н.В. Рагозина, судья Верховного суда Республики Татарстан, кандидат юридических наук, доцент кафедры гражданского процессуального права Казанского филиала Российского государственного университета правосудия А.Х. Хисамов; заместитель начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Т.Р. Гиззятов;

— от научной общественности: доцент кафедры международного и европейского права юридического факультета Казанского федерального университета, доктор юридических наук Н.Е. Тюрина, заместитель директора по учебной и воспитательной работе Казанского филиала Российского государственного университета правосудия, кандидат юридических наук А.Р. Гарифуллина;

— начальник отдела координации деятельности открытого правительства государственного унитарного предприятия «Центр информационных технологий Республики Татарстан» О.В. Головкова;

— секретарь Научно-консультативного совета, начальник научно-аналитического отдела аппарата Конституционного суда Республики Татарстан И.Ф. Садыков.

Заседание Научно-консультативного совета вступительным словом открыл его председатель — Председатель Конституционного суда Республики Татарстан **Ф.Г. Хуснутдинов**, который приветствовал участников заседания и рассказал об изменениях в составе Научно-консультативного совета, представив новых чле-

нов Совета. Он сообщил присутствующим о причинах выбора для обсуждения заявленной темы, обратив внимание на значимость «электронного правосудия» в качестве меры по усовершенствованию процесса реализации конституционного права граждан на судебную защиту и актуальность, связанную с тем, что процессы по внедрению его элементов происходят в наши дни и судебные органы все чаще начинают применять их в своей повседневной работе. В связи с этим, как предположил председатель, поставленный на обсуждение вопрос предоставляет сегодня значительное поле для исследования, в том числе для оценки эффективности уже имеющихся результатов от введения «электронного правосудия» и перспектив его дальнейшего развития.

Далее Ф.Г. Хуснутдинов выступил с докладом, в котором рассказал об этапах развития использования при отправлении правосудия информационно-коммуникационных средств связи, получивших в отечественной доктрине обобщающее определение «электронное правосудие», и осветил правовые основы их внедрения. При этом председатель остановился подробнее на применении элементов «электронного правосудия» при отправлении правосудия в форме конституционного судопроизводства, отметив, в частности, вступившие в законную силу с 1 августа 2015 года изменения в законодательство, на основании которых обращение в Конституционный Суд Российской Федерации теперь может быть направлено в электронном виде посредством заполнения специальной формы на официальном сайте Конституционного Суда Российской Федерации в информационно-телекоммуникационной сети Интернет или в форме электронного документа, подписанного усиленной квалифицированной электронной подписью. Вместе с тем Ф.Г. Хуснутдинов обратил внимание на отсутствие в нормативных правовых актах, регулирующих деятельность конституционных (уставных) судов субъектов Российской Федерации, аналогичных законодательных положений. В связи с этим он сообщил, что Конституционным судом Республики Татарстан совместно с Министерством информатизации и связи Республики Татарстан и при поддержке руководства республики в ноябре 2016 года реализован сервис отправки в суд обращений путем заполнения специальной формы на официальном сайте суда. Таким образом, как отметил председатель, после внесения соответствующих изменений в Закон Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при содействии депутатского корпуса Государственного Совета Республики Татарстан будет сделан еще один важный шаг, способствующий наиболее полной реализации конституционного права человека и гражданина на судебную защиту в Республике Татарстан (полный текст доклада прилагается).

Судья Верховного суда Республики Татарстан **А.Х. Хисамов** обратил внимание на актуальность и своевременность выбранной для обсуждения темы, которая является межотраслевой и интересной в том числе и для гражданского судопроизводства. Он отметил, что механизм реализации права на судебную защиту

может быть рассмотрен как с точки зрения определенных компонентов, так и с точки зрения определенных его этапов: 1) обращение заинтересованного лица в суд; 2) деятельность суда по рассмотрению и разрешению дела; 3) вынесение судебного акта, вступление его в законную силу и последующее его исполнение. В настоящее время на каждом из выделенных этапов наблюдается активный процесс информатизации судопроизводства, которая рассматривается в качестве одной из главных задач, стоящих перед судебной системой. При этом «электронное правосудие» в современном цивилистическом процессе позволяет достичь прозрачности судебной системы, усилить гарантии самостоятельности судов и независимости судей, а также сэкономить средства.

Однако, как отметил А.Х. Хисамов, внедрение «электронного правосудия» на первом этапе реализации права на судебную защиту в полном объеме будет обеспечено лишь с 1 января 2017 года: федеральный закон, принятый 23 июня 2016 года, предусматривает внесение изменений в Гражданский процессуальный кодекс Российской Федерации, позволяющих подать в суд документы, инициирующие процесс рассмотрения и разрешения дела, в том числе исковые заявления, в электронном виде. В связи с этим особое значение для исключения необоснованных отказов в принятии документов к производству суда будет иметь техническая проверка направленных в суд электронных документов с точки зрения их соответствия установленному регламенту, техническим параметрам, объему файла и т.д. Поскольку соответствующий модуль в настоящее время не доступен для анализа, по его мнению, сделать вывод о том, каким образом будет осуществлена проверка документов, на данный момент не представляется возможным.

А.Х. Хисамов считает, что на втором этапе, связанном с процессом рассмотрения дела по существу, «электронное правосудие» реализовано в большей мере. В качестве примера он привел СМС-информирование о начале судебного разбирательства, а также рассмотрение дела с помощью видео-конференц-связи, фиксацию хода судебного заседания с использованием средств аудио- и видеозаписи. Также он обратил внимание на то, что уже реализована и закреплена в Гражданском процессуальном кодексе Российской Федерации возможность выдачи судебных приказов в электронном виде.

Что касается третьего этапа реализации права на судебную защиту, то, как заметил А.Х. Хисамов, с 1 января 2017 года будет реализовываться возможность вынесения судебных актов с использованием электронной подписи и с последующей их выдачей участникам процесса.

В завершение своего выступления А.Х. Хисамов отметил, что при воплощении идеи «электронного правосудия» в современном правоприменении могут возникнуть некоторые сложности. Поэтому «электронное правосудие» будет еще долго исследоваться в рамках работы Верховного суда Республики Татарстан.

Заместитель начальника отдела анализа и обобщения су-

дебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан **Т.Р. Гиззятов** в своем выступлении указал, что в Арбитражном суде Республики Татарстан уже имеются определенные наработки по внедрению «электронного правосудия». На сайте Арбитражного суда Республики Татарстан есть необходимый правовой инструментарий, а в будущем планируется создать электронный блок примерных форм заявлений по примеру судов общей юрисдикции. Арбитражным судом Республики Татарстан ведется картотека арбитражных дел, при помощи которой можно посмотреть ход и результаты любого дела на всей территории России, активно используется система «мой арбитр», позволяющая подать заявление в суд. Кроме того, в Арбитражном суде Республики Татарстан успешно используется упрощенная система рассмотрения дел, заключающаяся в том, что все поступающие в суд документы сканируются и сторонам предоставляется код доступа, по которому они могут войти в систему и на официальном сайте ознакомиться со всеми поступившими документами по делу. На его взгляд, это удобно не только для сторон, но и для судов апелляционной и кассационной инстанций, которые в электронном виде оперативно получают всю информацию по делу.

Т.Р. Гиззятов также указал, что в Арбитражном суде Республики Татарстан при отправлении правосудия используется видео-конференц-связь: в качестве примера привел дело, рассмотренное Арбитражным судом Республики Татарстан, когда одна сторона по видео-конференц-связи из г. Владивостока участвовала в судебном процессе и представляла свои интересы. Также он проинформировал о том, что в Арбитражном суде Республики Татарстан ведется аудиозапись судебных заседаний, планируется осуществление видеозаписи, а с 1 января 2017 года будет использоваться и цифровая подпись при вынесении судебных актов.

Начальник отдела координации деятельности открытого правительства государственного унитарного предприятия «Центр информационных технологий Республики Татарстан» **О.В. Головкова** рассказала, что в 2016 году перед Центром информационных технологий Республики Татарстан была поставлена задача разработать сервис отправки обращений в Конституционный суд Республики Татарстан в электронном виде. При разработке этого сервиса Центр информационных технологий Республики Татарстан исходил из того, что он должен быть максимально прост в использовании. За основу был взят аналогичный сервис подачи обращений в Конституционный Суд Российской Федерации, а также уже имеющиеся наработки Республики Татарстан в этой области. Первая система, которая использовалась для сервиса,— это разработанная в 2011 году государственная информационная система Республики Татарстан «Официальный портал Республики Татарстан», которая объединяет информацию о деятельности органов государственной власти и иных организаций Республики Татарстан. Портал включает в себя сайт Президента Республики Татарстан, органов государственной власти и органов местного самоуправления Республики Татарстан с единой серверной

системой и единой базой данных документов. В 2015 году на портале был создан сайт для Конституционного суда Республики Татарстан, который располагается по электронному адресу ks.tatarstan.ru. На сайте предусмотрена возможность отправки обращений через форму обратной связи, есть инструмент «Интернет-приемная» — система, которая используется гражданами. Вторая система — система документооборота, которая работает с 2005 года, и ею активно пользуются как граждане, так и органы государственной власти Республики Татарстан.

В результате проведенной работы сервис для отправки обращений в Конституционный суд Республики Татарстан был реализован. Теперь для того, чтобы направить в суд обращение в электронном виде гражданам необходимо зайти на сайт, выбрать кнопку «Обратная связь» и заполнить форму: фамилия, имя, отчество, почтовый адрес или e-mail, указать краткое содержание обращения и так же, как и на сайте Конституционного Суда Российской Федерации,— загрузить обращение, документ, удостоверяющий личность, и квитанцию об уплате государственной пошлины.

Также О.В. Головкова отметила, что на странице сайта «Обратная связь» сотрудниками Конституционного суда Республики Татарстан была выложена вся информация, необходимая пользователю, разъясняющая порядок обращения в суд в электронном виде, а после отправки обращения гражданин может посмотреть информацию о стадии рассмотрения обращения Конституционным судом Республики Татарстан в разделе «Картотека дел». После того, как гражданин отправил обращение, оно поступает в электронный документооборот и сотрудники Конституционного суда Республики Татарстан работают с ним как с любым другим документом, поступившим через любой другой канал связи. Таким образом, Центром информационных технологий Республики Татарстан был использован привычный инструмент — данные Интернет-приемной, который специально для Конституционного суда Республики Татарстан был немного доработан.

О.В. Головкова акцентировала внимание на том, что системой поддерживаются все возможные файлы. При этом, по ее мнению, основное удобство заключается в том, что гражданам не нужно заводить отдельные личные кабинеты, предварительно проходить регистрацию для отправки обращения в Конституционный суд Республики Татарстан. В завершение своего выступления О.В. Головкова выразила надежду на то, что разработанный сервер будет способствовать защите конституционных прав граждан.

Ассистент кафедры теории и истории государства и права юридического факультета КФУ, судья Конституционного суда Республики Татарстан в отставке **А.Л. Васин** выступил с предложением об использовании опыта систем арбитражных судов, судов общей юрисдикции в части применения режима видеоконференцсвязи в процессе отправления конституционного правосудия. По его мнению, данное новшество могло бы быть востребовано, например, когда заявитель не может явиться в судебное заседание, находясь

в отдаленном районе республики. А.Л. Васин напомнил о том, что в практике Конституционного суда Республики Татарстан уже имеется положительный опыт проведения выездных судебных заседаний, поэтому, на его взгляд, в подобных случаях использование средств «электронного правосудия» было бы более экономичным.

Заместитель министра юстиции Республики Татарстан **Н.В. Рагозина** сообщила, что на сегодняшний день создано 188 сайтов мировых судей, которые носят менее информационный характер, чем сайты судов общей юрисдикции, так как на них указана только основная информация (фамилия, имя, отчество сотрудников, режим работы и т.д.), а также информация о принятых судебных решениях. Как она отметила, в системе мировой юстиции направление документов в электронном виде пока не практикуется, все документы направляются почтой или факсом. Вместе с тем с 1 января 2017 года в системе мировой юстиции планируется принимать документы в электронном виде из банков, а также из Федеральной налоговой службы. Что касается граждан, то им нужно будет приобретать ЭЦП, поэтому неизвестно, насколько это будет востребовано. По мнению Н.В. Рагозиной, принятие процессуальных документов в электронном виде станет дополнительной нагрузкой на тех лиц, которые будут регистрировать такие документы, распечатывать и передавать их судьям. Она также подчеркнула, что аудиопротоколирование в системе мировых судов пока не используется, поскольку является очень дорогостоящим, однако это именно то направление, к которому мировая юстиция стремится.

Доцент кафедры международного и европейского права юридического факультета КФУ **Н.Е. Тюрина**, подчеркивая возрастающую роль элементов «электронного правосудия», вспомнила, что когда несколько лет назад в КФУ проходил круглый стол на тему «Доступ к правосудию», вопрос об «электронном правосудии» еще не был предметом его обсуждения. Однако за такой короткий период времени данный вопрос стал актуальным и интересным для изучения. Она отметила, что 13 декабря 2016 года на учебно-методической комиссии заслушивали пожелания студентов к преподавателям и одним из них было — максимально приблизить процесс их обучения к практике. В этой связи Н.Е. Тюрина спросила у присутствующих представителей судебных органов о том, есть ли возможность использования видеотрансляций судебных заседаний в качестве наглядного примера для студентов на учебных занятиях.

Ф.Г. Хуснутдинов сообщил, что судебные процессы в Конституционном суде Республики Татарстан носят открытый характер, их посещают студенты из различных вузов Республики Татарстан, а с 2010 года осуществляется видеозапись всех судебных заседаний, которая размещается на официальном сайте Конституционного суда Республики Татарстан, открытом для пользователей в режиме свободного доступа.

Как отметил А.Х. Хисамов, отвечая на вопрос Н.Е. Тюриной, в

судах общей юрисдикции, в частности, в Верховном суде Республики Татарстан, видеотрансляция применяется только в отношении рассмотрения уголовных дел, а в гражданском процессе данный элемент электронного правосудия еще не практикуется.

Т.Р. Гиззятов пояснил, что все кабинеты судебных заседаний Арбитражного суда Республики Татарстан снабжены оборудованием для видеотрансляции, которое в случае необходимости может быть задействовано, а все судебные заседания открыты для посещений.

Доцент кафедры экологического, трудового права и гражданского процесса юридического факультета КФУ, судья Конституционного суда Республики Татарстан в отставке **Д.А. Алкаева**, заострив внимание на первой стадии реализации права на судебную защиту — подаче обращения в суд, поинтересовалась у представителей судебных органов о наличии на сегодняшний день соответствующей практики направления обращений в электронном виде.

А.Х. Хисамов ответил, что случаи обращения с исковыми заявлениями в электронном виде в практике Верховного суда Республики Татарстан имеются, однако они носят единичный характер. В работе Верховного суда Республики Татарстан уже было одно обращение, подписанное электронной цифровой подписью, однако по нему было принято процессуальное решение об оставлении документов без движения и возвращении заявителю без рассмотрения, поскольку они не были оформлены надлежащим образом. Вместе с тем, как он отметил, такие обращения, которые поступят в Верховный суд Республики Татарстан после 1 января 2017 года, будут приниматься к производству и рассматриваться.

Ф.Г. Хуснутдинов также сообщил о наличии единичных случаев обращения в Конституционный суд Республики Татарстан в электронном виде с помощью реализованного сервиса отправки обращений в суд путем заполнения специальной формы на официальном сайте. При этом он выразил уверенность в том, что после внесения соответствующих изменений в законодательство, регулирующее порядок обращения в Конституционный суд Республики Татарстан, этот способ подачи обращений займет свою нишу и предоставит гражданам дополнительные гарантии реализации их конституционного права на судебную защиту посредством конституционного судопроизводства.

Начальник Управления Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Татарстан, Председатель Конституционного суда Республики Татарстан в отставке **В.Н. Демидов** согласился с общим мнением присутствующих об актуальности избранной для обсуждения темы. Он напомнил о том, что Республика Татарстан самой первой стала использовать систему электронного документооборота. По его мнению, использование современных информационных технологий напрямую влияет на повышение эффективности работы судов, государственных структур и дальнейшее их развитие, безусловно, внесет большой вклад в прозрачность деятельности органов государственной власти.

В этой связи В.Н. Демидов подчеркнул, что работа по обеспечению реализации конституционного права граждан на судебную защиту, открытости и доступности правосудия, несомненно, является залогом безупречного качества итоговых решений Конституционного суда Республики Татарстан.

Таким образом, в ходе работы Совета, выступлений и состоявшейся дискуссии были охвачены теоретические и практические вопросы применения элементов «электронного правосудия» во всех формах судопроизводства. В результате плодотворного обсуждения обозначенной темы участники заседания пришли к единому мнению о значительном потенциале «электронного правосудия» в обеспечении реализации конституционного права граждан на судебную защиту.

В завершение заседания Председатель Конституционного суда Республики Татарстан **Ф.Г. Хуснутдинов** поблагодарил всех присутствующих за деятельное участие, интересные выступления и мнения по обсуждаемой теме и, подчеркивая его практическую пользу, отметил, что высказанные на Совете предложения будут учтены Конституционным судом Республики Татарстан при дальнейшем использовании в своей работе элементов «электронного правосудия».

«"ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВОСУДИЕ" В МЕХАНИЗМЕ РЕАЛИЗАЦИИ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА НА СУДЕБНУЮ ЗАЩИТУ»

(выступление Председателя Конституционного суда Республики Татарстан Ф.Г. Хуснутдинова на заседании Научно-консультативного совета при Конституционном суде Республики Татарстан 14 декабря 2016 г.)

Конституция Российской Федерации в части 1 статьи 46 закрепляет право каждого на судебную защиту его прав и свобод. Аналогичное право предусматривает Конституция Республики Татарстан в части первой статьи 40. В качестве одной из гарантий реализации конституционного права на судебную защиту выступает гласность, которая, будучи основополагающим принципом отправления правосудия,[1] означает открытость судебного разбирательства, за исключением случаев, прямо оговоренных в законе, и предполагает возможность ознакомления с движением дела на всех этапах реализации этого конституционного права: право на обращение в суд; право на исправление судебной ошибки; право на исполнение судебного решения.

Реализации основополагающего принципа гласности, безусловно, способствует развитие информационно-коммуникационных средств связи, являющееся составной частью процесса преобразования информационных технологий в целом, который охватывает все стороны общественной жизни и ставит современное общество перед новыми реалиями. Эти реалии обусловлены совершенствованием современных коммуникационных каналов связи, вследствие чего информация становится открытой и доступной в предельно короткие сроки перед большой аудиторией.

Информационно-коммуникационные средства связи, используемые при отправлении правосудия, в отечественной доктрине получили обобщающее определение «электронное правосудие». Впервые в научный оборот понятие «электронное правосудие» вошло в 2008 году,[2] то есть относительно недавно, и не вызвало широкого обсуждения. Переломным моментом явилось принятие Федерального закона от 27 июля 2010 года № 228-ФЗ «О внесении изменений в Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации»[3], устанавливающего во многих случаях возможность и необходимость использования информационно-телекоммуникационной сети Интернет, а также дополнившее норму, регулирующую форму и содержание искового заявления, важным пунктом: «Исковое заявление также может быть подано в арбитражный суд посредством заполнения формы, размещенной на официальном сайте арбитражного суда в сети Интернет».

Практическая реализация отдельных элементов, охватываемых категорией «электронное правосудие», стала импульсом для научного поиска[4], а практические результаты, достигнутые благодаря внедрению этих элементом, стали подспорьем для дальнейшего их введения в процессуальные источники права.

В соответствии со статьей 118 Конституции Российской Федерации[5] правосудие отправляется в четырех формах: конституционного, гражданского, административного и уголовного судопроизводства. Три из четырех форм отправления правосудия уже в настоящее время содержат элементы «электронного правосу-

дия», уголовному судопроизводству эти элементы станут доступны с 1 января 2017 года.

Уважаемые коллеги, нас впереди еще ждут выступления представителей Верховного и Арбитражного судов Республики Татарстан, поэтому я остановлюсь подробнее на сегодняшней стадии внедрения элементов «электронного правосудия» при отправлении правосудия в форме конституционного судопроизводства, охватив при этом оба (федеральный и региональный) уровня механизма реализации конституционного права на судебную защиту.

Важные законодательные изменения по внедрению элементов «электронного правосудия» в конституционное судопроизводство содержатся в Федеральном конституционном законе от 8 июня 2015 года №5-ФКЗ «О внесении изменений в Федеральный конституционный закон “О Конституционном Суде Российской Федерации”»,[6] вступившем в законную силу с 1 августа 2015 года. Указанным нормативным правовым актом были закреплены следующие основные положения:

1) обращение может быть направлено в Конституционный Суд Российской Федерации в электронном виде посредством заполнения специальной формы на официальном сайте Конституционного Суда Российской Федерации в информационно-телекоммуникационной сети Интернет в порядке, определяемом Регламентом Конституционного Суда Российской Федерации, или в форме электронного документа, подписанного усиленной квалифицированной электронной подписью. В этом случае переписка с заявителем может осуществляться также в электронном виде в порядке, определяемом Регламентом Конституционного Суда Российской Федерации;

2) в случае направления обращения в электронном виде прилагаемые к нему документы и иные материалы также представляются в электронном виде, при этом приложения копий обращения, документов и иных материалов не требуется;

3) информация о дате и времени заседаний Конституционного Суда Российской Федерации размещается на официальном сайте Конституционного Суда Российской Федерации в информационно-телекоммуникационной сети Интернет, в доступных для граждан местах занимаемого Конституционным Судом Российской Федерации здания, а также в средствах массовой информации;

4) трансляция заседания в информационно-телекоммуникационной сети Интернет допускается по инициативе Конституционного Суда Российской Федерации или с разрешения Конституционного Суда Российской Федерации по ходатайству лиц, участвующих в деле, присутствующих на заседании.

Таким образом, можно сделать вывод о том, что при отправлении правосудия в федеральных судах элементы «электронного правосудия» реализуются в полной мере. Однако необходимо обратить внимание на следующий аспект: действующие в соответствии с Федеральным конституционным законом «О судебной системе Российской Федерации»[7] суды субъектов Российской

Федерации в настоящее время потенциал «электронного правосудия» используют не в полной мере.

В нормативных правовых актах, регулирующих деятельность конституционных (уставных) судов субъектов Российской Федерации, отсутствуют законодательные положения, регламентирующие подачу обращений в электронном виде посредством заполнения специальной формы на официальном сайте суда или в форме электронного письма, подписанного усиленной квалифицированной электронной подписью. Изучение структуры официальных сайтов конституционных (уставных) судов субъектов Федерации в информационно-телекоммуникационной сети Интернет показало, что в 15 из 16 (с учетом того, что официальный сайт Конституционного Суда Чеченской Республики отсутствует) есть специальный раздел, посвященный обращениям в данные суды (с размещением в данных разделах ссылок на нормативные правовые акты и образцы процессуальных документов).

На 7 официальных сайтах конституционных (уставных) судов субъектов Российской Федерации в информационно-телекоммуникационной сети Интернет (Республики Адыгея, Башкортостан, Дагестан, Северная Осетия—Алания, Ингушетия, Татарстан, Свердловская область) присутствуют разделы под названием «Обращения», в которых есть соответствующие формы для направления в суд обращений через сайт. Однако подобные обращения в условиях отсутствия возможности заполнения специальной формы на официальном сайте по аналогии с Конституционным Судом Российской Федерации, а также их обязательного законодательного санкционирования не соответствуют предъявляемым к ним требованиям как поданные с несоблюдением письменной формы обращений, не могут рассматриваться в качестве элемента «электронного правосудия» и подлежат рассмотрению, только если заявитель обращается в конституционный (уставный) суд субъекта Федерации не в целях судебной защиты его прав, а реализуя право на обращение в государственные органы в порядке, предусмотренном законодательством об обращениях граждан.

В связи с вышесказанным хочу сообщить, что Конституционным судом Республики Татарстан совместно с Министерством информатизации и связи Республики Татарстан и при поддержке руководства республики примерно месяц назад реализован сервис отправки в суд обращений путем заполнения специальной формы на официальном сайте суда. Таким образом, после внесения при содействии депутатского корпуса Государственного Совета Республики Татарстан соответствующих изменений в Закон Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» будет сделан еще один важный шаг, способствующий максимальному упрощению реализации конституционного права человека и гражданина на судебную защиту в Республике Татарстан.

Сноски

[1] Ст. 5 ФКЗ от 21.07.1994 №1-ФКЗ «О Конституционном Суде РФ» // СЗ РФ.— 1994.— 25 июля.— № 13.— Ст. 1447; ст. 10 Гражданского процессуального кодекса РФ // СЗ РФ.— 2002.— 18 нояб.— № 46.— Ст. 4532; ст. 6 Кодекса административного судопроизводства РФ // СЗ РФ.— 2015.— 9 марта.— № 10.— Ст. 1391; ст. 11 Арбитражного процессуального кодекса РФ // СЗ РФ.— 2002.— 29 июля.— № 30.— Ст. 3012; ст. 241 Уголовно-процессуального кодекса РФ // СЗ РФ.— 2001.— 24 дек.— № 52.— Ст. 4921; ст. 32 Закона РТ от 22.12.1992 № 1708-XII «О Конституционном суде Республики Татарстан» // Ведомости Верховного Совета Татарстана.— 1992.— № 11—12.

[2] См., например, *Фишер Н.* Электронное правосудие в Германии (критические замечание относительно внедрения информационных технологий в гражданском судопроизводстве) / Н. Фишер // Российский ежегодник арбитражного и гражданского процесса.— 2008.— № 6.— С. 630—643; *Федосеева Н.Н.* Электронное правосудие в России: сущность, проблемы / Н.Н. Федосеева // Арбитражный и гражданский процесс.— 2008.— № 9.— С. 2—5.

[3] Федеральный закон от 27.07.2010 № 228-ФЗ «О внесении изменений в Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации» // СЗ РФ.— 2010.— 2 авг.— № 31.— Ст. 4197.

[4] См., например, *Омаров М.Д.* Правовое регулирование информатизации судов общей юрисдикции Российской Федерации - необходимое условие перехода к «электронному правосудию» / М.Д. Омаров // Российская юстиция.— 2014.— № 6.— С. 54—55; *Курячая М.М.* Электронное правосудие как необходимый элемент электронной демократии в современной России / М.М. Курячая // Конституционное и муниципальное право.— 2013.— № 7.— С. 52—54; *Ярков В.В.* Электронное правосудие и принципы цивилистического процесса / В.В. Ярков // Закон.— 2011.— № 2.— С. 44—50; *Булгакова Е.В.* Электронное правосудие / Е.В. Булгакова // Российский судья.— 2013.— № 7.— С. 14—17; *Носков И.Ю.* Внедрение электронного правосудия как важнейшее направление совершенствования судебной системы Российской Федерации / И.Ю. Носков // Современное право.— 2011.— № 10.— С. 120—122.

[5] Конституция Российской Федерации // Российская газета.— 1993.— 25 дек.— № 237.

[6] Федеральный конституционный закон от 8.06.2015 № 5-ФКЗ «О внесении изменений в Федеральный конституционный закон «О Конституционном Суде Российской Федерации» // СЗ РФ.— 2015.— 15 июня.— № 24.— Ст. 3362.

[7] Федеральный конституционный закон от 31.12.1996 № 1-ФКЗ «О судебной системе Российской Федерации» // СЗ РФ.— 1997.— 6 янв.— № 1.— Ст. 1.

РЕШЕНИЕ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О поощрении Благодарственным письмом Конституционного суда Республики Татарстан

г. Казань 2 июня 2016 года

В соответствии с Положением о Благодарственном письме Конституционного суда Республики Татарстан, утвержденным решением Конституционного суда Республики Татарстан от 1 марта 2012 года № 1-Р, Конституционный суд Республики Татарстан

р е ш и л :

За плодотворную работу, достойный вклад в обеспечение защиты конституционных прав и свобод человека и гражданина, добросовестное отношение к должностным обязанностям поощрить Благодарственным письмом Конституционного суда Республики Татарстан:

начальника научно-аналитического отдела аппарата Конституционного суда Республики Татарстан Севостьянова Александра Александровича.

№ 2-Р

Конституционный суд
Республики Татарстан

РЕШЕНИЕ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О поощрении благодарственными письмами Конституционного суда Республики Татарстан

г. Казань 7 ноября 2016 года

В соответствии с Положением о Благодарственном письме Конституционного суда Республики Татарстан, утвержденным решением Конституционного суда Республики Татарстан от 1 марта 2012 года № 1-Р, Конституционный суд Республики Татарстан

решил:

За заслуги в укреплении основ конституционного строя, конституционной законности, совершенствовании механизмов защиты прав и свобод человека и гражданина в Республике Татарстан поощрить Благодарственным письмом Конституционного суда Республики Татарстан:

Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан Сабурскую Сарию Харисовну;

Уполномоченного по правам ребенка в Республике Татарстан Удачину Гузель Любисовну.

№ 5-Р

Конституционный суд
Республики Татарстан